

СЛУЖБА НА СОЦИЈАЛИСТИ

2155 Централна правосудна книжница

Врховног содишча

СР Словеније

ЉУБЉАНА

ул. "Товчарјева" бр.9

„Службен весник на СРМ“ излегува по потреба. Ракописите не се враќаат. Огласи по тарифата.

Понеделник, 3 февруари 1969
Скопје

Број 4

Год. XXV

Претплата за 1969
сува 60 динари. Овој број чини
4,00 дин. Жиро сметка бр. 401-1-16.

17.

Врз основа на член 171 став 4 од Уставот на Социјалистичка Република Македонија,

Собранието на Социјалистичка Република Македонија, на седницата на Републичкиот собор одржана на 31 јануари 1969 година, донесе

О Д Л У К А ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА УСТАВНИТЕ АМАНДМАНИ

Се прогласуваат Уставните амандмани што ги усвои Собранието на Социјалистичка Република Македонија на седницата на Републичкиот собор одржана на 30 јануари 1969 година, а со кои се согласија: Стопанскиот собор, Просветно-културниот собор, Социјално-здравствениот собор и Организационо-политичкиот собор на своите одделни седници одржани на 31 јануари 1969 година.

Во Скопје, 31 јануари 1969 година.

Претседател
на Собранието на СРМ,
Никола Минчев, с. р.

УСТАВНИ АМАНДМАНИ

Овие уставни амандмани се составен дел на Уставот на Социјалистичка Република Македонија и влегуваат во сила со денот на нивното прогласување.

АМАНДМАН V

1. Собранието го сочинуваат: Републички собор, како собор на делегати на граѓаните, Собор на општините, како собор на делегати на општините и Стопански собор, Просветно-културен собор и Социјално-здравствен собор, како собори на делегати на работните луѓе во работните заедници од соодветните области на трудот.

Републичкиот собор има 100 пратеници, а Стопанскиот собор, Просветно-културниот собор и Социјално-здравствениот собор имаат по 60 пратеници што се избираат согласно со нормата еден пратеник да се избира на еднаков број жители и во една или повеќе општини, како изборна единица, да се избира по еден пратеник за секој собор.

Соборот на општините има двојно поголем број пратеници од бројот на општините и во него секоја општина избира по два пратеника.

2. Пратеници за Републичкиот собор избираат непосредно граѓаните.

Пратеници за Соборот на општините избира како општ собор собранието на општината.

Пратеници за соборите на работните заедници избираат изборни тела составени од членовите на општинското собрание и делегати на работните заедници на работните организации и на другите заедници на здружениот труд и делегати на други, со закон определени, заедници од соодветната област на трудот. Бројот на делегатите не може да биде помал од бројот на членовите на соборот на работните заедници на општинското собрание.

Право да бидат избирани во соборите на работните заедници имаат членовите на работните заедници на работните организации и на другите облици на здружениот труд, членовите на органите на управување на работните организации и на другите облици на здружениот труд и членовите на органите на управување на здруженијата на работните организации од соодветната област на трудот.

Ова право го имаат и членовите на другите заедници и членовите на органите на управувањето на тие заедници од соодветната област на трудот и граѓаните што се занимаваат со активност од соодветната област на трудот, а што ќе бидат определени со закон.

Право да биде избран за пратеник во Соборот на општините има секој граѓанин што има избирачко право.

3. Одредбата на член 159 став 1 од Уставот се применува и на членовите на Соборот на општините, а одредбата на член 159 став 2 се применува на членовите на сите собори на Собранието.

4. Со овој амандман се заменуваат одредбите на членовите 125, 126, 127, 128 став 2, 3 и 4 и член 129 од Уставот.

5. Престануваат да важат одредбите на став 1—3 од Амандманот I.

АМАНДМАН VI

1. Работите од надлежноста на Собранието ги вршат надлежните собори рамноправно.

Работите од надлежноста на Собранието, утврдени со одредбите на член 135, 136 и 137 од Уставот, рамноправно ги вршат Републичкиот собор и надлежниот собор на работните заедници.

Републичкиот собор и Соборот на општините рамноправно:

претресуваат прашања од областа на слободите, правата и должностите на човекот и граѓанинот во политичкиот систем; надворешната политика; народната одбрана; државната безбедност; внатрешната политика; системот на општественото самоуправување; правата и должностите на општината и другите општествено-политички заедници и други прашања од општествено-политичкиот систем; прашања за образувањето и укинувањето на општините и утврдувањето и менувањето на нивните подрачја; прашања од областа на правосудството; прашања од областа на општествената сопственост, земјишните и другите имотно-правни односи; прашања од областа на финансирањето на општествено-политичките заедници; прашања на просторното планирање; прашања од областа на комуналната и урбанистичката дејност и станбените односи; како и прашања од другите области до колку не спаѓаат во рамноправен делокруг на другите собори или во самоостоен делокруг на друг собор;

донесуваат закони и други акти во овие области;

донесуваат републички буџет и завршна сметка; одлучуваат за измена на границите на Социјалистичка Република Македонија;

даваат амнестија за кривични дела определени со републички закон;

одлучуваат за продолжување мандатот на одборниците на општинските собранија;

избираат, именуваат и разрешуваат претседатели и членови на колегијалните органи, републички функционери и членови на органите на управување на организациите што ги избира односно именува Собранието, освен функционери за кои со Уставот или со акт на Собранието е определено да ги избираат сите или одделни собори; ги остваруваат правата на Собранието во поглед на одговорноста на Извршниот совет и на функционерите што ги избира или именува Собранието и ги укинуваат или поништуваат прописите и другите акти на Извршниот совет што се во спротивност со Уставот или со законите;

одлучуваат за надоместоците на функционерите што ги избира односно именува Собранието; вршат други работи од надлежноста на Собранието што не се ставени во рамноправен делокруг на други собори или во самостоен делокруг на друг собор.

2. Соборот на општините, во рамките на својот делокруг, самостојно претресува и зазема ставови по прашања во врска со извршувањето на законите и другите акти на Собранието и други прашања од заеднички интерес за граѓаните во општината и другите самоуправни заедници заради усогласување на самоуправните односи и развивање на нивната меѓусебна соработка, како и по прашања од интерес за унапредувањето и развивањето на самоуправувањето во општината и организацијата и работата на општинските органи. Соборот на општините има право по овие прашања да им дава препораки на општините, самоуправните заедници и државните органи.

3. Секој собор може во текот на претресувањето на закон или друг акт во чие донесување тој не учествува да им предложи на надлежните собори изменување или дополнување на законот односно актот, ако се однесува на прашање од особен интерес за работните луѓе од соодветната област на трудот односно на општините.

Надлежните собори, ако не го усвојат овој предлог, можат да го донесат законот или другиот акт откако ќе се спроведе со Деловникот на Собранието утврдената посебна постапка за разгледување на спорното прашање од страна на надлежните собори и соборот што го поднел предлогот.

Со Деловникот на Собранието се утврдува начинот на учеството на одделните собори на работните заедници односно на Соборот на општините во претресувањето на републичкиот општествен план, републичкиот буџет и завршната сметка за извршувањето на буџетот. Со Деловникот на Собранието се утврдува и начинот на учеството на соборите на работните заедници во постапката за избор и именување односно разрешување на колегијалните органи, републичките функционери и членовите на органите на управување на организациите што ги избира односно именува Собранието, како и се определуваат правата на овие собори во разгледувањето и одлучувањето за тие прашања.

4. Со овој амандман се заменуваат одредбите на членовите 134 став 1, 138 и 139 од уставот.

АМАНДМАН VII

Претседателот, потпретседателите и другите функционери на Собранието, како и членовите на работните тела на Собранието од редот на пратениците се избираат од редот на членовите на сите собори на Собранието.

АМАНДМАН VIII

1. За разгледување предлози на закони и други акти и за проучување и претресување на други прашања од надлежноста на Собранието и неговите собори, Собранието и соборите можат да образуваат комисији, одбори и други постојани и повременни работни тела.

Составот, задачите и начинот на работа на работните тела се утврдуваат со Деловникот и со одлуки на Собранието односно на соборите.

Со Деловникот на Собранието на одделни работни тела на Собранието и на соборите можат да им се дадат овластувања да вршат анкети и сослушувања и за таа цел од државните органи и организации можат да ги бараат потребните податоци, списи и други исправи, како и други овластувања во вршењето на нивните задачи. Работните тела не можат да имаат истражни или други судски функции.

2. Со овој амандман се заменуваат одредбите на членовите 161—165 и на член 167 од Уставот.

АМАНДМАН IX

1. За измена на Уставот одлучуваат сите собори на Собранието во постапка утврдена со Уставот.

Предлог за пристапување кон измена на Уставот можат да поднесат најмалку 30 пратеници, секој собор или Извршниот совет.

По предлогот за пристапување кон измена на Уставот одлучуваат сите собори на посебни седници.

Ако соборите ни по повторниот претрес не постигнат согласност, предлогот за пристапување кон измена на Уставот е усвоен ако со него се согласи Републичкиот собор и најмалку два други собора, од кои еден мора да биде собор во чиј делокруг спаѓаат прашањата во однос на кои се предлага измената на Уставот.

Ако ни по повторниот претрес не се постигне согласност меѓу Републичкиот собор и најмалку два други собора од кои еден мора да биде собор во чиј делокруг спаѓаат прашањата во однос на кои се предлага измената на Уставот, предлогот за пристапување кон измена на Уставот не може повторно да се стави на дневен ред пред истекот на една година од денот на претресот.

2. Врз основа на прифатениот предлог за пристапување кон измена на Уставот, текстот на нацртот на измената на Уставот го утврдува Републичкиот собор и го става на јавна дискусија.

По спроведената јавна дискусија текстот на нацртот на измената на Уставот го претресуваат соборите на работните заедници и Соборот на општините, кои даваат и свое мислење за него.

Откако ќе го добие мислењето од другите собори, Републичкиот собор го утврдува предлогот за измена на Уставот.

Ако меѓу Републичкиот собор и другите собори не се постигне согласност за измена на Уставот, соборите образуваат заедничка комисија од еднаков број членови на секој собор на која ѝ се доверува составување на предлог за решавање на спорот.

Ако во заедничката комисија не се постигне согласност или ако еден од соборите не го прифати текстот што го предложила комисијата, измената на Уставот е усвоена ако во истоветен текст е изгласана во Републичкиот собор и најмалку во други два собора од кои еден мора да биде собор во чиј делокруг спаѓаат прашањата на кои се однесува предлогот за измена на Уставот.

Измената на Уставот е усвоена во соборот ако за неа гласаат две третини од сите членови на соборот.

Ако ни по два претреса еднопруго сите собори односно Републичкиот собор и најмалку два други собора, од кои еден мора да биде собор во чиј делокруг спаѓаат прашањата на кои се однесува предлогот за измена на Уставот, не се согласат со измената на Уставот, предлогот не може повторно да се стави на дневен ред пред истекот на една година од денот на запирањето на претресот на предлогот.

Ако по истекот на една година од денот на запирањето на претресот за измена на Уставот по повторениот предлог ни по два претреса еднопруго не се согласат со измената на Уставот сите собори односно Републичкиот собор и најмалку други два собора од кои еден мора да биде собор во чиј делокруг спаѓаат прашањата на кои се однесува предлогот, сите собори на Собранието се распуштаат.

3. Измената на Уставот ја прогласува Републичкиот собор.

4. Со овој амандман се заменуваат одредбите на член 168—171 од Уставот.

АМАНДМАН X

1. Членовите на сите собори на собранијата се избираат секои четири години.

2. Никој не може повеќе од двапати еднопруго да биде член на исто собрание.

3. Со овој амандман се заменуваат одредбите за член 54 став 2, член 55 став 1 и член 55 став 3 од Уставот.

АМАНДМАН XI

1. Остварувајќи го самоуправувањето, работните луѓе во работната организација како целина и во организациите на здружениот труд во нејзин состав ги определуваат прашањата по кои одлучуваат непосредно и му доверуваат определени функции на управување на работничкиот совет, односно според природата на дејноста на работната организација, на друг соодветен орган на управување, а определени извршни функции на нему одговорните колегијални и индивидуални органи што ги избира работничкиот совет. Работните луѓе во работната организација установаат органи на управување на работната организација и организацијата на здружениот труд во нејзин состав, го определуваат нивниот делокруг и времето за кое тие органи се избираат и ги утврдуваат условите и начинот на нивниот избор, односно разрешување.

Членовите на работничкиот совет односно на него соодветниот орган можат да бидат избирани најмногу на четири години.

2. Директорот односно на него соодветниот орган на работната организација раководи со работењето на организацијата и ја застапува организацијата.

Со статутот на работната организација се утврдуваат условите и начинот за именување и разрешување на директорот односно на соодветниот орган.

3. Со закон може да се определи посебна постапка и начин на именување и разрешување на индивидуалниот извршен орган на работна организација што врши работи од посебен општествен интерес.

4. Со овој амандман се заменуваат одредбите на членовите 64 став 1 и 2, 66 став 4—8, 63 и 69 од Уставот.

АМАНДМАН XII

1. Републиката, во рамките на правата и должностите утврдени со Уставот и со сојузни закони, е одговорна и за вршење на задачи и работи од областа на исклучивите права и должности на Федерацијата утврдени со Уставот на СФРЈ.

2. За време на воена состојба или во случај на непосредна воена опасност, ако надлежните собори не можат да се состанат, Извршниот совет донесува уредби со законска сила по прашања од надлежноста на Собранието. Овие уредби Извршниот совет му ги поднесува на Собранието на потврда штом тоа ќе се состане.

Претседателството на Собранието за време на воена состојба или во случај на непосредна воена опасност, ако надлежните собори не можат да се состанат, ги врши работите во врска со изборот и разрешувањето на претседателот и членовите на Извршниот совет и именувањето односно изборот и разрешувањето на републичките секретари и другите републички функционери што ги именува односно избира и разрешува Собранието, како и работите во врска со мандатот и имунитетните права на пратениците.

Претседателството на Собранието за време на воена состојба или во случај на непосредна воена опасност го сочинуваат претседателот и потпретседателите на Собранието, претседателите на соборите, претседателот на Извршниот совет, претседателот на Централниот комитет на Сојузот на комунистите на Македонија и претседателот на Републичката конференција на Социјалистичкиот сојуз на работниот народ на Македонија.

3. Во областите што не се уредуваат само со закон општините можат, во рамките на своите права и должности, самостојно да донесуваат прописи заради уредување на прашања и односи од интерес за општината. Во овие области може да се донесе закон само ако тоа го бара општиот интерес на Републиката. Прописите донесени во овие области општините се должни да ги усогласат со подоцна донесениот закон во рок од три месеци по влегувањето во сила на законот. Со денот на влегувањето во сила на тој закон престануваат да важат одредбите на прописите на општината што се однесуваат на прашањата уредени со законот.

4. Изворите и видовите на приходи на општините и Републиката се утврдуваат со закон.

На општините и на Републиката им припаѓаат од личните доходи и други извори утврдени со закон, во согласност со начелото за распределба според трудот, средства за покривање на општествените потреби на нивното подрачје. Тие средства општините и Републиката самостојно ги утврдуваат и самостојно располагаат со нив, во согласност со закон.

За да се обезбедат еднакви услови на работните луѓе и на работните организации во работењето и распределбата на општествениот производ и за да се остварат материјалните односи што се утврдени со општествениот план, со закон може да се определат граници во кои општините можат да ги определуваат своите приходи и други средства, освен приходите од личен доход.

Ако овие услови и односи се битно нарушени, со закон може да се определат граници во кои општините можат да ги утврдуваат своите приходи и од приходите од личен доход.

5. Во Социјалистичка Република Македонија судската функција ја вршат судови од општа надлежност и специјализирани судови што се основаат за одлучување за определени работи од судска надлежност.

6. Со овој амандман се заменуваат одредбите на членовите 24 став 3, 116 став 2, 186 и 190 став 2 и 3 од Уставот.

АМАНДМАН XIII

1. Со статутот на општината може да се образуваат повеќе собори на работните заедници на општинското собрание, како и да се утврди нивниот делокруг.

Бројот на членовите на соборите на општинското собрание се утврдува со статутот на општината, во границите определени со закон.

2. Со овој амандман се заменуваат одредбите на член 87 став 2 и 3 од Уставот.

3. Престануваат да важат член 85 став 2 и Оддел 3 на Глава IV со член 102 од Уставот.

АМАНДМАН XIV

1. На подрачјата на кои живеат припадници на народностите, во јавниот и општествениот живот, јазиците и писмата на народностите се рамноправни со македонскиот јазик.

Во општините на чие подрачје живеат припадници на народностите, одлуките и другите поважни акти на општинските собранија и на работните организации се објавуваат и на јазиците на народностите. Јавните натписи на овие подрачја се и на јазиците на народностите.

Општествено-политичките заедници се грижат за развојот на школото, печатот, радиото, телевизијата и културно-просветната дејност на јазиците на народностите.

2. Припадниците на народностите имаат, во согласност со закон, право на употреба на својот јазик во остварувањето на своите права и должности, како и во постапката пред државните органи и организациите што вршат јавни овластувања.

3. Со закон и со статутот на општината се определуваат поблиски услови и постапка што обезбедуваат остварување на правата на припадниците на народностите, како и начинот и условите за примена на рамноправноста на јазиците и писмата на народностите со македонскиот јазик, на подрачјата на кои живеат народностите.

Со општи акти на работните и други организации се утврдуваат начинот и условите за примена на рамноправноста на јазиците и писмата на народностите со македонскиот јазик, на подрачјата на кои живеат народностите.

4. Со овој амандман се заменуваат одредбите на член 75 од Уставот.

18.

Врз основа на член 171 став 4 од Уставот на Социјалистичка Република Македонија,

Собранието на Социјалистичка Република Македонија, на седницата на Републичкиот собор одржана на 31 јануари 1969 година, донесе

О Д Л У К А ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА УСТАВНИОТ ЗАКОН ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА УСТАВНИОТ АМАНДМАН X

Се прогласува Уставниот закон за спроведување на Уставниот амандман X што го усвои Собранието на Социјалистичка Република Македонија на седницата на Републичкиот собор одржана на 30 јануари 1969 година, а со кој се согласија: Стопанскиот собор, Просветно-културниот собор, Социјално-здравствениот собор и Организационо-политичкиот собор на своите одделни седници одржани на 31 јануари 1969 година.

Во Скопје, 31 јануари 1969 година.

Претседател
на Собранието на СРМ,
Никола Минчев, с. р.

УСТАВЕН ЗАКОН ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА УСТАВНИОТ АМАНДМАН X

Член 1

На сите пратеници на Собранието на Социјалистичка Република Македонија и на сите одборници на собранијата на општините им престанува мандатот со денот на верификацијата на мандатите на пратениците односно одборниците што ќе бидат избрани на изборите во април 1969 година.

Член 2

Пратениците и одборниците избрани во април 1967 година, а кои непосредно пред тоа биле четири години членови на соодветните собранија, можат повторно да бидат избрани за пратеници односно одборници на изборите што ќе се одржат во април 1969 година.

19.

Врз основа на член 152 став 5 од Уставот на Социјалистичка Република Македонија, издавам

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗБОР НА ПРАТЕНИЦИ НА СОБРАНИЕТО НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Се прогласува Законот за избор на пратеници на Собранието на Социјалистичка Република Македонија,

што Собранието на Социјалистичка Република Македонија го донесе на заедничката седница на Републичкиот собор и на Организационо-политичкиот собор, одржана на 31 јануари 1969 година.

Бр. 343

1 февруари 1969 година

Скопје

Претседател
на Собранието на СРМ,
Никола Минчев, с. р.

ЗАКОН ЗА ИЗБОР НА ПРАТЕНИЦИ НА СОБРАНИЕТО НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Глава I

ОСНОВНИ ОДРЕДБИ

Член 1

Изборот и отповикувањето на пратениците на Собранието на Социјалистичка Република Македонија (Собрание) се вршат според одредбите на овој закон.

Член 2

Во Републичкиот собор се избираат 100 пратеници.

Во Стопанскиот собор, Просветно-културниот собор и Социјално-здравствениот собор се избираат по 60 пратеници.

Во Соборот на општините се избираат двојно поголем број пратеници од бројот на општините во Социјалистичка Република Македонија.

Член 3

Членовите на сите собори на Собранието се избираат секои четири години.

Никој не може повеќе од двапати едноподрого да биде пратеник на Собранието.

На дополнителните избори пратеникот се избира за времето до истекот на мандатот на пратеникот на чие место се избира и по истекот на тој мандат може уште двапати едноподрого да биде избран за пратеник на Собранието.

Член 4

Пратениците на Републичкиот собор ги избираат непосредно граѓаните на основа на општо и еднакво избирачко право.

Пратениците на соборите на работните заедници ги избираат изборни тела составени од членовите на општинското собрание и делегати на работните заедници на работните организации и на другите облици на здружениот труд, како и делегати на други заедници од соодветната област на трудот определени со овој закон, од подрачјето на општината.

Пратениците на Соборот на општините ги избира како општ собор собранието на општината (општ собор).

Член 5

Право да биде избран за пратеник на Републичкиот собор и на Соборот на општините има секој граѓанин што има општо избирачко право.

Член 6

Право да биде избран за пратеник на Стопанскиот собор има: работен човек во работна организација или во друга работна заедница и член на орган на управување на работна организација или работна заедница во областа на производството, сообраќајот и врските, трговијата, угостителството, занаетчиството, комуналната дејност, банкарството, издавачката, новинската или друга стопанска дејност, како и работен човек во работна организација што се занимава со научни испитувања во областа на стопанството и член на орган на управување на таква организација; член на орган на управување на здружение на работни организации во областа на стопанството; земјоделец — член на земјоделска задруга или на друга работна организација и членовите на неговото домаќинство кои активно се занимаваат со земјоделска дејност, како и земјоделец кој е во постојан кооперантски однос со задруга или со друга работна организација, а кој според статутот на задругата односно на другата работна организација има определени права во поглед на изборот на органите на управување на задругата односно на другата работна организација; занаетчи — член на занаетчиска комора; земјоделски, занаетчиски или друг работник кој работи надвор од работна организација, како и функционер на синдикатот во кој се зачленети работните луѓе од областа на стопанството.

Член 7

Право да биде избран за пратеник на Просветно-културниот собор има: работен човек во работна организација или во друга работна заедница и член на орган на управување или на издавачки совет на работна организација или работна заедница во областа на просветата, науката, уметноста и другите области на културата и физичката култура, освен во новинските и издавачките претпријатија; член на издавачки совет или на друг соодветен на него орган на работна организација надвор од овие области; самостоен научник, уметник или друг културен работник; редовен студент на факултет, уметничка академија, висока или виша школа и редовен ученик на средна школа кој според статутот на школата го има тоа својство; член на орган на управување на здружение на работни организации во областа на просветата, науката, уметноста и другите области на културата; член на орган на управување на заедница на образованието, како и функционер на синдикатот во кој се зачленети работните луѓе од тие области.

Член 8

Право да биде избран за пратеник на Социјално-здравствениот собор има: работен човек во работна организација или друга работна заедница и член на орган на управување на работна организација или работна заедница во областа на здрав-

ството и социјалните служби, како и работен човек во работна организација што се занимава со научни испитувања во областа на здравството и социјалните служби и член на орган на управување на таква организација; член на орган на управување на здружение на работни организации во областа на здравството и социјалните служби; член на собрание на социјалното осигурување, како и функционер на синдикатот во кој се зачленети работните луѓе од тие области.

Член 9

Граѓанин што ги исполнува условите од член 6, 7 или 8 од овој закон има право да биде избран за член на соодветниот собор на работните заедници ако има општо избирачко право.

Член 10

Социјалистичкиот сојуз на работниот народ на Македонија е основен носител и организатор на општествено-политичката активност во изборите за пратеници на Собранието и во предлагањето и утврдувањето на кандидати за пратеници на Собранието. Остварувајќи ја оваа улога во изборниот процес, Социјалистичкиот сојуз обезбедува активно учество на граѓаните во кандидирањето и изборот на пратеници на Собранието и остварување на нивните изборни права.

Во соработка со другите општествено-политички и други организации, Социјалистичкиот сојуз организира такви облици на општествено-политичка активност кои на работните луѓе и граѓаните им овозможуваат најширока иницијатива и непосредно учество во истакнувањето на кандидати и претресувањето на предлозите за утврдување на кандидати за пратеници на Собранието, ги запознава избирачите со предлозите за кандидати и со својата политичка дејност обезбедува најширок општествен договор за мерилата за кандидирање и за предлагање и утврдување на кандидати.

Член 11

Избори за пратеници распишува претседателот на Собранието.

Изборите за пратеници мора да се одржат најдоцна петнаесет дена пред истекот на изборниот период на пратениците на кои им престанува мандатот.

Избори во случај на распуштање на одделни собори на Собранието се распишуваат најдоцна во рок од петнаесет дена од денот на распуштањето на соборите.

Од денот на распишувањето на изборите до денот на изборите на пратениците не може да помине повеќе од два месеца ниту помалку од еден месец.

Член 12

Именуван функционер и работник во државен орган и судија на уставен суд или на друг суд не можат едновременно да бидат членови на Републичкиот собор или на Соборот на општините.

Именуван функционер и работник на државен орган што му одговара на Собранието, како и судија на Уставниот суд на Македонија или на друг републички суд не можат едновременно да бидат членови на соборите на работните заедници.

На функционерот или работникот во државен орган или на судијата од став 1 на овој член, кој е избран за член на Републичкиот собор или на Соборот на општините, како и на функционерот или работникот во државен орган и на судијата од став 2 на овој член, кој е избран за член на собор на работните заедници, му престанува функцијата односно службата со денот на верификацијата на мандатот.

Член 13

Изборот на пратеници се врши во една или повеќе општини кои образуваат изборна единица.

Општина што според бројот на жителите избира двајца или повеќе пратеници за Републичкиот собор односно за соборите на работните заедници, се дели на толку изборни единици колку пратеници избира.

Дел од подрачје на општина не може да се припојува коң друга општина или со дел од нејзино подрачје да образува изборна единица.

Член 14

Изборните единици за избор на пратеници на Републичкиот собор и на соборите на работните заедници се определуваат со посебен закон.

Изборните единици се определуваат на основа податоците од општиот попис на жителите.

Ако со определувањето бројот на пратениците што се избираат во една општина на основа нормата, не биде распределен вкупниот број пратеници што се избираат во Републичкиот собор односно во соборите на работните заедници, останатиот број пратеници за секој од овие собори се распределува на оние општини што по ред имаат најголем остаток.

Општина, чиј број на жители е помал од најголемиот остаток, се соединува со соседна општина во единствено подрачје на кое се образува една или повеќе изборни единици.

За избор на пратеници на Соборот на општините секоја општина претставува една изборна единица.

Член 15

Во секоја изборна единица се избира по еден пратеник на Републичкиот собор односно на соодветниот собор на работните заедници.

Во секоја општина се избираат по двајца пратеници на Соборот на општините.

Исто лице може да биде кандидат за пратеник само во една изборна единица.

Исто лице може да биде кандидат за пратеник само на еден собор на Собранието.

Член 16

Кандидати за пратеници на соборите на Собранието предлага и утврдува кандидациона конференција на Социјалистичкиот сојуз (кандидациона конференција).

Кандидати за пратеници на Републичкиот собор предлагаат и утврдуваат и собираат на избирачи, а кандидати за пратеници на соборите на работните заедници — и собираат на работните луѓе во работните организации и во другите работни заедници од соодветната област на трудот.

Кандидати за пратеници на Соборот на општините предлагаат и утврдуваат и собираат на избирачите и собираат на работните луѓе во работните организации и во другите работни заедници на здружениот труд во општината.

Член 17

Кандидациона конференција што утврдува кандидати за пратеници на соборите на Собранието се образува за секоја општина (општинска кандидациона конференција) или за одделен собор на Собранието.

Начинот на работа на кандидациона конференција од став 1 од овој член се утврдува со правилата на општинската конференција на Социјалистичкиот сојуз (Социјалистички сојуз).

Работата на кандидациона конференција е јавна.

Член 18

Делегатите за кандидациона конференција се избираат непосредно на собирањето во организациите на Социјалистичкиот сојуз, синдикатите, здруженијата на борците и Сојузот на младината, како и во другите здруженија и организации на граѓаните што ќе ги определат Социјалистичкиот сојуз со своите правила.

Делегатите за кандидациона конференција се избираат, по правило, на начинот утврден во став 1 на овој член. Ако изборната единица ја сочинуваат две општини, со правилата на Социјалистичкиот сојуз може да се определи делегатите за кандидациона конференција за изборната единица да ги избираат општинските кандидациони конференции од своите редови.

Мерилата за утврдување бројот на делегатите што за кандидациона конференција ги избираат една или повеќе организации од став 1 и 2 на овој член, како и начинот и постапката за избор на делегатите се утврдуваат со правилата на Социјалистичкиот сојуз.

Член 19

Пратеник на Републичкиот собор станува кандидатот за кого гласало мнозинството од сите избирачи на соодветната изборна единица, а ако имало двајца или повеќе кандидати пратеник станува оној кандидат што добил најголем број гласови во изборната единица.

Пратеник на Стопанскиот собор, Просветно-културниот собор и Социјално-здравствениот собор станува кандидатот кој во изборното тело ќе го добие мнозинството определено со овој закон.

Пратеник на Соборот на општините станува кандидатот кој во општинското собрание како општ собор ќе го добие мнозинството определено со овој закон.

Член 20

Изборите за пратеници на Републичкиот собор се вршат во недела и тоа во ист ден на целата територија на Социјалистичка Република Македонија.

Изборите за пратеници на соборите на работните заедници и на Соборот на општините се вршат во ист ден на целата територија на Републиката.

Општите избори за пратеници на соборите на работните заедници и на Соборот на општините се вршат по одржаните општи избори за одборници на општинските собранија.

Со одлуката за распишување на изборите се определува денот на одржувањето на изборите, како и денот од кога почнуваат да течат сроковите за вршење на изборните дејствија.

Член 21

Ако кандидирањето на републички пратеници се врши во ист ден кога и кандидирањето на пратеници за Сојузната скупштина, кандидирањето може да се врши на истите собири на избирачите односно собири на работните луѓе, но одделно за сојузните, а одделно за републичките пратеници.

Ако изборите за пратеници на Републичкиот собор се вршат во ист ден кога и изборите за пратеници на Општествено-политичкиот собор на Сојузната скупштина, изборните дејствија можат да се вршат на исти избирачки места, но со спроведувањето на изборите раководат посебни избирачки одбори и сите изборни дејствија се вршат одделно за секој собор.

Ако изборите за пратеници на соборите на работните заедници на Собранието се вршат во ист ден кога и изборите за пратеници на соборите на работните заедници на Сојузната скупштина, изборните дејствија се вршат одделно за Собранието, а одделно за Сојузната скупштина.

Член 22

Верификација на мандатите врши секој собор одделно.

Во случај на распуштање на одделен собор на Собранието, состанокот на новоизбраниот собор за верификација на мандатите мора да се одржи најдоцна петнаесет дена од денот на одржаните избори.

Член 23

На пратеникот му престанува мандатот пред истекот на времето за кое е избран:

- 1) со губење на избирачкото право;
- 2) ако со правосилна судска пресуда е осуден на казна затвор во траење подолго од шест месеци или на друга потешка казна;
- 3) со отповикување;
- 4) со уважување на оставка од страна на соборот чиј е член;
- 5) ако настапи случај на неспоивост на пратеничката функција со друга функција односно служба;
- 6) со смрт на пратеникот.

На пратеникот на Соборот на општините му престанува мандатот пред истекот на времето за кое е избран и со укинување на општината во која е избран.

Член 24

Избирачите можат да го отповикаат пратеникот што го избрале.

Член 25

Пратеникот на Републичкиот собор е отповикан ако за отповикувањето гласало мнозинството на избирачите од подрачјето на изборната единица во која е избран.

Пратеникот на собор на работните заедници е отповикан ако за отповикувањето гласало мнозинството од сите членови на телото што одлучува за отповикувањето во општината, односно мнозинството од сите членови на телата што одлучуваат за отповикувањето во секоја од општините од подрачјето на изборната единица во која е избран.

Пратеникот на Соборот на општините е отповикан ако за отповикувањето гласало мнозинството од сите членови на општиот собор.

Член 26

На пратеникот што е отповикан му престанува пратеничката функција на денот во кој Собранието ќе утврди дека мандатот му престанал со отповикување.

Член 27

Гласањето на изборите и за отповикувањето е тајно и се врши со гласачки ливчиња.

Избирачите гласаат лично.

Секој избирач има право само на еден глас и на исти избори може да гласа само еднаш за ист собор.

Член 28

Граѓанинот што е запишан во избирачкиот список не може да биде лишен од правото на глас, ниту да биде спречен да гласа.

Член 29

Загарантирана е слободата на определувањето на избирачите и тајноста на гласањето.

Ниту еден државен орган или службено лице не може да го повика избирачот на одговорност за гласањето, ниту од него да бара да каже за кого гласал, или зошто не гласал односно дали гласал за или против отповикувањето.

Член 30

На денот на изборите на пратениците, како и на денот на гласањето за отповикување на пратеник, забранета е секаква агитација на избиралиштето.

Како избиралиште се смета зградата во која се врши гласањето и нејзиниот двор.

Член 31

Со спроведувањето на изборите за пратеници и со гласањето за отповикување раководат изборни комисии и избирачки одбори.

Органите од претходниот став се независни во својата работа и работат според закон и други прописи донесени на основа на закон.

Изборните комисии се образуваат за време од четири години.

Член 32

Кандидатот за пратеник односно пратеникот за чие отповикување се гласа, може да ѝ пријави на општинската изборна комисија по еден претставник и негов заменик за секое избирачко место и за секое изборно тело, како и за општинската изборна комисија, и тоа најдоцна три дена пред денот на изборите односно на гласањето за отповикување. За претставник и негов заменик може да биде предложено само лице што има општо избирачко право.

Претставниците на кандидатите за пратеници односно претставниците на пратеникот за чие отповикување се гласа, имаат право да присуствуваат во работата на органите за спроведување на изборите односно на гласањето за отповикување од став 1 на овој член, но без право на одлучување.

Глава II

ОРГАНИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ИЗБОРИТЕ

Член 33

Изборни комисии се: Републичка изборна комисија и општински изборни комисии.

Член 34

Републичката изборна комисија ја сочинуваат претседател, секретар и пет членови.

Општинските изборни комисии ги сочинуваат претседател, секретар и еден член.

На претседателот, секретарот и членовите на изборните комисии им се определуваат заменици.

Член 35

Членовите на Републичката изборна комисија ги именува Собранието, а на општинските изборни комисии — Републичката изборна комисија.

Претседателот на Републичката изборна комисија и неговиот заменик се именуваат од редот на судиите на Врховниот суд на Македонија. Претседателите на општинските изборни комисии и нивните заменици се именуваат од редот на судиите, а во недостиг на судии можат да се именуваат и од редот на други лица што имаат правна спрема односно лица што постојано работат на правни работи.

Со решението за именување на членовите на изборната комисија се определува и нејзиното седиште.

Составот и измените во составот на изборните комисии се објавува во „Службен весник на Социјалистичка Република Македонија“.

Член 36

Републичката изборна комисија:

1) се грижи за законито спроведување на изборите;

2) ја усогласува работата и им дава упатства на општинските изборни комисии по сите прашања во врска со спроведувањето на изборите;

3) се грижи за обезбедување на изборен материјал за сите органи што ги спроведуваат изборите;

4) ги објавува резултатите од изборите за пратеници на Собранието, како и резултатите од гласањето за отповикувањето;

5) дава објаснувања за примена на одредбите на овој закон што се однесуваат на изборната постапка;

6) врши и други задачи според одредбите на овој закон.

Републичката изборна комисија пропишува обрасци за извршувањето на овој закон.

Републичката изборна комисија определува кои акти ѝ ги доставува општинската изборна комисија, како и начинот на нивното доставување, а може да определи некои изборни акти да чува општинската изборна комисија до определен срок.

Член 37

Општинските изборни комисији:

1) ги потврдуваат кандидатурите за избор на пратеници;

2) ги утврдуваат резултатите од изборите за пратеници и ги прогласуваат кандидатите избрани за пратеници;

3) ги утврдуваат резултатите од гласањето за отповикување на пратеници;

4) образуваат избирачки одбори за раководење со гласањето на изборите за пратеници на Републичкиот собор како и за раководење со гласањето за отповикување на тие пратеници и именуваат членови на овие одбори;

5) вршат технички подготовки за изборите;

6) се грижат за правилната работа на избирачките одбори и вршат надзор над нивната работа;

7) им издаваат уверенија на претставниците на кандидатите и на претставниците на пратениците за чие отповикување се гласа како и на нивните заменици и тоа најдоцна 48 часа пред денот определен за избори односно за гласање за отповикување;

8) издаваат соопштенија за резултатите од гласањето на изборите односно отповикувањето на своето подрачје;

9) вршат и други задачи според одредбите на овој закон.

Општинската изборна комисија се образува, по правило, за секоја изборна единица. Во општините во кои има две или повеќе изборни единици се образува една општинска изборна комисија.

Член 38

Со гласањето за избор односно со гласањето за отповикување на пратениците на Републичкиот собор раководат избирачки одбори.

Избирачки одбори се образуваат за секое место во кое се врши гласање (избирачко место). Избирачките места ги определува општинската изборна комисија.

Изборачките одбори обезбедуваат правилност и тајност на гласањето.

Избирачките одбори се состојат од претседател и два члена.

На претседателот и на членовите на избирачкиот одбор им се определуваат заменици.

Општинската изборна комисија е должна на претседателот и на членовите на избирачкиот одбор како и на нивните заменици да им врати решение за именување во избирачкиот одбор.

Член 39

Со гласањето за избор односно со гласањето за отповикување на пратеници на соборите на работните заедници раководи претседателство што го избира изборното тело од редот на своите членови.

Со гласањето за избор односно со гласањето за отповикување на пратеници на Соборот на општините раководи претседателство што го избира општиот собор од редот на своите членови.

За член на претседателството на изборното тело односно на општиот собор не може да биде избран кандидат за пратеник односно пратеник за чие отповикување се гласа.

Член 40

Член на изборна комисија или на избирачки одбор, како и нивни заменици може да биде граѓанин од подрачјето на општината што има општо избирачко право.

Членовите на изборната комисија и на избирачкиот одбор, како и нивните заменици не можат да бидат кандидати за пратеници. Ако се согласат да се кандидираат, им престанува должноста на член односно заменик во тие органи.

За член на изборна комисија или на избирачки одбор, како и за нивни заменик, не може да биде именуван пратеник за чие отповикување се гласа.

Член 41

Органите за спроведување на изборите и на гласањето за отповикување одлучуваат со мнозинство на гласови на своите членови.

Општинската изборна комисија и избирачкиот одбор можат да одлучуваат само во полн состав.

Член 42

Општинското собрание и другите органи се должни да им даваат помош на изборните комисији и на избирачките одбори во извршувањето на нивните задачи.

Член 43

Средствата за покривање на трошоците за спроведување на изборите за пратеници на Собранието се обезбедуваат во Републичкиот буџет.

Средствата за работа на органите за спроведување на изборите, за изборни материјали и за други материјални услови за спроведување на изборните дејствија, се распределуваат по општини според единствени мерила што за секои општи избори ги утврдува Републичката изборна комисија по претходно прибавено мислење од општинските изборни комисији, водејќи сметка за обезбедување на единствени стандарди на изборните материјали и други материјални услови за спроведување на пропишаните изборни дејствија.

Републичката изборна комисија определува и начин на користење и контрола на употребата на овие средства.

Глава III

ПРЕДЛАГАЊЕ НА КАНДИДАТИ ЗА ПРАТЕНИЦИ

1. Предлагање на кандидати за пратеници од кандидатските конференции

Член 44

Седницата на кандидатската конференција за предлагање и утврдување кандидати за пратеници ја свикува и со нејзината работа до изборот на претседателство на конференцијата раководи претседателот на општинската конференција на Социјалистичкиот сојуз на работниот народ на чие подрачје е седиштето на општинската изборна комисија.

Седницата на кандидатската конференција може да се одржи и полноважно да одлучува ако присуствуваат најмалку две третини од вкупниот број членови на кандидатската конференција.

Член 45

Пред почетокот на предлагањето на кандидати за пратеници, кандидатската конференција се запознава со предлозите за кандидати за одделните собори на Собранието и изборните единици во општината кои во преткандидатската постапка ги истакнале собирачите на граѓаните односно на работните луѓе, општествено-политичките организации, како и други здруженија и организации на граѓаните или група од најмалку дваесет граѓани односно работни луѓе.

На кандидатската конференција секој член на конференцијата има право да предложи по еден кандидат за пратеник за секој собор на Собранието.

Во листата на кандидатите за која се гласа на кандидатационата конференција се внесува секој предложен кандидат чија кандидатура ја поддржале најмалку една десетина од сите членови на конференцијата. Имињата на кандидатите во листата на кандидатите се внесуваат по азбучен ред.

Член 46

По завршеното предлагање на кандидатите се составува листа на кандидатите по собори и изборни единици.

Гласањето се врши за секој кандидат од листата, тајно.

Член 47

Кандидат на кандидатационата конференција станува секој од предложените кандидати за кого гласало мнозинството од присутните членови на конференцијата.

Ако ниту еден кандидат не го добие мнозинството од став 1 на овој член, на кандидатационата конференција се врши повторно предлагање на кандидати за пратеници и гласање за тие кандидати.

По завршеното гласање претседавачот ги соопштува резултатите од гласањето, како и кои од предложените кандидати се прифатени за кандидати на кандидатационата конференција за одделни собори и изборни единици.

Член 48

За работата на кандидатационата конференција се води записник, кој содржи особено: ден и час на почетокот и местото на одржувањето на седницата на кандидатационата конференција; општината и изборните единици за кои се одржува; вкупниот број на членовите на кандидатационата конференција; бројот на присутните членови; кои кандидати биле предложени за одделни собори и изборни единици; кои кандидати се прифатени за одделни собори и изборни единици и со колкав број гласови; други околности што се од значење за работата на кандидатационата конференција.

Член 49

На основа заклучокот на кандидатационата конференција се составува предлог на кандидатура, која содржи:

1) назив на соборот на Собранието за кој се поднесува кандидатурата, со означување на изборната единица и денот на изборите;

2) означување дека предлогот е утврден на општинска кандидатациона конференција односно на посебна кандидатациона конференција за одделен собор на Собранието и податоци за тоа во кое место и кога е одржана конференцијата;

3) име и презиме и место на живеење на секој од кандидатите прифатени на кандидатационата конференција за одделните собори и изборни единици, а за кандидатите за пратеници на соборите на работните заедници — податок за тоа во која област на трудот е запослен, односно на која област на трудот и припаѓа.

Редоследот на кандидатите во предлогот на кандидатурата се утврдува така што прво се наведуваат имињата на кандидатите што добиле поголем број гласови, а имињата на кандидатите што добиле еднаков број гласови се наведуваат по азбучен ред.

Предлогот на кандидатурата на кандидатационата конференција го потпишуваат лицата што за тоа ќе ги овласти таа.

Потписниците на предлогот на кандидатурата на кандидатационата конференција се сметаат за подносител на предлогот на кандидатурата.

Кон предлогот на кандидатурата на кандидатационата конференција мора да се приложи записникот за работата на конференцијата и писмена изјава на секој кандидат дека е согласен да биде кандидиран за пратеник.

Член 50

Кандидационата конференција утврдениот предлог на кандидатурата веднаш ѝ го доставува на надлежната општинска изборна комисија за избор на пратеници на Собранието и на претседателот на Собранието на општината односно на претседателите на соборијата на општините од подрачјето на изборната единица.

2. Предлагање на кандидати за пратеници на Републичкиот собор од собираите на избирачите

Член 51

Собири на избирачите се одржуваат заради разгледување на предлозите за кандидати за пратеници на Републичкиот собор, што ги утврдила кандидатационата конференција, како и заради предлагање кандидати за пратеници на Републичкиот собор.

Собири на избирачите се одржуваат за подрачјата за кои се одржуваат собири на избирачите за предлагање на кандидати за одборници на општинскиот собор.

Член 52

Собирот на избирачите го свикнува претседателот на општинското собрание на општината на чие подрачје се одржува собирот и тоа најдоцна три дена од денот на одржувањето на кандидатационата конференција.

Ако претседателот на општинското собрание не го свика собирот на избирачите во определениот срок, собирот ќе го свика во натамошен срок од пет дена општинската изборна комисија.

Свикнувањето на собирот на избирачите се објавува на вообичаен начин најдоцна три дена пред неговото одржување, со означување на подрачјето и дневниот ред на собирот.

Времето и местото на одржувањето на собирот на избирачите се определува така што да се овозможи присуство на што поголем број избирачи.

Член 53

Собирот на избирачите на кој се разгледува предлогот на кандидатите утврден од кандидатационата конференција, може да се одржи со присутниот број избирачи.

Член 54

Право на предлагање и одлучување на собирот на избирачите имаат само лицата што имаат општо избирачко право и имаат живеалиште односно престојувалиште на подрачјето за кое се одржува собирот, а се запишани во избирачкиот список.

Член 55

Претседателот на општинското собрание или одборникот на општинското собрание што тој ќе го определи го отвора собирот на избирачите и раководи со неговата работа до изборот на претседателство на собирот.

Ако собирот на избирачите го свикала општинската изборна комисија, собирот го отвора и со неговата работа до изборот на претседателството на собирот раководи лицето што ќе го определи општинската изборна комисија.

Член 56

Со работата на собирот на избирачите раководи претседателството на собирот, што го избираат избирачите на собирот од својата средина.

Претседателството на собирот се состои од претседавач и два члена.

Собирот на избирачите од својата средина избира и двајца заверувачи на записникот.

За работата на собирот на избирачите се води записник, што го потпишуваат претседавачот, записничарот и заверувачите на записникот.

Секретарот на општинското собрание е должен на собирот на избирачите да му обезбеди записничар, но собирот може за записничар да избере и друго лице.

Член 57

По изборот на претседателството на собирот на избирачите, претседавачот ја објаснува целта на свикнувањето на собирот и начинот на неговата работа и ги чита одредбите на член 54 до 62 на овој закон.

Потоа претставникот на кандидатационата конференција ги запознава избирачите кои кандидати за пратеници на Републичкиот собор за соодветната изборна единица ги утврдила кандидатационата конференција.

Член 58

На собирот на избирачите секој избирач има право да предложи да не се прифати кандидатурата на одделен кандидат утврдена од кандидатационата конференција. Ако таков предлог го поддржат најмалку девет избирачи, собирот се изјаснува со јавно гласање, со кревање рака, за тој кандидат. Кандидатурата не е прифатена ако против неа се изјасни мнозинството од присутните избирачи на собирот.

Собирот на избирачите може да одлучи да не се прифати кандидатурата на одделен кандидат за пратеник на Републичкиот собор за соодветната изборна единица кого го предложила кандидатационата конференција, и може да предложи нови кандидати за пратеници за тие собори само ако на собирот присуствуваат најмалку една десетина од вкупниот број на избирачите од подрачјето за кое се одржува собирот.

Член 59

Ако е исполнет условот од член 58 став 2 на овој закон, а собирот на избирачите со мнозинство гласови се изјасни да се предложат и нови кандидати, собирот ја продолжува работата со следниот дневен ред:

1. предлагање на кандидати,
2. утврдување на кандидатите.

Ако собирот на избирачите не се изјасни со мнозинството гласови да се предложат нови кандидати, претседавачот на собирот ќе го заклучи собирот и записникот за работата на собирот ќе ѝ го достави на надлежната општинска изборна комисија.

Член 60

Ако се исполнети условите од член 59 став 1 на овој закон, се пристапува кон предлагање на кандидати.

Секој избирач има право да предложи по еден кандидат за пратеник. Ако предлогот го поддржат најмалку четворица избирачи, предложениот кандидат се внесува во листата на кандидатите за која собирот гласа.

Предлозите се поднесуваат усно.

Член 61

По завршеното предлагање на кандидати се пристапува кон гласање.

Избирачите гласаат одделно за секој предложен кандидат и тоа по редот по кој кандидатите се предложени.

Гласањето се врши јавно, со кревање рака.

Во случај на потреба се врши пребројување на гласовите. Најмалку пет избирачи имаат право да бараат да се изврши повторно пребројување на гласовите.

Член 62

За кандидат на собирот на избирачите се смета секој од предложените кандидати за кого гласало мнозинството од присутните избирачи.

По завршеното гласање, претседавачот на собирот на избирачите ги соопштува резултатите од гласањето, како и кои од предложените кандидати се прифатени за кандидати на собирот на избирачите.

Собирот на избирачите може за прифатените кандидати да ги извести другите собори на избирачите од подрачјето на изборната единица.

Член 63

Записникот за работата на собирот на избирачите содржи особено: ден и час на почетокот на местото на одржувањето на собирот; подрачје и изборна единица за кои се одржува собирот; кој го свикал и отворил собирот; име и презиме на членовите на претседателството на собирот, на записничарот и на заверувачите на записникот; вкупниот број на избирачи запишани во избирачкиот список за подрачјето за кое се одржува собирот; број на присутните избирачи; име и презиме на кандидатите предложени од кандидатационата конференција чија кандидатура не е прифатена на собирот, како и бројот на избирачите што гласале против кандидатурата на таквиот кандидат; кои кандидати биле предложени, кои од кандидатите се прифатени и со колкав број гласови; на кој начин е утврден резултатот од гласањето; други околности што се од значење за работата на собирот; час на завршувањето на собирот.

Член 64

На основа заклучокот на собирот на избирачите се составува предлог на кандидатура, кој содржи:

1) означување дека предлогот се поднесува за избор на пратеник на Републичкиот собор, како и означување на изборната единица и денот на изборите;

2) означување дека предлогот е утврден на собирот на избирачите и наведување податоци за тоа во кое место и за кое подрачје е одржан собирот и кога;

3) име и презиме и место на живеење за секој кандидат утврден на собирот на избирачите.

Предлогот на кандидатурата на собирот на избирачите го потпишуваат членовите на претседателството на собирот.

Кон предлогот на кандидатурата мора да се приложи, записникот за работата на собирот и писмена изјава на секој кандидат дека е согласен да биде кандидиран за пратеник.

Кон предлогот на кандидатурата од став 3 на овој член не мора да се приложи писмена изјава на кандидатот ако е веќе приложена кон предлогот на кандидатурата на друг собор на избирачите од истата изборна единица.

Член 65

Предлогот на кандидатурата на собирот на избирачите ѝ се поднесува на надлежната општинска изборна комисија најдоцна петнаесет дена пред денот определен за избор на пратеници.

Потписниците на предлогот на кандидатурата на собирот на избирачите се сметаат за подносител на предлогот на кандидатурата.

Член 66

Кандидат за пратеник на Републичкиот собор е секој кандидат кој е утврден од кандидатационата конференција.

Кандидатот за пратеник на Републичкиот собор што го утврдила кандидатационата конференција престанува да биде кандидат ако против неговата кандидатура се изјаснило мнозинството на собирите на избирачите што опфаќаат повеќе од половината од вкупниот број на избирачите запишани во избирачките списоци од подрачјето на изборната единица.

Кандидат за пратеник на Републичкиот собор станува и секој кандидат чија кандидатура е предложена и прифатена на собирите на избирачите што опфаќаат најмалку една петтина од вкупниот број на избирачите што се запишани во избирачките списоци на подрачјето на изборната единица или ако кандидатурата е прифатена најмалку на една третина од собирите на избирачите, а кои ги исполнуваат условите за работа на собирот на избирачите утврдени во член 58 став 2 на овој закон.

Член 67

Ако во смисла на член 66 став 2 на овој закон определен број собири на избирачите се изјаснат против кандидатурата на сите кандидати за соодветната изборна единица што ги утврдила кандидационата конференција, а ниту еден од кандидатите предложени од страна на собирите на избирачите не го исполни условот од член 66 став 3 на овој закон, целата постапка за предлагање на кандидати се повторува. Кандидационата конференција може да предложи нови кандидати и во случај кога определен број на собири на избирачите се изјаснат против предлогот на кандидатурата на сите кандидати што таа ги предложила.

3. Предлагање на кандидати за пратеници на соборите на работните заедници од собирите на работните луѓе**Член 68**

Собири на работните луѓе се одржуваат заради разгледување на предлозите за кандидати за пратеници на соборите на работните заедници, што ги утврдила кандидационата конференција, како и заради предлагање на кандидати за пратеници на соборите на работните заедници.

Собирите на работните луѓе се одржуваат за оние работни организации (стопански организации, земјоделски задруги, установи) за кои се одржуваат собири на работните луѓе за предлагање кандидати за одборници на соборите на работните заедници на општинските собранија.

Член 69

Предлагањето на кандидати за пратеници на Стопанскиот собор се врши на собирите на работните луѓе во работните организации и другите работни заедници во областа на производството, сообраќајот и врските, трговијата, угостителството занаетчиството, комуналните дејности, банкарството, издавачката, новинската или друга стопанска дејност.

На собирот на работните луѓе имаат право да учествуваат сите работни луѓе што работат во работната организација односно работната заедница, земјоделците — членови на задруга или друга работна организација и членовите на нивните домаќинства што активно се занимаваат со земјоделство, како и земјоделците кои се во постојано кооперантски однос со задруга или со друга работна организација, а кои според статутот на задругата односно другата работна организација имаат определени права во поглед на изборот на органите на управување на задругата односно другата работна организација, занаетчиите — членови на комора и земјоделските, занаетчиските и другите работници што работат надвор од работна организација.

Член 70

Предлагање на кандидати за пратеници на Просветно-културниот собор се врши на собирите на работните луѓе во работните организации и другите работни заедници во областа на просветата, науката, уметноста и другите области на културата и физичката култура (основни, средни, виши и високи школи, научни установи, музеи, библиотеки, театри, радиостаници и телевизиски станици, издавачки и новински установи, установи во областа на информативната служба, ученички домови, установи за дневен престој на деца и др.).

На собирот на работните луѓе во работната организација односно работната заедница имаат право да учествуваат сите работни луѓе што работат во таа организација односно заедница, а на собирите на работните луѓе што се одржуваат на факултетите, уметничките академии, високите или вишите школи учествуваат и редовните студенти на тие школи. На собирите на работните луѓе во средните школи учествуваат и редовните ученици на тие школи кои имаат општо избирачко право.

Член 71

Предлагање на кандидати за пратеници на Социјално-здравствениот собор се врши на собирите на работните луѓе во работните организации односно работните заедници во областа на здравството и социјалните служби (болници, домови за народно здравје, здравствени станици, диспанзери, медицински центри, заводи за здравствена заштита, аптеки, природни лекувалишта, центри за рехабилитација, центри за социјална работа, домови за возрасни, заводи за социјална работа, заводи за социјално осигурување и др.).

На собирот на работните луѓе во работната организација односно работната заедница имаат право да учествуваат сите работни луѓе што работат во таа организација односно заедница.

Член 72

Собирот на работните луѓе во работната организација го свикнува претседателот на работничкиот совет, претседателот на задружниот совет односно на нив соодветниот функционер во органот на управувањето, а во организациите на здружениот труд во состав на работната организација што немаат органи на управување, собирот го свикнува раководителот на организацијата на здружениот труд за која се одржува посебен собор (свикувач на собирот).

Ако се одржува заеднички собор на работните луѓе за две или повеќе работни организации односно работни заедници, свикувач на собирот е претставникот на организацијата односно работната заедница во која се одржува собирот.

Собирите на работните луѓе од став 1 и 2 на овој член се свикнуваат најдоцна во рок од три дена од денот на одржувањето на кандидационата конференција.

Член 73

Право да учествуваат на собирот, да предлагаат кандидати и да одлучуваат на собирот на работните луѓе во работната организација односно во работната заедница имаат само работните луѓе што работат во работната организација, односно работната заедница за која се одржува собирот, односно, други работни луѓе што имаат право да учествуваат на собирот, а имаат општо избирачко право.

Право да учествуваат на собирот, да предлагаат кандидати и да одлучуваат на собирите на работните луѓе што се одржуваат на факултетите, уметничките академии, високите и вишите школи имаат и редовните студенти на овие школи што имаат општо избирачко право, а на собирите на работните луѓе што се одржуваат во средните школи — и редовните ученици на тие школи што имаат општо избирачко право.

Член 74

Собирот на работните луѓе во работната организација односно во работната заедница го отвора и со него раководи, до изборот на претседателство на собирот, свикувачот на собирот.

Член 75

Кандидат за пратеник на собор на работните заедници е секој кандидат што е утврден од кандидационата конференција.

Кандидат за пратеник на собор на работните заедници што го утврдила кандидационата конференција престанува да биде кандидат ако против неговата кандидатура се изјаснило мнозинството на собирите на работните луѓе што опфаќаат повеќе од половината од вкупниот број на работните луѓе запишани во избирачките списоци на подрачјето на изборната единица.

Кандидат за пратеник на собор на работните заедници станува и секој кандидат чија кандидатура е прифатена на собирите на работните луѓе што опфаќаат најмалку една петтина од вкупниот број работни луѓе што се запишани во избирачките списоци на подрачјето на изборната единица, или чи-

ја кандидатура е прифатена најмалку на една третина од собираите на работните луѓе на подрачјето на изборната единица.

Член 76

Ако во смисла на член 75 став 2 на овој закон определен број на собири на работните луѓе се изјаснат против кандидатурата на сите кандидати за соодветната изборна единица што ги утврдила кандидатационата конференција, а ниту еден од кандидатите предложени од страна на собираите на работните луѓе не го исполни условот од член 75 став 3 на овој закон, целата кандидатациона постапка се повторува. Кандидационата конференција може да предложи нови кандидати и во случај кога определен број собири на работните луѓе се изјаснат против кандидатурата на сите кандидати што таа ги предложила.

Член 77

Доколку со одредбите на член 68 до 76 на овој закон не е поинаку определено, на работата на собираите на работните луѓе сходно се применуваат одредбите на член 51 до 65 на овој закон.

4. Предлагање на кандидати за пратеници на Соборот на општините од собираите на избирачите и собираите на работните луѓе

Член 78

Собири на избирачите и собири на работните луѓе се одржуваат заради разгледување на предлозите за кандидати за пратеници на Соборот на општините, што ги утврдила кандидатационата конференција, како и заради предлагање на кандидати за пратеници на Соборот на општините.

Собираите на избирачите и собираите на работните луѓе се одржуваат за подрачјата за кои се одржуваат собири на избирачите односно собири на работните луѓе за предлагање на кандидати за одборници.

Ако собираите на избирачите односно собираите на работните луѓе за разгледување на предлозите за кандидати за пратеници на Соборот на општините, што ги утврдила кандидатационата конференција, и за предлагање на кандидати за пратеници на Соборот на општините се одржуваат во ист ден кога и собираите на избирачите односно собираите на работните луѓе за разгледување на предлозите за кандидати за пратеници на Републичкиот собор односно на собираите на работните заедници, разгледувањето на предлозите за кандидати и предлагањето на кандидати за пратеници на Соборот на општините може да се врши на истите собири на избирачите односно собири на работните луѓе, но одделно за секој собор.

Член 79

Кандидат за пратеник на Соборот на општините е секој кандидат што е утврден од кандидатационата конференција.

Кандидатот за пратеник на Соборот на општините што го утврдила кандидатационата конференција престанува да биде кандидат ако против неговата кандидатура се изјаснило мнозинството на собираите на избирачите и на собираите на работните луѓе што опфаќаат повеќе од половината од вкупниот број на избирачите и работните луѓе запишани во избирачките списоци на подрачјето на општината.

Кандидат за пратеник на Соборот на општините станува и секој кандидат чија кандидатура е прифатена на собираите на избирачите и на собираите на работните луѓе што опфаќаат најмалку една петтина од вкупниот број на избирачите и работните луѓе што се запишани во избирачките списоци на подрачјето на општината, или чија кандидатура е прифатена најмалку на една третина од собираите на избирачите и собираите на работните луѓе на подрачјето на општината.

Член 80

Доколку со одредбите на член 78 и 79 на овој закон не е поинаку определено, на работата на собираите на избирачите односно на работата на собираите на работните луѓе за разгледување на предлозите за кандидати за пратеници на Соборот на општините и за предлагање на кандидати за пратеници на Соборот на општините, сходно се применуваат одредбите на член 52 до 67 односно на член 69 до 76 на овој закон.

Глава IV

ПОТВРДУВАЊЕ НА КАНДИДАТУРИТЕ

1. Потврдување на кандидатурите за пратеници на Републичкиот собор

Член 81

Општинската изборна комисија веднаш по приемот на предлогот на кандидатурата утврдува дали предлогот е поднесен во определен срок и дали е составен според одредбите на овој закон.

Ако најде само формални недостатоци, општинската изборна комисија најдоцна 24 часа по приемот на предлогот ќе ги повика подносителите во рок од три дена да ги отстранат недостатоците.

Ако општинската изборна комисија установи дека предлогот на кандидатурата е поднесен по истекот на рокот за поднесување на предлозите на кандидатури за потврдување, или ако подносителите на предлогот не постапат според одредбата на став 2 на овој член, комисијата со решение ќе го одбие предлогот на кандидатурата.

Член 82

Ако во предлогот на кандидатурата нема формални недостатоци односно ако утврдените недостатоци се отстранети во определен рок, и ако се исполнети условите од овој закон, општинската изборна комисија ќе ја потврди поднесената кандидатура.

Член 83

Ако општинската изборна комисија утврди дека во поглед на одделни или сите кандидати не се исполнети условите од член 47 и 66 на овој закон, таа ќе го утврди тоа со образложено решение и кандидатурата ќе ја одбие, а решението за одбивањето ќе му го достави на подносителот на предлогот на кандидатурата.

Член 84

Решението за потврдување на кандидатурата или за одбивање на предлогот на кандидатурата, општинската изборна комисија е должна да го донесе најдоцна 48 часа по истекот на рокот за поднесување на предлозите на кандидатури за потврдување, односно 48 часа по истекот на рокот определен за подносителите заради отстранување на недостатоците што ги установила комисијата.

Во решението за потврдување на предлогот на кандидатурата ќе се означат денот и часот кога е примен предлогот на кандидатурата за соодветниот кандидат, и која е по ред таа кандидатура.

Општинската изборна комисија прво ги потврдува кандидатурите што ги утврдила кандидатационата конференција, и тоа по оној ред по кој таа ги утврдила, а потоа кандидатурите на собираите на избирачите, ако такви има, и тоа по оној ред по кој ги се поднесени на општинската изборна комисија.

Член 85

Општинската изборна комисија ќе објави во своите службени простории за секој потврден предлог на кандидатура, веднаш по неговото потврдување, дека предлогот на кандидатурата е потврден. Ова објавување го заменува доставувањето на решението за потврдување на предлогот на кандидатурата.

Решението за потврдување на кандидатурата општинската изборна комисија го доставува до Републичката изборна комисија.

Член 86

Ако до истекот на рокот за поднесување на предлозите на кандидатурите не е поднесена на потврдување ниту една кандидатура или ако сите поднесени предлози на кандидатури биле одбиени, кандидационата конференција, односно соборите на избирачите и собирите на работните луѓе можат дополнително, а најдоцна десет дена пред денот на изборите, да предложат нови кандидати.

Член 87

Во случај на смрт на кандидатот чија кандидатура е потврдена, кандидационата конференција односно соборите на избирачи што ја предложиле кандидатурата можат, наместо умрениот кандидат, на општинската изборна комисија да ѝ предложат за потврдување нов кандидат.

На начинот предвиден во став 1 на овој член ќе се постапи и во случај кога кандидатот од потврдена кандидатура не ги исполнува условите за кандидат за пратеник.

Предлозите на кандидатури во смисла на став 1 и 2 на овој член, на општинската изборна комисија ѝ се поднесуваат најдоцна десет дена пред денот определен за одржување на изборите.

Член 88

Секој кандидат може да се откаже од потврдена кандидатура најдоцна седум дена пред денот определен за одржување на изборите.

Откажувањето од кандидатурата се поднесува писмено до надлежната општинска изборна комисија.

Еднаш даденото откажување од потврдена кандидатура не може да се повлекува.

Член 89

Ако предлогот на кандидатурата биде одбиен или кандидатот се откаже од кандидатурата или умре, а новиот предлог на кандидатура не биде поднесен најдоцна десет дена пред денот на изборите, изборите ќе се спроведат во определениот ден на основа другите потврдени кандидатури.

Ако во случаите од став 1 на овој член нема ниту еден предлог на потврдена кандидатура, изборите ќе се спроведат најдоцна триесет дена од денот определен за одржување на изборите.

Во случаите од став 2 на овој член, предлозите на нови кандидатури се поднесуваат најдоцна десет дена пред дополнително определениот ден за избори.

Изборите од став 2 на овој член ги распишува и денот на одржувањето на изборите го определува општинската изборна комисија.

Член 90

Во случаите од член 87 и 89 на овој закон во поглед на утврдувањето на нови кандидати, надлежната општинска изборна комисија ќе постапи најитно со таквите предлози на кандидатури во смисла на одредбите на овој закон за потврдување на кандидатурите.

Член 91

Општинската изборна комисија најдоцна десет дена пред денот определен за одржување на изборите на пратеници ќе ја објави листата на сите потврдени кандидатури, со означување на изборните единици и соборите за кои одделни кандидати се кандидирани, и тоа во сите места од подрачјето на изборната единица.

Републичката изборна комисија е должна најдоцна десет дена пред денот определен за изборите на пратеници на Републичкиот собор да ги објави во „Службен весник на Социјалистичка Република Македонија“ имињата на кандидатите како и изборните единици во кои тие кандидати се кандидирани.

2. Потврдување на кандидатурите за пратеници на соборите на работните заедници и на Соборот на општините**Член 92**

Решението за потврдување на кандидатурите од утврдената листа на кандидати за секој собор на работните заедници и за Соборот на општините, општинската изборна комисија го доставува до општинското собрание односно до општинските собранија од подрачјето на изборната единица и до Републичката изборна комисија.

Член 93

Во поглед на потврдувањето и одбивањето на кандидатурите за пратеници на соборите на работните заедници и на Соборот на општините на Собранието, сходно се применуваат одредбите на член 81 до 91 од овој закон.

Глава V**ИЗБОР НА ПРАТЕНИЦИ****1. Избор на пратеници на Републичкиот собор****a) Избирачки места и изборен материјал****Член 94**

Гласањето на изборите за пратеници на Републичкиот собор се врши на избирачки места што ги определува општинската изборна комисија по предлог од надлежниот општински орган. Општинската изборна комисија ги определува избирачките места најдоцна 15 дена пред денот на одржувањето на изборите.

Член 95

На секое избирачко место на подрачјето на општината му се определува реден број.

Најдоцна пет дена пред денот на изборите во сите избирачки места на подрачјето на изборната единица општинската изборна комисија ќе објави кои избирачки места се определени, со означување кои избирачи на кое избирачко место ќе гласаат.

Член 96

Избирачките места се определуваат така што на едно избирачко место да гласаат приближно петстотини избирачи.

Во болниците, санаториумите, породилиштата, инвалидските домови и слични установи во кои има повеќе од дваесет и пет избирачи се определува посебно избирачко место.

За избирачкото место се определува посебна просторија.

Во просторијата во која се врши гласањето ќе се уреди барем еден, а по можност и повеќе простори, така оградени што никој од другиот дел на просторијата да не може да види како избирачот го пополнува гласачкото ливче.

Член 97

Општинската изборна комисија за подрачјето на изборната единица благовремено ќе подготви потребен број гласачки кутии и отпечатени гласачки ливчиња, како и друг изборен материјал.

Член 98

Секое гласачко ливче содржи:

1. означување на изборната единица;
2. име и презиме на кандидатот за пратеник на Републичкиот собор.

На гласачкото ливче имињата на кандидатите се испишуваат по оној ред по кој се потврдени нивните кандидатури од надлежната општинска изборна комисија.

Пред името на секој кандидат се става реден број.

Општинската изборна комисија секое гласачко ливче го заверува со својот печат.

Член 99

Надлежниот општински орган е должен спроти денот на изборите да му го предаде на избирачкиот одбор потребниот материјал за гласање (гласачки кутии, гласачки ливчиња, извод од постојаниот избирачки список, оглас на изборната комисија), а избирачкиот одбор е должен истиот ден да утврди дали сите подготовки потребни за гласањето се правилно извршени и за тоа ќе состави записник.

б) Гласање

Член 100

На денот на изборите, во 7 часот, ќе се стане избирачкиот одбор во просторијата определена за гласање, и за нејзината состојба и за состојбата на материјалот за гласање (член 99) ќе состави записник, што го потпишуваат сите членови на избирачкиот одбор и присутните претставници на кандидатите.

Претседателот на избирачкиот одбор веднаш потоа го објавува почетокот на гласањето.

Член 101

За сето време на гласањето мораат да бидат присутни сите членови на избирачкиот одбор односно нивните заменици. Ако некој претставник на кандидатите го напушти избирачкото место, тоа ќе се внесе во записникот, но гласањето продолжува без него.

Член 102

Претседателот на избирачкиот одбор се грижи, со помош на другите членови на одборот, за одржување на редот и мирот за време на гласањето. Во случај на потреба претседателот ќе побара помош од припадниците на милицијата, кои, кога ќе дојдат на избиралиштето, се под негово раководство.

Никој не може да пристапи на избиралиштето под оружје или со опасно оружје, освен во случаите предвидени во став 1 на овој член.

Член 103

Во просторијата во која се гласа не може во исто време да има повеќе од десет избирачи.

Претседателот на избирачкиот одбор е должен при предавањето на гласачкото ливче да му го објасни на избирачот начинот на гласањето.

Членовите на избирачкиот одбор се должни на избирачот, кога тоа тој ќе го побара, повторно да му го објаснат начинот на гласањето, а особено ќе внимаваат на избирачот никој да не му пречи во пополнувањето на гласачкото ливче и во потполност да биде обезбедена тајноста на гласањето.

Член 104

Избирачот, откако ќе го прими гласачкото ливче оди во оградениот простор определен за пополнување на гласачкото ливче.

Избирачот може да гласа само за кандидатите чии имиња се наведени во гласачкото ливче.

Избирачот може да гласа само за еден кандидат.

Откако ќе го пополни гласачкото ливче со окружување на редниот број пред името и презимето на кандидатот за кого сака да гласа, избирачот го спушта свитканото ливче во гласачката кутија.

Избирачот е должен, откако ќе гласа, да го напушти избиралиштето.

Член 105

Избирачот, кој поради некоја телесна мана или поради тоа што е неписмен не може да гласа на начинот определен во член 104 од овој закон, има право со себе да поведе пред избирачкиот одбор лице што наместо него ќе го пополни гласачкото ливче односно ќе го спушти ливчето во гласачката кутија. За ова избирачкиот одбор ќе донесе одлука и ќе ја забележи во записникот.

Член 106

Избирачкиот одбор не може да го спречи да гласа лицето што е запишано во изводот од постојаниот избирачки список, ниту лицето што по овој закон може да гласа на основа на потврда. Ако одделен член на избирачкиот одбор или претставник на кандидатот во поглед на одделен избирач има нешто да забележи, тоа ќе се внесе во записникот.

Ако некој избирач се јави да гласа, а на негово име некој веќе гласал, претседателот на избирачкиот одбор ќе нареди името и презимето, занимањето и местото на живеење на тоа лице да се внесе во записникот за гласањето, но нема да му дозволи да гласа.

Член 107

Избирачот што на денот на изборите не се наоѓа во местото каде што е запишан во избирачкиот список може да гласа во местото во кое се наоѓа на денот на изборите, но само во изборната единица во која се наоѓа неговото живеалиште и тоа на основа на потврда од надлежниот орган дека е внесен во избирачкиот список.

Потврди од став 1 на овој член можат да се издаваат од денот на распишувањето на изборите, а најдоцна на три дена пред денот на изборите. При издавањето на вакви потврди во избирачкиот список ќе се означи дека на соодветното лице му е издадена потврда.

Во записникот за гласањето ќе се внесе името и презимето на секој избирач што гласал на основа на потврда, а не е внесен во избирачкиот список за тоа избирачко место.

Член 108

Гласањето трае непрекинато до 19 часот. Само во случај на нереди избирачкиот одбор може да го прекине гласањето додека редот не се воспостави. Времето за кое гласањето морало да биде прекинато и причините за прекинувањето на гласањето се внесуваат во записникот на гласањето.

Во 19 часот се затвора избиралиштето и потоа никој не смее да се пушти во него но на избирачите што се затекнале во избиралиштето ќе им се дозволи да гласаат. Ако гласањето поради неред било прекинато подолго од еден час, гласањето ќе се продолжи за времето колку што траел прекиниот подолг од еден час.

Член 109

За време на гласањето се води записник. Во записникот се внесуваат сите околности што се важни за гласањето. Членовите на избирачкиот одбор и претставниците на кандидатот можат да бараат внесување на определени околности во записникот.

Во записникот се внесуваат и сите дејствија казниви според овој закон или според Кривичниот законик сторени на избиралиштето, со означување името и презимето, занимањето и местото на живеење на сторителот.

Сите членови на избирачкиот одбор мораат да го потпишат записникот. Записникот го потпишуваат и претставниците на кандидатите, но ако тие не го потпишат, записникот е полноважен и без нивните потписи.

Секој член на избирачкиот одбор односно претставник на кандидатот може да даде во записникот издвоено мислење или да стави забелешки на записникот.

в) Утврдување на резултатите од гласањето на избирачките места

Член 110

По завршеното гласање избирачкиот одбор најнапред ќе ги преброи неупотребените гласачки ливчиња и ќе ги стави во посебен омот, што ќе го затвори и запечати.

Потоа избирачкиот одбор го утврдува, според изводот од избирачкиот список и на основа потврдите, вкупниот број на избирачите што гласале. Потоа, избирачкиот одбор ја отвора гласачката кутија и ги пребројува гласовите. Пребројувањето на гласовите се врши на следниот начин: претседателот на избирачкиот одбор вади од гласачката кутија едно по едно гласачко ливче и од секое ливче го чита името на кандидатот за кој избирачот гласал и ги одделува овие ливчиња што се прогласени за неважни; еден од членовите на избирачкиот одбор бележи за секој кандидат посебно колку гласови добил, како и колку имало ливчиња прогласени за неважни; секое прочитано ливче претседателот го предава на другиот член на избирачкиот одбор.

Претседателот ќе го покаже секое гласачко ливче и на претставникот на кандидатот, ако тој тоа го бара.

Како неважно се смета гласачкото ливче на кое е заокружен редниот број пред имињата на повеќе од еден кандидат како и ливчето на кое се внесени и заокружени нови имиња, непополнетото ливче, како и ливчето што е пополнето така што да не може со сигурност да се утврди за кој кандидат избирачот гласал.

Ако се појави разлика меѓу бројот на гласовите според изводот од избирачкиот список, односно меѓу збирот на тој број и бројот на избирачите што гласале на основа на потврда и бројот на гласовите според гласачките ливчиња, важи резултатот на гласањето според гласачките ливчиња.

Член 111

Откако избирачкиот одбор ќе го утврди резултатот од гласањето, во записникот за гласањето ќе внесе особено: колку избирачи имало според изводот од избирачкиот список на тоа избирачко место; колку избирачи гласале според изводот од избирачкиот список; колку на основа на потврда и колку вкупно; колку гласови добил секој одделен кандидат и колку имало неважни гласачки ливчиња. Во записникот ќе се внесат и издвоените мислења на членовите на избирачкиот одбор.

Записникот го потпишуваат сите членови на избирачкиот одбор и присутните претставници на кандидатите.

Секој член на избирачкиот одбор и претставник на кандидатот може да стави забелешки на записникот.

На претставниците на кандидатите ќе им се издаде, на нивно барање, потврда за резултатот од гласањето.

Претседателот на избирачкиот одбор ќе го објави јавно резултатот на гласањето пред зградата во која се гласало.

Член 112

По завршеното пребројување на гласовите избирачкиот одбор ќе ги стави во одделен омот записникот со изводот од избирачкиот список, потврдите на основа на кои гласале избирачите што не се запишани во избирачкиот список за соодветното избирачко место, употребените гласачки ливчиња како и неупотребените гласачки ливчиња, одделно.

Избирачкиот одбор потоа најитно и по најкус пат, омотот со изборните акти го доставува на надлежната општинска комисија на начинот што ќе го определи Републичката изборна комисија.

Член 113

По завршеното утврдување на резултатите од гласањето, а најдоцна следниот ден, избирачкиот одбор е должен да му го врати изборниот материјал на органот од кој го примил материјалот.

г) Утврдување на резултатите на гласањето во изборната единица

Член 114

Резултатот на изборите за пратеници во секоја изборна единица го утврдува општинската изборна комисија на основа на изборните акти примени од избирачките одбори.

Член 115

Ако во изборната единица во изборот учествува само еден кандидат, за избран за пратеник се смета ако за него гласало мнозинството од сите избирачи запишани во избирачките списоци на подрачјето на изборната единица.

Ако не е постигнато мнозинството од став 1 на овој член, целата изборна постапка се повторува.

Ако на изборите учествуваат двајца или повеќе кандидати, за пратеник е избран кандидатот што добил најголем број гласови.

Ако на изборите двајца или повеќе кандидати со најголем број гласови добијат ист број гласови, на повторните избори учествуваат само тие кандидати. Ако тие кандидати и на повторното гласање добијат ист број гласови, целата изборна постапка се повторува.

Член 116

Изборната комисија претходно утврдува колку избирачи вкупно биле запишани во избирачкиот список и колку вкупно гласале во изборната единица, колку гласови добил секој кандидат во целата изборна единица, како и тоа колку неважни гласачки ливчиња имало и на основа на тоа утврдува кој кандидат во смисла на член 115 на овој закон е избран за пратеник.

Ако изборната комисија утврди дека кандидатот што сам учествувал во изборот не го добил потребното мнозинство (член 115 став 1) или дека двајца или повеќе кандидати со најголем број гласови добиле ист број гласови (член 115 став 4) ќе објави дека во таа изборна единица ниту еден кандидат не е избран за пратеник и за тоа ќе ја извести Републичката изборна комисија.

Член 117

Ако изборната комисија утврди неправилности при спроведувањето на изборите на одделни избирачки места или на целата изборна единица што битно влијаеле или можеле да влијаат на резултатот од изборите, ќе го поништи гласањето на избирачките места на кои имало неправилности односно во целата изборна единица и ќе определи повторно гласање.

Член 118

За својата работа општинската изборна комисија води записник во кој внесува особено:

- 1) колку кандидати имало во изборната единица, како и името и презимето и местото на живеење на секој кандидат;
- 2) вкупно по избирачки места: бројот на сите дадени гласови, бројот на гласовите дадени за секој кандидат и бројот на неважните гласачки ливчиња;
- 3) името и презимето на кандидатот избран за пратеник.

Записникот го потпишуваат сите членови на изборната комисија. Секој член на изборната комисија има право да го издвои своето мислење и да стави забелешки на записникот. Овие права ги имаат и претставниците на кандидатите, но записникот важи и ако тие не го потпишат.

Општинската изборна комисија ќе направи изводи од примените записници за сите казниви дејствија сторени на изборите, ако ги имало, и овие изводи ќе ги достави до јавниот обвинител односно до судијата за прекршоци за покренување на постапка.

Член 119

По завршувањето на работата општинската изборна комисија на огласната табла на општинското собрание ќе објави колку гласови добил секој кандидат за пратеник на секоје избирачко место и во изборната единица, името и презимето на кандидатот избран за пратеник како и бројот на неважните гласачки ливчиња. Општинската изборна комисија ќе му достави на општинското собрание на подрачјето на изборната единица извештај за тоа, за да го објави на вообичаен начин.

Општинската изборна комисија му издава на избраниот кандидат уверение дека е избран за пратеник на Републичкиот собор.

По утврдувањето на резултатот од изборите во изборната единица, општинската изборна комисија најитно ќе ѝ ги достави на Републичката изборна комисија, согласно одредбите на овој закон, изборните акти за избор на пратеници на Републичкиот собор.

Член 120

Републичката изборна комисија се состанува штом ќе ги добие изборните акти. Републичката изборна комисија, на основа на изборните акти ќе му поднесе извештај на Републичкиот собор за резултатите од изборите за пратеници на Републичкиот собор по изборни единици, а заедно со извештајот ќе му ги достави и изборните акти.

Извештајот на Републичката изборна комисија ќе се објави во „Службен весник на Социјалистичка Република Македонија“.

2. Избор на пратеници на соборите на работните заедници

а) Избор и утврдување на резултатите од гласањето во изборното тело

Член 121

Изборот на пратеници на секој од соборите на работните заедници на Собранието го врши изборно тело утврдено со овој закон, што се образува во секоја општина.

Членовите на изборното тело од став 1 на овој член се избираат за време од четири години.

Изборното тело, што согласно одредбите на овој закон е образувано за изборот на пратеници на соборите на работните заедници, во ист состав врши избор на пратеници на соборите на работните заедници и на повторните и дополнителните избори, како и одлучува за отповикувањето на пратеници на овие собори.

Член 122

Во општините во кои општинското собрание има еден собор на работните заедници, се образува едно изборно тело за избор на пратеници на сите собори на работните заедници на Собранието.

Во општините во кои општинското собрание има два или повеќе собори на работните заедници, се образува посебно изборно тело за секоја област на трудот за која постои посебен собор на работните заедници.

Член 123

Ако се образува едно изборно тело за избор на пратеници на сите собори на работните заедници на Собранието, изборното тело за избор на пратеници на сите собори на работните заедници го сочинуваат: членовите на општинското собрание; делегати на работните заедници во работните организации или во другите работни заедници во областа на стопанството, просветата, науката, уметноста и во другите области на културата и физичката култура, во областа на здравството и социјалните служби; делегати на работните заед-

ници во работните организации што се занимаваат со научни испитувања во областа на стопанството, здравството и социјалните служби и делегати на земјоделските задруги и занаетчии — членови на занаетчиска комора.

Делегатите на земјоделските задруги се избираат од редот на членовите на работната заедница на земјоделската задруга, од редот на земјоделците — членови на земјоделската задруга или на друга работна организација и од членовите на нивните домаќинства кои активно се занимаваат со земјоделство, како и од земјоделците што се во постојан кооперантски однос со задругата или со друга работна организација.

Член 124

Ако изборното тело за избор на пратеници на соборите на работните заедници на Собранието се образува посебно за секоја област на трудот за која постои посебен собор на работните заедници, во изборното тело за секој од соборите на работните заедници се избираат онолку делегати колку што има одборници соборот на работните заедници на општинското собрание. Овие делегати ги избираат работните луѓе во соодветната област на трудот од своите редови.

Ако се образува едно изборно тело за избор на пратеници за сите собори на работните заедници на Собранието, во изборното тело се избираат онолку делегати колку што има одборници соборот на работните заедници на општинското собрание. Овие делегати ги избираат работните луѓе во соодветната област на трудот од своите редови.

Член 125

Ако изборното тело за избор на пратеници на соборите на работните заедници на Собранието се образува посебно за секоја област на трудот за која постои посебен собор на работните заедници, општинското собрание со одлука определува колку која изборна единица, што се образува за избор на одборници на соборот на работните заедници на општинското собрание, ќе избере делегати од соодветната област на трудот.

Ако се образува едно изборно тело за избор на пратеници на сите собори на работните заедници на Собранието, во секоја изборна единица образувана за избор на одборници на општинското собрание се избираат онолку броеј делегати од соодветната област на трудот колку што се избираат одборници за соборот на работните заедници на општинското собрание.

Член 126

Изборното тело за избор на пратеници на Стопанскиот собор го сочинуваат: членовите на општинското собрание и делегати на работните заедници во работните организации и во другите работни заедници во областа на стопанството; делегати на работните заедници во работните организации што се занимаваат со научни испитувања во областа на стопанството; делегати на земјоделските задруги и на занаетчиите — членови на занаетчиска комора.

Делегатите на земјоделските задруги се избираат од редот на членовите на работната заедница на земјоделската задруга, од редот на земјоделците — членови на земјоделската задруга или на друга работна организација и од членовите на нивните домаќинства кои активно се занимаваат со земјоделство, како и од земјоделците кои се во постојан кооперантски однос со задругата или со друга работна организација.

Член 127

Изборното тело за избор на пратеници на Просветно-културниот собор го сочинуваат: членовите на општинското собрание и делегати на работните заедници во работните организации и другите работни заедници во областа на просветата, науката и уметноста и во другите области на културата и физичката култура, односно на школските заедници на факултетите, уметничките академии и високите, вишите и средните школи.

Член 128

Изборното тело за избор на пратеници на Социјално-здравствениот собор го сочинуваат: членовите на општинското собрание и делегати на работните заедници во работните организации и на другите работни заедници во областа на здравството и социјалните служби, како и делегати на работните заедници во работните организации што се занимаваат со научни испитувања во областа на здравството и социјалните служби.

Член 129

Предлагањето и изборот на делегатите за изборното тело се врши на собирањето на работните луѓе што се одржуваат за кандидирање на одборници за соборот на работните заедници на општинското собрание.

Редовните студенти на факултетите, уметничките академии и високите и вишите школи учествуваат во предлагањето и изборот на делегатите за изборното тело на собирањето на работните луѓе на соодветната школа, а редовните ученици на средните школи кои имаат општо избирачко право учествуваат во предлагањето и изборот на делегати за изборното тело на собирањето на работните луѓе на соодветната школа. Бројот на делегатите за изборното тело што се избираат од редот на студентите односно учениците не може да биде поголем од бројот на делегатите што се избираат од редот на работните луѓе запослени во школата.

Член 130

Секој работен човек има право да предложи по еден кандидат за делегат за изборното тело. Ако предлогот го поддржат најмалку четири работни луѓе, таквиот кандидат се внесува во листата на кандидатите за кои собирањето гласа.

Предлозите од став 1 на овој член се поднесуваат усно.

По завршеното предлагање на кандидатите се пристапува кон гласање.

Работните луѓе гласаат посебно за секој предложен кандидат, и тоа по оној ред по кој кандидатите се предложени.

Гласањето се врши јавно, со кревање на рака.

Член 131

Ако во изборната единица се избира само еден делегат за изборното тело, избран е кандидатот што добил мнозинство гласови од присутните работни луѓе, а ако се избираат двајца или повеќе делегати, избрани се кандидатите што добиле најголем број гласови.

Ако два или повеќе собири на работните луѓе учествуваат во изборот на делегатите, уверение за тоа дека е избран за делегат му издава на делегатот, на основа утврдениот резултат на секој од собирањето на работните луѓе, претседателството на собирањето на работните луѓе што опфаќа најголем број работни луѓе.

Претседателството на собирањето на работните луѓе што му издава уверение на избраниот кандидат, за избраниот делегат го известува претседателот на општинското собрание.

Член 132

Седницата на изборното тело за избор на пратеници за секој од соборите на работните заедници ја свикнува претседателот на општинското собра-

ние најдоцна пет дена пред денот определен за избор на пратеници на соборите на работните заедници на Собранието.

Ако претседателот не свика седница на изборното тело во рокот од став 1 на овој член, седницата ќе ја свика општинската изборна комисија.

Член 133

Седницата на изборното тело ја отвора претседателот на општинското собрание и раководи со нејзината работа до изборот на претседателство.

Претседателството се состои од претседавач и двајца членови, кои изборното тело ги избира од своите редови.

Член 134

Седницата на изборното тело може да се одржи ако присуствува мнозинството членови на општинското собрание и мнозинството на избраните делегати. Бројот на присутните одборници и делегати го утврдува претседавачот на почетокот на седницата, според списокот на одборниците на општинското собрание и списокот на избраните делегати.

Ако седницата на изборното тело не може да се одржи поради тоа што не присуствува мнозинството одборници и делегати од став 1 на овој член, ќе се одржи нова седница во рок од три дена од денот определен за одржување на претходната седница.

Член 135

Откако ќе утврди дека седницата на изборното тело може да се одржи и на неа полноважно да се решава, претседавачот ја објавува целта на свикнувањето на седницата и почетокот на изборот.

Член 136

На седницата на изборното тело може да се избира пратеник за собор на работните заедници само од редот на кандидатите чија кандидатура е потврдена од надлежната општинска изборна комисија.

Член 137

Општинската изборна комисија за избор на пратеници благовремено ќе подготви потребен број гласачки ливчиња за избор на пратеници на секој од соборите на работните заедници.

За избор на пратеници на секој собор на работните заедници се составува посебно гласачко ливче.

Гласачкото ливче за избор на пратеници на собор на работните заедници содржи:

- 1) означување на соборот и изборната единица;
- 2) името и презимето на кандидатите за пратеници.

Ако во општината се образувани две или повеќе изборни единици за избор на пратеници на соборите на работните заедници, за сите изборни единици на соодветниот собор се составува едно гласачко ливче.

На гласачкото ливче имињата на кандидатите се испишуваат по оној ред по кој кандидатурите се потврдени од надлежната општинска изборна комисија.

Пред името на секој кандидат се става реден број.

Гласачкото ливче мора да биде заверено со печатот на општинската изборна комисија.

Член 138

За секој собор на работните заедници на Собранието постои посебна кутија за гласање.

Во просторијата во која се гласа мора да бидат истакнати огласите за потврдениите кандидатури за секој од соборите на работните заедници на Собранието, со означување на изборните единици за секој собор.

Член 139

На седницата на изборното тело што е образувано за избор на пратеници на сите собори на работните заедници (член 122 став 1) прво се гласа за пратениците на Стопанскиот собор, а потоа по ред — за пратениците на Просветно-културниот собор и пратениците на Социјално-здравствениот собор.

Член 140

Кога ќе се пристапи кон гласање за пратеници на одделен собор на работните заедници, претседачот му предава гласачко ливче на секој член на изборното тело.

Членот на изборното тело гласа на тој начин што го заокружува редниот број пред името на кандидатот за кого сака да гласа.

Членот на изборното тело може да гласа само за еден од кандидатите за изборната единица на соодветниот собор на работните заедници, чии имиња се наведени во гласачкото ливче.

Член 141

Кога ќе заврши гласањето, се утврдуваат резултатите од гласањето и тоа одделно за секоја изборна единица на секој собор на работните заедници.

Резултатот од гласањето се утврдува на тој начин што прво се утврдува, според списокот на членовите на општинското собрание и списокот на делегатите, вкупниот број на членовите на изборното тело, бројот на членовите на изборното тело што гласале, а потоа колку гласови добил секој кандидат за секоја изборна единица на соодветниот собор на работните заедници, и колку имало неважни гласачки ливчиња.

Ако се појави разлика меѓу бројот на гласачите според списокот на членовите на општинското собрание и списокот на делегатите и бројот на предадените гласачки ливчиња, важи резултатот од гласањето според гласачките ливчиња.

Резултатот од гласањето се објавува на огласната табла на општинското собрание.

Член 142

За работата на седницата на изборното тело се води записник, кој содржи особено: ден и час на почетокот и местото на одржувањето на седницата; означување на соборот и изборните единици за кои е вршен избор на пратеници; вкупниот број членови на изборното тело и колку од нив биле присутни; колку лица биле предложени за кандидати; колку членови на изборното тело гласале; колку гласови добил секој кандидат за секоја изборна единица на соодветниот собор на работните заедници одделно и колку имало неважни гласачки ливчиња; текот на гласањето и други околности од значење за гласањето, како и евентуални приговори од членовите на изборното тело во поглед правилноста на гласањето; час на завршувањето на гласањето.

Записникот го потпишуваат членовите на претседателството.

Член 143

Претседачот на изборното тело најитно доставува до општинската изборна комисија посебен омот со изборните акти за секој од соборите на работните заедници на Собранието, кој содржи: записник од седницата на изборното тело, список на одборниците на општинското собрание и список на делегатите на основа на кои е извршено гласањето, и сите гласачки ливчиња.

б) Утврдување на резултатот од гласањето во изборната единица

Член 144

Резултатот од гласањето во изборната единица го утврдува надлежната општинска изборна комисија на основа изборните акти, и тоа одделно за секоја изборна единица и за секој собор на работните заедници.

Член 145

Општинската изборна комисија претходно го утврдува вкупниот број на членовите на изборното тело во општината односно во секоја општина во изборната единица и колку вкупно членови на изборното тело гласале, колку гласови добил секој кандидат во одделна општина, а колку во целата изборна единица, како и колку имало неважни гласачки ливчиња и врз основа на тоа го утврдува резултатот од гласањето.

Член 146

Ако во изборната единица во изборот на пратеници на некој од соборите на работните заедници учествува само еден кандидат, за избран за пратеник се смета ако добил мнозинство гласови на сите членови на изборното тело во општината односно мнозинството гласови на сите членови на изборното тело во секоја општина од подрачјето на изборната единица.

Ако кандидатот не го добие мнозинството предвидено во став 1 на овој член, гласањето се повторува. Ако и на повторното гласање кандидатот не го добие потребното мнозинство гласови, целата изборна постапка се повторува.

Ако во изборната единица во изборот за некој од соборите на работните заедници учествуваат двајца или повеќе кандидати, за пратеник на тој собор е избран оној кандидат кој, меѓу кандидатите за пратеници на ист собор, добил најголем број гласови во изборното тело во општината, односно најголем број гласови во изборните тела во општините од подрачјето на изборната единица.

Ако двајца или повеќе кандидати за пратеник на ист собор и иста изборна единица со најголем број гласови добијат еднаков број гласови, на повторното гласање учествуваат само тие кандидати.

Ако ниту еден од кандидатите не го добие мнозинството предвидено во став 3 на овој член, гласањето се повторува. Ако и на повторното гласање ниту еден од кандидатите не го добие потребниот број гласови, целата изборна постапка се повторува.

Член 147

За својата работа општинската изборна комисија води записник за секој собор на Собранието одделно. Записникот особено содржи:

1) колку имало кандидати во изборната единица чии предлози на кандидатури ги потврдил општинската изборна комисија;

2) име и презиме и место на живеење на секој кандидат;

3) вкупен број членови на изборното тело во општината односно во општините од подрачјето на изборната единица;

4) бројот на членовите на изборното тело во општината односно во општините од подрачјето на изборната единица што гласале;

5) вкупен број гласови што ги добил секој кандидат на подрачјето на изборната единица, како и бројот на неважните гласачки ливчиња;

6) име и презиме и место на живеење на кандидатот што е избран за пратеник.

Записникот го потпишуваат сите членови на општинската изборна комисија. Секој член на комисијата и претставник на кандидатот може да го издвои своето мислење и да стави забелешки на записникот.

Член 148

Откако ќе ја заврши работата, општинската изборна комисија ќе објави на огласната табла на општинското собрание односно на општинските собранија на подрачјето на изборната единица:

1) колку гласови добил секој кандидат и колку имало неважни гласачки ливчиња;

2) име и презиме на секој кандидат што е избран за пратеник и за кој собор на Собранието е избран.

Член 149

На пратениците избрани за Стопанскиот собор, Просветно-културниот собор и Социјално-здравствениот собор надлежната општинска изборна комисија им издава уверенија за тоа дека се избрани за пратеници.

По утврдувањето на резултатот од изборите во изборната единица општинската изборна комисија најитно ќе ги достави на Републичката изборна комисија, согласно одредбите на овој закон, изборните акти за избор на пратеници на соборите на работните заедници на Собранието.

Републичката изборна комисија е должна, на основа на изборните акти, на секој собор на работните заедници на Собранието да му поднесе извештај за резултатот од изборите на пратеници на тие собори по изборни единици и со извештајот ќе ги достави сите изборни акти.

Извештајот на Републичката изборна комисија ќе се објави во „Службен весник на Социјалистичка Република Македонија“.

3. Избор на пратеници на Соборот на општините

Член 150

Изборот на пратеници на Собоорт на општините се врши на седница на општиот собор.

За изборот на пратеници на Соборот на општините општиот собор го сочинуваат само членовите на општинското собрание и претставниците на општествено-политичките организации и здруженијата, утврдени со статутот на општината.

Член 151

Седницата на општиот собор ја свикува претседателот на општинското собрание и тоа најдоцна три дена пред денот определен за избор на пратеници на Соборот на општините.

Ако претседателот не свика седница на општиот собор во рокот од став 1 на овој член, седницата ќе ја свика општинската изборна комисија.

Член 152

Седницата на општиот собор ја отвора претседателот на општинското собрание и раководи со нејзината работа до изборот на претседателство.

Претседателството се состои од претседавач и двајца членови, што ги избира општиот собор од своите редови.

Член 153

Седницата на општиот собор за избор на пратеници на Соборот на општините може да се одржи ако се присутни мнозинството членови на општинското собрание и мнозинството на делегираните претставници.

Ако седницата на општиот собор не може да се одржи поради тоа што не присуствува мнозинството од став 1 на овој член, ќе се одржи нова седница во рок од три дена од денот определен за одржување на претходната седница.

Член 154

Откако ќе утврди дека седницата на општиот собор може да се одржи и полноважно да одлучува, претседавачот ја објавува целта на свикувањето на седницата и почетокот на изборот.

Член 155

На седницата на општиот собор може да се избираат пратеници на Соборот на општините само од редот на кандидатите чија кандидатура е потврдена од надлежната општинска изборна комисија.

Член 156

Кога ќе се пристапи кон гласање за пратеници на Соборот на општините, претседавачот му предава гласачко ливче на секој член на општиот собор.

Членот на општиот собор гласа на тој начин што го заокружува редниот број пред името на кандидатите за кои сака да гласа.

Членот на општиот собор може да гласа само за двајца од кандидатите чии имиња се наведени во гласачкото ливче.

Член 157

Ако во изборната единица во изборот на пратеници на Соборот на општините учествуваат само двајца или тројца кандидати, за избрани за пратеници се сметаат кандидатите што добиле мнозинство гласови на сите членови на општиот собор.

Ако не се постигне мнозинството од став 1 на овој член, за непополнетите пратенички места гласањето се повторува. Ако и на повторното гласање не се постигне потребното мнозинство, за непополнетите пратенички места целата изборна постапка се повторува.

Ако во изборната единица во изборот учествуваат четворица или повеќе кандидати, за избрани за пратеници се сметаат кандидатите што добиле најголем број гласови.

Ако двајца или повеќе кандидати со најголем број гласови добијат ист број гласови, на повторното гласање учествуваат само тие кандидати. Ако и на повторното гласање не се постигне мнозинството од став 3 на овој член, за непополнетите пратенички места целата изборна постапка се повторува.

Член 158

Ако со одредбите на член 150 до 157 на овој закон не е поинаку определено, во поглед на работата на општиот собор, начинот на гласањето и утврдувањето на резултатот од гласањето во општиот собор односно во изборната единица, сходно се применуваат одредбите на член 137, 138, 141 до 145 и 147 до 149 на овој закон.

Глава VI

ПОВТОРНИ И ДОПОЛНИТЕЛНИ ИЗБОРИ

1. Повторни избори и повторно гласање

Член 159

Повторни избори за пратеници на Републичкиот собор се вршат:

1) ако надлежната општинека изборна комисија го поништи гласањето поради неправилности при спроведувањето на изборите (член 117);

2) ако во изборот учествувал само еден кандидат и тој не го добил мнозинството на гласови од сите избирачи запишани во избирачкиот список во изборната единица (член 115 став 1 и 2);

3) ако двајца или повеќе кандидати со најголем број гласови добиле еднаков број гласови (член 115 став 4).

Повторни избори за пратеници на соборите на работните заедници се вршат во случаите предвидени во член 146 став 2 и 5, а за пратеници на Соборот на општините во случаите предвидени во член 157 став 2 и 4 на овој закон.

Повторни избори за пратеници се вршат и во случаите кога во постапката за верификација на мандатите во соодветниот собор на Собранието ќе се поништи изборот поради неправилности при спроведувањето на изборите.

Член 160

Ако гласањето се поништи поради неправилности при спроведувањето на изборите на одделни избирачки места, повторно гласање се врши само на избирачките места на кои се утврдени неправилностите.

Член 161

На повторните избори за пратеници што се вршат од причината наведена во член 159 став 1 точка 1 на овој закон, гласањето се врши според постојните и дополнително потврдените кандидатури, а на повторните избори што се вршат од причината наведена во член 159 став 1 точка 2 на овој закон, гласањето се врши само според дополнително потврдените кандидатури.

Предлозите на кандидатурите за нови кандидати се поднесуваат најдоцна десет дена пред денот определен за спроведување на изборите.

Во случаите од член 159 став 1 точка 3 на овој закон, повторен избор се врши само меѓу кандидатите што добиле еднаков број гласови.

Надлежната општинска изборна комисија ги огласува потврдените кандидатури најдоцна на пет дена пред денот определен за повторни избори.

Член 162

Повторните избори за пратеници ги распишува надлежната општинска изборна комисија.

Ако повторните избори се вршат на основа на одлука на собор на Собранието, изборите ги распишува Републичката изборна комисија.

Со одлуката за распишувањето на повторните избори се определува денот на одржувањето на изборите, како и денот од кога почнуваат да течат сроковите за изборните дејствија.

2. Дополнителни избори**Член 163**

Дополнителни избори се вршат кога на пратеникот ќе му престане мандатот поради настапување на некој од случаите наведени во член 23 став 1 на овој закон.

Член 164

Дополнителни избори се распишуваат најдоцна петнаесет дена од денот на престанокот на мандатот на пратеникот.

Ако до редовниот истек на мандатот на пратеникот преостанува помалку од една година, дополнителни избори се распишуваат само ако тоа го побара, општинското собрание, односно на кое и да е од општинските собранија од подрачјето на изборната единица.

Член 165

Дополнителните избори се одржуваат во рок од три месеци од денот кога соодветното пратеничко место останало упразнето.

Одлуката за дополнителните избори се објавува во „Службен весник на Социјалистичка Република Македонија“ најдоцна шест недели пред денот определен за избори.

Член 166

Доколку со одредбите од оваа глава не е поинаку определено, на повторните и дополнителните избори сходно се применуваат одредбите од глава III, IV и V на овој закон.

Глава VII**ОТПОВИКУВАЊЕ НА ПРАТЕНИЦИТЕ****1. Предлагање на отповикувањето****Член 167**

Постапката за отповикување на пратеник на Републичкиот собор се покренува по предлог од собирите на избирачите, ако за покренувањето на постапката се изјасни мнозинството на избирачите на собирите што опфаќаат најмалку една петтина од сите избирачи на изборната единица во која

е избран пратеникот чие отповикување се предлага, или ако предлогот е прифатен од најмалку една третина од собирите на избирачите во изборната единица.

Член 168

Постапката за отповикување на пратеник на собор на работните заедници се покренува по предлог од собирите на работните луѓе во работните организации и другите работни заедници од соодветната област на трудот и други работни луѓе што имаат право да предлагаат кандидати за избор на пратеници на соодветниот собор на Собранието, и кога за покренување на постапката се изјасни мнозинството на работните луѓе на собирите кои опфаќаат најмалку една петтина од сите работни луѓе од подрачјето на изборната единица во која е избран пратеникот чие отповикување се предлага.

Член 169

Постапката за отповикување на пратеник на Соборот на општините се покренува по предлог од собирите на избирачите и собирите на работните луѓе, ако за покренување на постапката се изјасни мнозинството на избирачите и работните луѓе на соборите што опфаќаат најмалку една петтина од сите избирачи и работни луѓе на подрачјето на општината во која е избран пратеникот чие отповикување се предлага, или ако предлогот е прифатен од најмалку една третина од собирите на избирачите и собирите на работните луѓе во општината.

Член 170

Предлог за свикување на собирите на избирачите односно на собирите на работните луѓе за покренување на постапка за отповикување на пратеник може да поднесе мнозинството членови на општинското собрание или најмалку пет собири на избирачите односно собири на работните луѓе на подрачјето на изборната единица.

Секој од собирите на избирачите односно собирите на работните луѓе од став 1 на овој член се свикува по предлог од најмалку десет избирачи односно десет работни луѓе од подрачјето на тој собир. Овие собири можат да одлучуваат само ако на соборот се присутни најмалку една десетина од вкупниот број избирачи односно работни луѓе од подрачјето за кое се одржува соборот.

Член 171

Предлогот за свикување на собирите на избирачите за покренување на постапка за отповикување на пратеник на Републичкиот собор се поднесува писмено до надлежната општинска изборна комисија.

Општинската изборна комисија откако ќе утврди дека се исполнети условите од член 167 на овој закон, предлогот веднаш го доставува до претседателот на општинското собрание на подрачјето на изборната единица.

Член 172

Предлог за свикување на собирите на работните луѓе за покренување на постапка за отповикување на пратеник на собор на работните заедници се поднесува писмено до надлежната општинска изборна комисија.

Општинската изборна комисија откако ќе утврди дека се исполнети условите од член 168 на овој закон, предлогот веднаш го доставува до свикувачите на собирите на работните луѓе на подрачјето на изборната единица.

Член 173

Предлог за свикување на собирите на избирачите и собирите на работните луѓе за покренување на постапка за отповикување на пратеник на Соборот на општините се поднесува писмено до надлежната општинска изборна комисија.

Општинската изборна комисија откако ќе утврди дека се исполнети условите од член 169 од овој закон, предлогот веднаш го доставува до претседателот на општинското собрание и до свикувачите на собирите на работните луѓе, на подрачјето на изборната единица.

Член 174

Собирот на избирачите за покренување на постапка за отповикување на пратеник го свикува претседателот на општинското собрание, а собирот на работните луѓе — свикувачот на собирот на кого му е упатен предлогот за свикување на собирот.

Ако претседателот на општинското собрание односно свикувачот на собирот не свика собир на избирачите односно собир на работните луѓе најдоцна петнаесет дена од денот на поднесувањето на предлогот, собирот во натамошен срок од пет дена ќе го свика надлежната општинска изборна комисија.

Член 175

Со работата на собирот на избирачите односно со работата на собирот на работните луѓе свикан заради покренување постапка за отповикување на пратеник, до изборот на претседателство на собирот, раководи свикувачот на собирот.

Член 176

По изборот на претседателство на собирот, претседавачот ја објавува целта на свикувањето на собирот и начинот на неговата работа, го чита текстот на предлогот за свикување на собирот и го повикува претставникот на предлагачот да го образложи предлогот за покренување на постапката за отповикување на пратеникот.

На собирот присутните избирачи односно работни луѓе го претресуваат предлогот и по завршениот претрес пристапуваат кон гласање за или против предлогот за покренување на постапка за отповикување.

Гласањето се врши јавно, со кревање рака.

Предлогот за покренување на постапка за отповикување е усвоен на собирот ако за него гласа мнозинството на присутните избирачи односно работни луѓе.

Член 177

За работата на собирот се води записник што го потпишуваат сите членови на претседателството на собирот, заверувачите на записникот и записничарот.

Записникот содржи особено: место на одржувањето на собирот, означување на општината, денот и часот на почнувањето и завршувањето на собирот, означување на подрачјето на собирот на избирачите односно собирот на работните луѓе за кое собирот е одржан; кој го свикал и отворил собирот; име и презиме на членовите на претседателството на собирот, заверувачите на записникот и записничарот; вкупниот број на избирачите односно работните луѓе што имаат право да учествуваат на собирот; бројот на присутните лица и дневниот ред на собирот; име и презиме и место на живеење на пратеникот чие отповикување се предлага, со означување на соборот на Собранието чии е член; резултатот од гласањето за предлогот за покренување на постапка за отповикување и причините за покренување на таа постапка, ако предлогот е усвоен; на кој начин е утврден резултатот од гласањето; други околности од значење за работата на собирот.

Член 178

Ако собирот го усвои предлогот за покренување на постапка за отповикување на пратеник, се составува предлог за отповикување.

Предлогот за отповикување го составува претседателството на собирот. Предлогот го потпишуваат членовите на претседателството,

2. Содржина на предлогот за отповикување

Член 179

Предлогот за отповикување мора да содржи: 1) име и презиме и место на живеење на пратеникот чие отповикување се предлага, означување на соборот на Собранието чии е член и на изборната единица во која е избран;

2) причини поради кои се предлага отповикувањето.

Покрај потписот на секој потписник на предлогот за отповикување мора со печатни букви да се испише и неговото име и презиме, занимање и место на живеење.

Кон предлогот на собирот на избирачите односно собирот на работните луѓе мора да биде приложен и записникот за работата на собирот на избирачите односно собирот на работните луѓе.

Член 180

Предлогот за отповикување на пратеник се поднесува писмено.

Предлогот за отповикување на пратеник се поднесува преку надлежната општинска изборна комисија до Републичката изборна комисија.

Ако надлежната општинска изборна комисија забележи формални недостатоци во предлогот за отповикување на пратеник, ќе им обрне внимание на подносителите на предлогот најитно да ги отстранат.

Општинската изборна комисија е должна без одлагање поднесениот предлог за отповикување да го достави до Републичката изборна комисија, иако подносителите на предлогот не ги отстраниле формалните недостатоци во предлогот.

3. Испитување на предлогот и распишување на гласање за отповикување

Член 181

Републичката изборна комисија испитува дали поднесениот предлог за отповикување е составен согласно одредбите на овој закон, не влегувајќи во испитување на оправданоста на причините изнесени во предлогот за отповикување.

Ако предлогот за отповикување содржи само формални недостатоци, Републичката изборна комисија предлогот ќе им го врати на подносителите преку надлежната општинска изборна комисија за да ги отстранат тие недостатоци, определувајќи срок во кој тоа мора да биде извршено.

Републичката изборна комисија со решение ќе го одбие предлогот за отповикување што не ги исполнува условите според одредбите на овој закон, или ако подносителите на предлогот во определениот срок не ги отстраниле формалните недостатоци. Комисијата ги известува за тоа подносителите на предлогот со доставување на образложено решение. За подносителите на предлогот се сметаат потписниците на предлогот.

Член 182

Ако Републичката изборна комисија утврди дека предлогот за отповикување на пратеник ги исполнува условите според одредбите на овој закон, ќе го потврди предлогот и ќе распише гласање за отповикување и тоа во срок од триесет дена од денот на потврдувањето на предлогот за отповикување.

Решението за распишување на гласање за отповикување содржи: име и презиме на пратеникот за чие отповикување ќе се гласа, означување на соборот на Собранието чии е член пратеникот чие отповикување се предлага, означување на изборната единица во која ќе се врши гласањето и денот определен за гласање.

Гласањето за отповикување на пратеник на Републичкиот собор се врши само во недела.

Член 183

Републичката изборна комисија е должна за распишувањето на гласање за отповикување да ги извести соборот на Собранието чиј е член пратеникот чие отповикување се предлага, самиот пратеник и надлежната општинска изборна комисија.

Решението на Републичката изборна комисија за распишување на гласање за отповикување на пратеник се објавува во „Службен весник на Социјалистичка Република Македонија“, најдоцна петнаесет дена пред денот определен за гласање.

4. Гласање за отповикување

а) За пратеник на Републичкиот собор

Член 184

Гласањето за отповикување на пратеник на Републичкиот собор се врши на избирачките места на подрачјето на изборната единица во која пратеникот е избран.

Општинската изборна комисија е должна најдоцна седум дена пред денот определен за гласање за отповикување да ги определи избирачките места на кои ќе се гласа, и за секое избирачко место да именува избирачки одбор што ќе раководи со гласањето за отповикување.

Член 185

Општинската изборна комисија е должна да издаде оглас за определување на гласање за отповикување на пратеник.

Овој оглас мора да содржи: име и презиме на пратеникот за чие отповикување се гласа; означување на соборот на Собранието чиј е член пратеникот за чие отповикување се гласа; означување на изборната единица во која се врши гласањето за отповикување и денот на гласањето.

Општинската изборна комисија е должна да обезбеди огласот за определувањето на гласањето за отповикување на пратеник да биде објавен најдоцна седум дена пред денот определен за гласање за отповикување во сите места на подрачјето на изборната единица во која се врши гласањето за отповикување.

Член 186

На секое избирачко место се поставува гласачка кутија за гласање за отповикувањето на која се истакнува оглас за определување на гласањето за отповикување.

Член 187

Претседателот на избирачкиот одбор на секој избирач му предава гласачко ливче.

Гласачкото ливче го содржи името и презимето и местото на живеење на пратеникот за чие отповикување се гласа, а под името на пратеникот се отпечатени еден под друг зборовите „За отповикување“ и зборовите „Против отповикување“.

Ако гласачот гласа за отповикувањето, ги заокружува зборовите „За отповикување“, а ако гласа против неговото отповикување ги заокружува зборовите „Против отповикување“.

Гласачките ливчиња на кои не се заокружени зборовите „За отповикување“, ниту зборовите „Против отповикување“, како и гласачките ливчиња пополнети така што да не може со сигурност да се утврди дали избирачот гласал за или против отповикувањето, се сметаат за неважни.

Член 188

По завршеното гласање се врши пребројување на гласачките ливчиња и се утврдува бројот на ливчињата на кои е гласано за отповикувањето, бројот на ливчињата на кои е гласано против отповикувањето како и бројот на неважните гласачки ливчиња.

По завршеното пребројување во записникот за работата на избирачкиот одбор се внесува: колку избирачи имало на тоа избирачко место според

изводот од избирачкиот список, колку избирачи гласале според изводот од избирачкиот список, бројот на гласачките ливчиња на кои е гласано за отповикувањето, бројот на ливчињата на кои е гласано против отповикувањето и бројот на неважните гласачки ливчиња.

По завршената работа, претседателот на избирачкиот одбор, пред зградата во која е вршено гласањето, го објавува резултатот од гласањето на тоа избирачко место.

Избирачкиот одбор најитно и по најкус пат го доставува записникот за гласањето со гласачките ливчиња и сите други изборни материјали до надлежната општинска изборна комисија, на начинот што го определува Републичката изборна комисија.

Член 189

На основа на материјалот примен од избирачките одбори, општинската изборна комисија утврдува колку избирачи вкупно гласале во изборната единица, колку вкупно гласале за отповикувањето, колку против отповикувањето, бројот на неважните гласачки ливчиња, како и вкупниот број на избирачите запишани во избирачкиот список на целата изборна единица и на основа тоа установува дали пратеникот е отповикан. Овие податоци комисијата ги внесува во записникот за својата работа.

За резултатите од гласањето комисијата писмено ја известува Републичката изборна комисија и пратеникот за чие отповикување се гласало.

Член 190

Откако општинската изборна комисија ќе го утврди резултатот од гласањето за отповикување, ќе го објави на огласната табла на општинското собрание на подрачјето на изборната единица и без одлагање ќе му достави на Републичкиот собор, преку Републичката изборна комисија, извештај за својата работа со сите акти што се однесуваат на постапката за гласањето за отповикување.

Член 191

Ако предлогот за покренување на постапка за отповикување на пратеник на Републичкиот собор не биде усвоен на собирањето на избирачите, или ако избирачите на гласањето за отповикување се изјаснат против отповикувањето на пратеникот, не може од истите причини повторно да се покренува постапка за отповикување на тој пратеник.

Член 192

Ако со одредбите на член 184 до 191 на овој закон не е поинаку определено, во поглед на постапката за гласање за отповикување на пратеник на Републичкиот собор и утврдувањето на резултатите на гласањето сходно се применуваат одредбите на член 94 до 113 на овој закон.

б) За пратеник на собор на работните заедници

Член 193

Гласањето за отповикување на пратеник на собор на работните заедници на Собранието се врши на седница на изборното тело, составено на начинот утврден во член 121 до 128 на овој закон. Ако изборната единица опфаќа две или повеќе општини, гласањето се врши на седница на секое изборно тело што се образува за подрачјето на секоја општина.

Член 194

Општинската изборна комисија обезбедува огласот за определување на гласањето за отповикување на пратеникот да биде објавен најдоцна седум дена пред денот определен за гласање за отповикувањето во седиштето на општинското собрание односно на општинските собранија од подрачјето на изборната единица во која се гласа за отповикувањето.

Член 195

Во просторијата во која се одржува седницата на телото што одлучува за отповикувањето, се поставува една или повеќе кутии за гласање за отповикувањето (член 138 став 1), на кои се истакнува огласот за распишување на гласањето за отповикување.

Член 196

Претседавачот му предава гласачко ливче на секој член на изборното тело.

Членовите на изборното тело гласаат за отповикувањето на тој начин што на гласачкото ливче ги заокружуваат зборовите „За отповикување“ или зборовите „Против отповикување“.

За гласањето се составува записник.

Член 197

По завршеното гласање се врши пребројување на гласачките ливчиња, а потоа во записникот за работата на претседателството се внесува: колку биле запишани во избирачкиот список членови на општинското собрание а колку делегати, колку од нив гласале, бројот на гласачките ливчиња на кои е гласано за отповикувањето, бројот на ливчињата на кои е гласано против отповикувањето и бројот на неважните гласачки ливчиња.

По завршената работа, претседателството го објавува резултатот пред зградата во која е извршено гласањето за отповикување во тоа изборно тело.

Претседателството на изборното тело најтито и по најкус пат го доставува записникот за гласањето со гласачките ливчиња и сите други изборни материјали до надлежната општинска изборна комисија, на начин што ќе го определи Републичката изборна комисија.

Член 198

На основа материјалот примен од изборното тело од општината односно од општините на подрачјето на изборната единица, надлежната општинска изборна комисија го утврдува резултатот од гласањето за отповикување и на основа тоа утврдува дали пратеникот е отповикан според одредбите од овој закон.

По утврдувањето на резултатот од гласањето за отповикување, општинската изборна комисија без одлагање, преку Републичката изборна комисија, на соодветниот собор на работните заедници му доставува извештај за својата работа со сите изборни акти што се однесуваат на постапката на гласањето за отповикување.

Член 199

Ако со одредбите од член 193 до 198 на овој закон не е поинаку определено, во поглед на начинот на гласањето за отповикување на пратеник на собор на работните заедници, сходно се применуваат одредбите на член 121 до 147 на овој закон.

в) За пратеник на Соборот на општините

Член 200

Гласањето за отповикување на пратеник на Соборот на општините се врши на седница на општиот собор, составен на начинот утврден во член 150 на овој закон.

Член 201

Во поглед на постапката за гласање за отповикување на пратеник на Соборот на општините, утврдувањето на резултатот од гласањето и работата на седницата на општиот собор, сходно се применуваат одредбите на член 150 до 158 и 194 до 198 на овој закон.

Глава VIII

ЗАШТИТА НА ИЗБОРНИТЕ ПРАВА

1) Приговори и жалби

Член 202

Поради неправилности во работата на кандидационата конференција или на собираите на избирачите на кои е извршено кандидирање за избор на пратеници на Републичкиот собор или поради неправилности во работата на собираите на избирачите на кои е претресуван предлог за покренување на постапка за отповикување на пратеник на тој собор, како и поради неправилности во работата на избирачкиот одбор при изборите односно отповикувањето на пратеник на тој собор, секој кандидат односно пратеник чие отповикување се предлага, како и секој избирач, имаат право да поднесат приговор до надлежната општинска изборна комисија.

Поради неправилности во работата на кандидационата конференција или на собираите на работните луѓе во работните организации и работните заедници на кои е извршено кандидирање за избор на пратеници за собор на работните заедници на Собранието или поради неправилности во работата на собираите на работните луѓе на кои е претресуван предлогот за покренување на постапка за отповикување на пратеник на некој од тие собори, имаат право да поднесат приговор до надлежната општинска изборна комисија секој кандидат односно пратеник чие отповикување се предлага, како и секој работен човек кој има право да учествува на соборот на работните луѓе.

Поради неправилности во работата на кандидационата конференција на која е извршено кандидирањето за избор на пратеници на Соборот на општините или поради неправилности во работата на седницата на општинското собрание на која е разгледуван предлогот за отповикување на пратеник на тој собор, имаат право да поднесат приговор до надлежната општинска изборна комисија секој кандидат односно пратеник чие отповикување се предлага, како и секој избирач.

Ако општинската изборна комисија, по повод приговорите поднесени пред истекот на рокот за поднесување на предлози на кандидатури на потврдување, утврди неправилности во работата на кандидационата конференција или на собираите кои битно влијаеле или можеле да влијаат врз утврдувањето на кандидатурата на конференцијата односно на собираите, ќе ја поништи работата на кандидационата конференција односно на соборот на кој имало неправилности, и за тоа ќе ја извести кандидационата конференција, односно определува во определен рок да се свика нов собор на избирачите односно на работните луѓе.

Ако група од најмалку десет работни луѓе во работна организација или во работна заедница сметаат дека кандидатот за пратеник на собор на работните заедници на Собранието не ги исполнува законските услови да биде избран во соодветниот собор, може да поднесе приговор до надлежната општинска изборна комисија, која по приговорот одлучува при решавањето за потврдување на кандидатурата.

Член 203

Против решението на општинската изборна комисија за одбивање на предлогот на кандидатурата, како и против решението на таа комисија со кое се утврдува дека не се исполнети условите за потврдување на кандидатурата, подносителите на соодветниот предлог на кандидатура може да изјават жалба до Врховниот суд на Македонија во рок од 48 часа од примањето на решението. Врховниот суд на Македонија ќе донесе решение по жалбата во рок од 48 часа по приемот на жалбата.

Против решението на изборната комисија со кое е потврдена кандидатурата за пратеник на собор на работните заедници на Собранието, групата работни луѓе што поднеле приговор во смисла на член 202 став 5 на овој закон, може да изјави жалба до Врховниот суд на Македонија ако смета дека кандидатот не ги исполнува условите да биде избран за соодветниот собор.

Член 204

Против решението на општинската изборна комисија, доколку не е поинаку определено во член 203 на овој закон, секој кандидат и секој избирач можат да изјават жалба до надлежниот собор на Собранието. Жалба против решението на општинската изборна комисија донесено во врска со изборот на пратеник во изборното тело, може да изјави и секој член на изборното тело во кое е извршен изборот. Тие можат да му укажат на надлежниот собор на Собранието и на неправилностите во работата на кандидатската конференција, избирачкиот одбор или во работата на собирите на избирачите односно на собирите на работните луѓе во поглед на предлагањето на кандидати.

Пратеникот за чие отповикување се гласало и секој избирач односно секој член на избирачкото тело кое одлучувало за отповикувањето на пратеникот можат против решението на општинската изборна комисија донесено во врска со спроведувањето на одлуката за отповикување на пратеник да изјават жалба до надлежниот собор на Собранието.

Жалбата изјавена до денот на изборот односно до денот на гласањето за отповикувањето се поднесува преку Републичката изборна комисија, а жалбата изјавена по тој ден — до надлежниот собор на Собранието.

Жалбата до соборот на Собранието се поднесува најдоцна до денот на состанокот на верификационата комисија, а жалбата која се однесува на дополнителниот избор или на гласањето за отповикување на пратеник — во срок од петнаесет дена од денот на изборот односно гласањето за отповикување.

Член 205

Против решението на Републичката изборна комисија за одбивање на предлогот за отповикување на пратеник, подносителите можат да изјават жалба до Врховниот суд на Македонија. Жалбата се поднесува во рок од три дена од денот на приемот на решението.

2) Казнени одредби

Член 206

Со парична казна или со казна затвор до една година ќе се казни за кривично дело:

1) кој со подмитување влијае врз избирач на изборите или при гласањето за отповикување на пратеници да гласа за или против определен кандидат, односно за или против отповикувањето на пратеник или воопшто да не гласа, или да потпише предлог на кандидатура или предлог за отповикување, или да го одрече потписот ставен на предлогот;

2) избирач кој гласал и повторно гласа или се обиде да гласа на изборите за пратеник за ист собор на Собранието или при гласањето за отповикување на пратеник во иста изборна единица;

3) избирач кој на изборите или при гласањето за отповикување гласа или се обиде да гласа наместо друг избирач под негово име;

4) кој спротивно на одредбата на член 102 став 2 на овој закон ќе дојде на избиралиштето под оружје или со некое опасно орудие, како и кој без покана од претседателот на избирачкиот одбор

ќе нареди да се доведе вооружена сила на избиралиштето, или ќе ја доведе без негова наредба;

5) кој уништи, прикрие, оштеги или однесе некоја исправа за изборите или за гласањето за отповикување, или некој предмет што служи за избор или за гласање за отповикување;

6) службено лице кое ќе повика избирач на одговорност поради гласањето, или од него ќе бара да каже за кого гласал или зошто не гласал, односно дали гласал за или против отповикувањето.

Член 207

Со парична казна до 1.000 динари или со казна затвор до три месеци ќе се казни за кривично дело член на избирачки одбор или на изборна комисија, како и секое друго лице кое на кој и да било начин ќе ја повреди тајноста на гласањето.

Член 208

Со парична казна до 500 динари или со казна затвор до еден месец ќе се казни за прекршок:

- 1) кој при гласањето непристојно се однесува;
- 2) кој агитира на избиралиштето;
- 3) кој откако гласал односно откако се утврди дека не е запишан во избирачкиот список, по опомената од претседателот на избирачкиот одбор, не го напушти избиралиштето;
- 4) кој ја попречува работата на избирачкиот одбор или на изборната комисија.

Глава IX

ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 209

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престануваат да важат Законот за избор на пратеници на Собранието на Социјалистичка Република Македонија („Службен весник на СРМ“ бр. 8/65) и Законот за изменување и дополнување на Законот за избор на пратеници на Собранието на Социјалистичка Република Македонија („Службен весник на СРМ“ бр. 4/67).

Член 210

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Социјалистичка Република Македонија“.

20.

Врз основа на член 152 став 5 од Уставот на Социјалистичка Република Македонија, издавам

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗБОР НА ОДБОРНИЦИ НА ОПШТИНСКИТЕ СОБРАНИЈА

Се прогласува Законот за избор на одборници на општинските собранија,

што Собранието на Социјалистичка Република Македонија го донесе на заедничката седница на Републичкиот собор и на Организационо-политичкиот собор, одржана на 31 јануари 1969 година.

Бр. 342

1 февруари 1969 година

Скопје

Претседател
на Собранието на СРМ,
Никола Минчев, с. р.

ЗАКОН ЗА ИЗБОР НА ОДБОРНИЦИ НА ОПШТИНСКИТЕ СОБРАНИЈА

Глава I

ОСНОВНИ ОДРЕДБИ

Член 1

Изборот и отповикувањето на одборниците на собранијата на општините (општинско собрание) се вршат според одредбите на овој закон.

Член 2

Бројот на одборниците на општинското собрание се утврдува со статутот на општината со оглед бројот на жителите на општината со тоа што да не може да биде помал од дваесет ниту поголем од сто одборници на секој собор на општинското собрание.

Член 3

Членовите на сите собори на општинското собрание се избираат секои четири години.

Никој не може повеќе од двапати едноподруго да биде одборник на исто општинско собрание.

На дополнителните избори одборникот се избира за времето до истекот на мандатот на одборникот на чие место се избира и по истекот на тој мандат може уште двапати едноподруго да биде избран за одборник на исто општинско собрание.

Член 4

Одборниците на општинскиот собор на општинското собрание ги избираат граѓаните што се запишани во избирачкиот список на подрачјето на општината на основа општо, еднакво и непосредно избирачко право.

Одборниците на соборот на работните заедници на општинското собрание ги избираат работните луѓе во работните организации и во другите облици на здружениот труд, како и во други заедници од соодветната област на трудот определени со овој закон, од подрачјето на општината.

Член 5

Право да биде избран за одборник на општинскиот собор на општинското собрание има секој граѓанин што има општо избирачко право.

Член 6

Право да биде избран за одборник на соборот на работните заедници на општинското собрание има:

— работен човек во работна организација или во друга работна заедница и член на орган на управување на работна организација или работна заедница во областа на производството, сообраќајот и врските, трговијата, угостителството, занаетчиството, комуналната дејност, банкарството, издавачката, новинската или друга стопанска дејност, како и работен човек во работна организација што се занимава со научни испитувања во областа на стопанството и член на орган на управување на таква организација; член на орган на управување на здружение на работни организации во областа на стопанството; земјоделец — член на земјоделска задруга или на друга работна организација и членовите на неговото домаќинство кои активно се занимаваат со земјоделска дејност, како и земјоделец кој е во постојан кооперантски однос со задруга или со друга работна организација, а кој според статутот на задругата односно на другата работна организација има определени права во поглед на изборот на органите на управување на задругата, односно на другата работна организација; занаетчија — член на занаетчиска комора; земјоделски, занаетчиски или друг работник кој работи надвор од работна организација како и функционер на синдикатот во кој се зачленети работните луѓе од областа на стопанството;

— работен човек во работна организација или во друга работна организација и член на орган на управување или на издавачки совет на работна организација или работна заедница во областа на просветата, науката, уметноста, и другите области на културата и физичката култура, освен во новинските и издавачките претпријатија; член на издавачки совет или на друг соодветен на него орган на работна организација надвор од овие области; самостоен научник, уметник или друг културен работник; редовен студент на факултет, уметничка академија, висока или виша школа и редовен ученик на средна школа кои според статутот на школата го имаат тоа својство; член на орган на управување на здружение на работни организации во областа на просветата, науката, уметноста и другите области на културата; член на орган на управување на заедница на образованието, како и функционер на синдикатот во кој се зачленети работните луѓе од тие области;

— работен човек во работна организација или во друга работна заедница и член на орган на управување на работна организација или работна заедница во областа на здравството и социјалните служби, како и работен човек во работна организација што се занимава со научни испитувања во областа на здравството и социјалните служби и член на орган на управување на таква организација; член на орган на управување на здружение на работни организации во областа на здравството и социјалните служби; член на собрание на социјалното осигурување, како и функционер на синдикатот во кој се зачленети работните луѓе од тие области.

Ако во општинското собрание се образуваат повеќе собори на работните заедници, право да бидат избирани за одборници на одделните собори на работните заедници имаат лицата од соодветните области на трудот од став 1 на овој член за кои се образувани тие собори.

Член 7

Граѓанинот што ги исполнува условите од член 6 на овој закон има право да биде избран за член на собор на работните заедници на општинското собрание ако има општо избирачко право.

Член 8

Социјалистичкиот сојуз на работниот народ на Македонија е основен носител и организатор на општествено-политичката активност во изборите за одборници. Остварувајќи ја оваа улога во изборниот процес, Социјалистичкиот сојуз обезбедува активно учество на граѓаните во кандидирањето и изборот на одборници и остварување на нивните изборни права.

Во соработка со другите општествено-политички и други организации Социјалистичкиот сојуз организира такви облици на општествено-политичка активност кои на работните луѓе и граѓаните им овозможуваат најширока иницијатива и непосредно учество во истакнувањето на кандидати и претресувањето на предлозите за утврдување на кандидати за одборници, ги запознава избирачите со својата политичка дејност и обезбедува најширок општествен договор за мерилата за кандидирање и за предлагање и утврдување на кандидати.

Член 9

Избори за одборници на општинското собрание распишува претседателот на општинското собрание.

Изборите за нови одборници мора да се одржат најдоцна петнаесет дена пред истекот на изборниот период на одборниците на кои им престанува мандатот.

Избори во случај на распуштање на одделен собор на општинското собрание се распишуваат најдоцна петнаесет дена од денот на распуштањето на соборот.

Од денот на распишувањето на изборите до денот на изборите на одборниците не може да помине повеќе од два месеца ниту помалку од еден месец.

Член 10

Ако на одборниците на општинското собрание им е продолжен мандатот, Собранието на Социјалистичка Република Македонија ќе распише избори најдоцна во рок од седум дена по престанокот на причините заради кои мандатот им бил продолжен.

Член 11

Именуван функционер и работник на орган што му одговара на општинското собрание и судија на општински суд не може едновременно да биде одборник на општинско собрание.

На функционерот, работникот или судијата од став 1 на овој член, што е избран за одборник, му престанува функцијата односно службата со денот на верификацијата на мандатот.

Член 12

Изборот на одборници на општинското собрание се врши по изборни единици.

Изборните единици се утврдуваат со одлука на општинското собрание на основа на податоците од општиот попис на жителите.

Изборните единици се образуваат така што, по правило, на еднаков број жители односно работни луѓе да се избира еден одборник на општинскиот собор односно на соборот на работните заедници.

Член 13

Во изборната единица се избира, по правило, еден одборник.

Исто лице може да биде кандидат само во една изборна единица.

Исто лице може да биде кандидат за одборник само во еден собор на општинското собрание.

Член 14

Кандидати за одборници на општинскиот собор на општинското собрание предлагаат и утврдуваат собирајќи на избирачите.

Кандидати за одборници на соборот на работните заедници на општинското собрание предлагаат и утврдуваат собирајќи на работните луѓе во работните организации и во другите работни заедници од соодветната област на трудот.

Член 15

За одборник на општинското собрание е избран кандидатот за кого гласало мнозинството од сите избирачи од изборната единица.

Ако во изборната единица е кандидиран двоен или поголем број на одборници од бројот на одборниците што се избираат во таа изборна единица, за одборници се избрани кандидатите што добиле најголем број гласови.

Член 16

Изборите за одборници на општинското собрание се вршат во ист ден на целата територија на Социјалистичка Република Македонија.

Изборите за одборници на општинскиот собор се вршат во недела. Изборите за одборници на соборот на работните заедници можат да се вршат и во друг ден.

Времето помеѓу изборите за одборници на општинскиот собор и за одборници на соборот на работните заедници на општинското собрание не може да биде подолго од осум дена.

Со актот за распишување на изборите се определува денот на одржувањето на изборите, како и денот од кога почнуваат да течат сроковите за вршење на изборните дејствија.

Член 17

Актот за распишување на изборите за одборници на општинското собрание се објавува во „Службен весник на Социјалистичка Република Македонија“.

Актот за распишување на дополнителни избори за избор на одборници на општинското собрание се објавува со оглас што се истакнува во сите места на подрачјето на изборната единица.

Член 18

Ако кандидирањето за одборници на општинското собрание се врши во ист ден кога и кандидирањето за пратеници на Собранието на Социјалистичка Република Македонија односно за пратеници на Сојузната скупштина, кандидирањето може да се врши на исти собири на избирачите односно собири на работните луѓе, но одделно за членовите на секое собрание.

Ако изборите за одборници на општинскиот собор на општинското собрание се вршат во ист ден кога и изборите за пратеници на Републичкиот собор на Собранието на Социјалистичка Република Македонија односно на Општествено-политичкиот собор на Сојузната скупштина, сите изборни дејствија можат да се вршат на исти избирачки места, но со спроведувањето на изборите раководат посебни избирачки одбори и изборните дејствија се вршат одделно за секој собор.

Член 19

Верификација на мандатите врши секој собор одделно.

Во случај на распуштање на одделен собор на општинското собрание, состанокот на новоизбраниот собор за верификацијата на мандатите мора да се одржи најдоцна петнаесет дена од денот на одржаните избори.

Член 20

На одборник на општинското собрание му престанува мандатот пред истекот на времето за кое е избран:

- 1) со губење на избирачкото право;
- 2) ако со правосилна судска пресуда е осуден на казна затвор во траење подолго од шест месеци или на друга потешка казна;
- 3) со отповикување;
- 4) со уважување на оставка од страна на соборот чиј е член;
- 5) ако настапи случај на неспоивост на одборничката функција со друга функција или служба;
- 6) со смрт на одборникот.

Член 21

Избирачите можат да го отповикаат одборникот на општинското собрание што го избрале.

Член 22

Одборникот на општинското собрание е отповикан ако за отповикувањето гласало мнозинството на избирачите од подрачјето на изборната единица во која е избран.

Член 23

На одборникот на општинското собрание што е отповикан му престанува одборничката функција на денот во кој општинското собрание ќе утврди дека мандатот му престанал со отповикување.

Член 24

Гласањето на изборите и за отповикувањето е тајно и се врши со гласачки ливчиња.

Избирачите гласаат лично.

Секој избирач има право само на еден глас и на исти избори може да гласа само еднаш за ист собор.

Член 25

Граѓанинот што е запишан во избирачкиот список не може да биде лишен од правото на глас, ниту да биде спречен да гласа.

Член 26

Загарантирана е слободата на определувањето на избирачите и тајноста на гласањето.

Ниту еден државен орган или службено лице не може да го повика избирачот на одговорност за гласањето, ниту од него да бара да каже за кого гласал, или зошто не гласал односно дали гласал за или против отповикувањето.

Член 27

На денот на изборите на одборници, како и на денот на гласањето за отповикување на одборници, забранета е секаква агитација на избиралиштето.

Како избиралиште се смета зградата во која се врши гласањето и нејзиниот двор.

Член 28

Со спроведувањето на изборите за одборници и со гласањето за отповикување раководат изборни комисији и избирачки одбори.

Органите од претходниот став се независни во својата работа и работат според закон и други прописи донесени на основа на закон.

Изборните комисији се образуваат за време од четири години.

Член 29

Кандидатот за одборник односно одборникот за чие отповикување се гласа, може да и пријави на општинската изборна комисија по еден претставник и негов заменик за секое избирачко место и за секое изборно тело, како и за општинската изборна комисија, и тоа најдоцна три дена пред денот на изборите односно на гласањето за отповикување. За претставник и негов заменик може да биде предложено само лице што има општо избирачко право.

Претставниците на кандидатите за одборници односно претставниците на одборникот за чие отповикување се гласа имаат право да присуствуваат во работата на органите за спроведување на изборите односно на гласањето за отповикување, но без право на одлучување.

Глава II

ОРГАНИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ИЗБОРИТЕ

Член 30

Изборни комисији се: Републичка изборна комисија и општински изборни комисији.

Член 31

Републичката изборна комисија ја сочинуваат претседател, секретар и пет членови.

На претседателот, секретарот и членовите на изборната комисија им се определуваат заменици.

Членовите на Републичката изборна комисија ги именува Собранието на Социјалистичка Република Македонија.

Претседателот на Републичката изборна комисија и неговиот заменик се именуваат од редот на судиите на Врховниот суд на Македонија.

Составот и измените во составот на Републичката изборна комисија се објавуваат во „Службен весник на Социјалистичка Република Македонија“.

Член 32

Општинската изборна комисија ја сочинуваат претседател, секретар и еден член.

На претседателот, секретарот и членот на општинската изборна комисија им се определуваат заменици.

Член 33

Членовите на општинската изборна комисија ги именува општинското собрание.

Претседателот на општинската изборна комисија и неговиот заменик се именуваат од редот на судиите, а во недостиг на судии можат да се именуваат и од редот на други лица што имаат

правна спрема односно лица што постојано работат на правни работи.

Составот и измените во составот на општинската изборна комисија се објавуваат во службеното гласило на општината.

Член 34

Републичката изборна комисија:

1) се грижи за законито спроведување на изборите и за еднообразна примена на одредбите на овој закон што се однесуваат на изборната постапка;

2) ја усогласува работата и им дава упатства на општинските изборни комисији по сите прашања во врска со спроведувањето на изборите;

3) врши други задачи според одредбите на овој закон.

Републичката изборна комисија пропишува обрасци за извршувањето на овој закон.

Член 35

Општинската изборна комисија:

1) се грижи за законито спроведување на изборите;

2) ги потврдува и објавува кандидатурите за одборници;

3) ги утврдува и прогласува резултатите од изборите за одборници на општинското собрание;

4) ги утврдува резултатите од гласањето за отповикување на одборници на општинското собрание;

5) образува избирачки одбори за раководење со гласањето на изборите за одборници односно за раководење со гласањето за отповикување на одборници на општинското собрание и именува членови на избирачките одбори;

6) се грижи за правилна работа на избирачките одбори и врши надзор на нивната работа;

7) ги определува избирачките места;

8) врши технички подготовки за изборите;

9) издава соопштенија за резултатите од гласањето на изборите односно отповикувањето на своето подрачје;

10) им издава уверенија на претставниците на кандидатите и на претставниците на одборниците за чие отповикување се гласа, како и на нивните заменици, и тоа најдоцна 48 часа пред денот определен за избор односно за гласање за отповикување;

11) врши и други задачи според одредбите на овој закон.

Член 36

Со гласањето за избор односно со гласањето за отповикување на одборници раководат избирачки одбори.

Избирачки одбори се образуваат за секое место во кое се врши гласање (избирачко место).

Избирачкиот одбор обезбедува правилност и тајност на гласањето.

Избирачкиот одбор се состои од претседател и двајца членови.

На претседателот и членовите на избирачкиот одбор им се определуваат заменици.

Општинската изборна комисија е должна на претседателот и на членовите на избирачкиот одбор како и на нивните заменици да им врати решение за нивното именување во избирачкиот одбор.

Член 37

Член на изборна комисија или избирачки одбор како и нивни заменик може да биде граѓанин што живее на подрачјето на општината и има општо избирачко право.

Членовите на избирачкиот одбор на избирачките места на кои се гласа за избор на одборници на собор на работните заедници на општинското собрание се именуваат од редот на работните луѓе во работните организации за кои е образувано избирачкото место.

Членовите на изборната комисија и на избирачкиот одбор како и нивните заменици не можат да бидат кандидати за одборници на општинското собрание, а ако се согласат да се кандидираат им престанува должноста на член односно заменик во тие органи.

За член на изборна комисија или избирачки одбор како и за нивни заменик не може да биде именуван одборник за чие отповикување се гласа.

Член 38

Органите за спроведување на изборите и на гласањето за отповикување одлучуваат со мнозинство гласови на своите членови.

Општинската изборна комисија и избирачкиот одбор можат да одлучуваат само во полн состав.

Член 39

Општинското собрание и другите органи се должни да им укажуваат помош на изборните комисији и на избирачките одбори во извршувањето на нивните задачи.

Член 40

Средства за спроведување на изборите за одборници и за работа на општинските изборни комисији обезбедуваат општините.

Глава III

ИЗБОР НА ОДБОРНИЦИ НА ОПШТИНСКИОТ СОБОР

1) Изборни единици

Член 41

Изборните единици за избор на одборници на општинскиот собор се образуваат така што, по правило, секое населено место (село, населба) да сочинува одделна изборна единица.

Поголемите населени места можат по потреба да се делат на две или повеќе изборни единици, а помалите села и населени места можат да се соединуваат во една изборна единица.

Одделни делови на населени места не можат да се припојуваат кон изборни единици на други населени места, ниту делови на разни населени места можат да се соединуваат во една изборна единица.

Во една изборна единица се избира, по правило, еден одборник на општинскиот собор, а по исклучок и повеќе, но најмногу пет.

Член 42

Изборните единици и бројот на одборниците што во нив се избираат се определуваат со одлука на општинското собрание.

Одлуката за определување на изборните единици и бројот на одборниците што се избираат во нив се објавуваат најдоцна три дена по распишувањето на изборите. Ова објавување се врши со оглас што се истакнува на огласната табла на општинското собрание или на друг вообичаен начин на подрачјето на општината.

Секоја изборна единица има свој реден број.

2) Предлагање на кандидати

Член 43

Собири на избирачите за предлагање на кандидати се одржуваат за подрачјата што ќе ги определи општинското собрание со одлука.

Општинската изборна комисија најдоцна три дена по распишувањето на изборите со оглас ги објавува подрачјата за кои ќе се одржат собири на избирачите за предлагање на кандидати. Огласот се објавува на огласната табла на општинското собрание и во секоја изборна единица.

Член 44

Собирот на избирачите го свикнува претседателот на општинското собрание и тоа најдоцна три дена по објавувањето на подрачјата на собирите на избирачите.

Ако претседателот на општинското собрание не го свика собирот на избирачите во определениот срок, во натамошен срок од пет дена собирот ќе го свика општинската изборна комисија.

Свикувањето на собирот на избирачите се објавува на вообичаен начин најдоцна три дена пред неговото одржување, со означување на дневниот ред на собирот.

Времето и местото на одржувањето на собирот се определува така што да се овозможи присуство на што поголем број избирачи.

Член 45

Собирот на избирачите свикан за предлагање на кандидати може да се одржи ако присуствува најмалку една десетина од вкупниот број на избирачите од подрачјето за кое собирот се одржува, но тој број не може да биде помал од педесет. Ако вкупниот број на избирачите од подрачјето за кое се одржува собирот е помал од сто, собирот може да се одржи ако присуствува најмалку една третина од вкупниот број на избирачите.

Ако на собирот не присуствува бројот на избирачите определен во став 1 на овој член, тој може да се одржи по истекот на еден час од времето определено за почетокот на собирот со присутниот број на избирачи или одржувањето на собирот може да се одложи односно да се свика нов собир на избирачите.

Член 46

Право на предлагање и одлучување на собирот на избирачите имаат само лицата што имаат избирачко право и имаат живеалиште односно престолувајлиште на подрачјето за кое се одржува собирот, а се запишани во избирачкиот список.

Член 47

Претседателот на општинското собрание или одборникот на општинското собрание што тој ќе го определи го отвора собирот на избирачите и раководи со неговата работа до изборот на претседателство на собирот.

Ако собирот на избирачите го свикала општинската изборна комисија, собирот го отвора и со неговата работа до изборот на претседателството раководи лицето што ќе го определи општинската изборна комисија.

Член 48

Со работата на собирот на избирачите раководи претседателство што го избираат избирачите на собирот од својата средина.

Претседателството на собирот се состои од претседавач и двајца членови.

Собирот на избирачите избира од својата средина и двајца заверувачи на записникот.

За работата на собирот на избирачите се води записник што го потпишуваат претседавачот, записничарот и заверувачите на записникот.

Секретарот на општинското собрание е должен да му обезбеди на собирот на избирачите записничар, но собирот може да избере за записничар и друго лице.

Член 49

По изборот на претседателството на собирот на избирачите, претседавачот ја објаснува целта за свикувањето на собирот и начинот на неговата работа и ги чита одредбите на членовите 47 до 52 од овој закон.

Потоа претседавачот на собирот предлага дневен ред:

- 1) предлагање на кандидати; и
- 2) утврдување на кандидатите.

Член 50

По утврдувањето на дневниот ред се пристапува кон предлагање на кандидати.

Секој избирач има право да предложи по еден кандидат за одборник на општинското собрание. Ако предлогот го поддржат најмалку четири избирачи, предложениот кандидат влегува во листата за која собирот гласа.

Предлозите се поднесуваат усно.

Член 51

По завршеното предлагање на кандидатите се пристапува кон гласање.

Избирачите гласаат одделно за секој предложен кандидат и тоа по редот по кој кандидатите се предложени.

Гласањето се врши јавно, со кревање на рака.

Во случај на потреба се врши пребројување на гласовите. Најмалку пет избирачи имаат право да бараат да се изврши повторно пребројување на гласовите.

Член 52

За кандидат на собирот на избирачите се смета секој од предложените кандидати за кого гласало мнозинството од присутните избирачи.

Ако ниту еден од предложените кандидати не го добие мнозинството на гласовите од претходниот став, се врши повторно предлагање и утврдување на кандидати.

По завршеното гласање претседавачот ги соопштува резултатите од гласањето, како и кои од предложените кандидати се прифатени за кандидати на собирот на избирачите.

Собирот на избирачите може за прифатените кандидати да ги извести другите собири на избирачите од подрачјето на изборната единица.

Член 53

Во изборната единица во која за кандидирање на одборници се одржуваат повеќе собири на избирачите, како кандидати утврдени на собирите на избирачите се сметаат сите кандидати чија кандидатура е прифатена на собирите што опфаќаат најмалку една петтина од вкупниот број избирачи запишани во избирачките списоци на подрачјето на изборната единица, или чија кандидатура е прифатена најмалку во една третина од собирите на избирачите во изборната единица.

Член 54

Записникот на собирот на избирачите содржи особено: ден и час на почетокот и место на одржување на собирот; подрачје и изборна единица за која се одржува собирот; кој го свикал и отворил собирот; име и презиме на членовите на претседателството на собирот, записничарот и заверувачите на записникот, вкупниот број на избирачите запишани во избирачкиот список за подрачјето за кое се одржува собирот; бројот на присутните избирачи; прифатениот дневен ред; кои кандидати биле предложени; кои кандидати се прифатени и со колкав број гласови; на кој начин е утврден резултатот на гласањето; други околности од значење за работата на собирот; час на завршувањето на собирот.

Член 55

На основа на заклучокот на собирот на избирачите се составува предлог на кандидатура, кој содржи:

- 1) означување на општинското собрание и соборот за кој се врши изборот, како и означување на изборната единица за која се поднесува предлогот на кандидатурата и денот на изборите;
 - 2) означување дека предлогот е утврден на собирот на избирачите и наведување податоци за тоа во кое место и за кое подрачје е одржан собирот и кога;
 - 3) име и презиме и место на живеење на секој кандидат утврден на собирот на избирачите.
- Предлогот го потпишуваат членовите на претседателството на собирот на избирачите.

Кон предлогот на кандидатурата на собирот на избирачите мора да се приложи записникот за работата на собирот на избирачите и писмена изјава на секој кандидат дека е согласен да биде кандидидиран за одборник.

Кон предлогот на кандидатурата од став 3 на овој член не мора да се приложи писмена изјава на кандидатот ако е веќе приложена кон предлогот на кандидатурата на друг собир на избирачите од истата изборна единица.

3) Потврдување на кандидатурите**Член 56**

Предлозите на кандидатурите ѝ се поднесуваат на општинската изборна комисија најдоцна петнаесет дена пред денот определен за одржување на изборите.

Потписниците на предлогот на кандидатурата на собирот на избирачите се сметаат за подносителите на предлогот на кандидатурата.

Член 57

Општинската изборна комисија веднаш по приемот на кандидатурата утврдува дали предлогот е поднесен во определените срок и составен според одредбите на овој закон.

Ако најде само формални недостатоци, општинската изборна комисија најдоцна 24 часа по приемот на предлогот ќе ги повика подносителите во срок од три дена да ги отстранат недостатоците.

Ако комисијата установе дека предлогот на кандидатурата е поднесен по истекот на рокот за поднесување на предлози на кандидатури на потврдување, односно дека предлогот не содржи најмалку онолку кандидати колку одборници се избираат во изборната единица за која се поднесува кандидатурата, или дека подносителите на предлогот на кандидатурата не постапиле според одредбите од став 2 на овој член, комисијата со решение ќе го одбие предлогот на кандидатурата.

Член 58

Ако исто лице е предложено за кандидат во повеќе од една изборна единица или за кандидат за одборник на општинскиот собор и на соборот на работните заедници, општинската изборна комисија ќе го одбие предлогот на кандидатурата што е поднесен подоцна и за тоа ќе ги извести подносителите на предлогот на кандидатурата со доставување на решението.

Член 59

Ако во предлогот на кандидатурата нема формални недостатоци односно ако утврдените недостатоци се отстранети во определените срок и ако се исполнети условите од овој закон, општинската изборна комисија ќе ја потврди поднесената кандидатура.

Општинската изборна комисија ќе објави во своите службени простории за секој предлог на кандидатура, веднаш по неговото потврдување, дека е потврден. Ова објавување го заменува доставувањето на решение за потврдување на предлогот на кандидатурата.

Член 60

Ако општинската изборна комисија утврди дека во поглед на одделни или за сите кандидати не се исполнети условите од член 53 на овој закон, тоа ќе го утврди со образложено решение и решението ќе им го достави на подносителите на предлогот на кандидатурата.

Член 61

Решението за потврдување или одбивање на кандидатурата, општинската изборна комисија ќе го донесе најдоцна 48 часа по истекот на рокот за поднесување на предлози на кандидатура на потвр-

дување односно 48 часа по истекот на рокот што им е определен на подносителите на кандидатурата за отстранување на недостатоците.

Во решението за потврдување на предлогот на кандидатурата ќе се означат денот и часот кога е примен предлогот за соодветниот кандидат и која е по ред таа кандидатура.

Член 62

Редот на кандидатурите што ги предложиле собирите на избирачите се определува според времето кога е примен последниот предлог на кандидатурата за определен кандидат. Ако последниот предлог на одделен собир на избирачите потребен за потврдување на кандидатурата опфаќа два или повеќе кандидати што се опфатени и во претходните предлози, редот на нивните кандидатури се определува според редот по кој имињата на тие кандидати се наведени во последниот предлог.

Ако предлогот на кандидатурата бил вратен на подносителите заради отстранување на формални недостатоци и подносителите во определениот срок постапат според забелешките на општинската изборна комисија, ќе се смета дека предлогот е поднесен во времето кога прв пат ѝ бил поднесен на комисијата.

Член 63

Ако до истекот на рокот за поднесување на предлози на кандидатури не е поднесена на потврда ниту една кандидатура или ако сите поднесени предлози на кандидатури се одбиени, собирите на избирачите можат дополнително, а најдоцна десет дена пред денот на изборите, да предложат нови кандидати.

Во случаите од став 1 на овој член, најмалку десет избирачи од подрачјето за кое се предлага свикување на собирот имаат право да бараат свикување на собирот на избирачите.

Ако собирот не биде свикан во рок од 24 часа од предавањето на писмениот предлог за свикување на собирот, собирот можат да го свикаат предлагачите сами, за што веднаш ја известуваат општинската изборна комисија. Во овој случај собирот го отвора и со неговата работа, до изборот на претседателството на собирот, раководи лице што ќе го определи општинската изборна комисија.

Во поглед на свикувањето и работата на овие собири сходно се применуваат одредбите на член 43 до 55 на овој закон.

Член 64

Во случај на смрт на кандидатот чија кандидатура е потврдена, собирите на избирачите од подрачјето на изборната единица што ја предложиле кандидатурата можат, наместо умрениот кандидат, на општинската изборна комисија да ѝ предложат за потврдување нов кандидат. Кандидатурата на новиот кандидат го задржува редот што го имала кандидатурата на умрениот кандидат.

На начинот предвиден во став 1 на овој член ќе се постапи и во случај кога кандидатот од потврдена кандидатура не ги исполнува условите за кандидат за одборник.

Предлогот на кандидатурата во смисла на став 1 и 2 на овој член ѝ се поднесува на општинската изборна комисија најдоцна десет дена пред денот на изборите.

Член 65

Две третини од собирите на избирачите што ја предложиле потврдена кандидатура можат да ја повлечат и на општинската изборна комисија да ѝ предложат на потврдување кандидатура за други кандидати, најдоцна десет дена пред денот на изборите.

Во поглед свикувањето и работата на собирите на избирачите во случајот од став 1 на овој член, се применуваат одредбите од овој закон што се однесуваат на предлагање на кандидатура од собирите на избирачите.

Член 66

Секој кандидат може да се откаже од потврдена кандидатура најдоцна седум дена пред денот определен за одржување на изборите.

Откажувањето од кандидатурата се поднесува писмено до надлежната општинска изборна комисија.

Еднаш даденото откажување од потврдена кандидатура не може да се повлекува.

Член 67

Ако предлогот на кандидатурата биде одбиен или кандидатот се откаже од кандидатурата или умре, а нови предлози на кандидатури не бидат поднесени најдоцна десет дена пред денот определен за одржување на изборите, изборите ќе се извршат во определениот ден на основа другите потврдени кандидатури.

Ако во случаите од став 1 на овој член нема ниту еден предлог на потврдена кандидатура, изборите ќе се спроведат најдоцна триесет дена од денот определен за одржување на изборите.

Предлогот на новата кандидатура, во случаите од став 2 на овој член, се поднесува најдоцна десет дена пред дополнително определениот ден за избори.

Изборите од став 2 на овој член ги распишува и денот на одржувањето на изборите го определува општинската изборна комисија.

Член 68

Во случаите од член 64 и 67 на овој закон во поглед на утврдувањето на нови кандидати, надлежната општинска изборна комисија ќе постапи најитно со таквите предлози на кандидатури во смисла на одредбите на овој закон, за потврдување на кандидатурите.

4) Огласување на кандидатурите

Член 69

Веднаш по завршувањето на постапката за потврдување на предлозите на кандидатурите, а најдоцна десет дена пред денот на изборите, општинската изборна комисија ќе ги огласи сите потврдени кандидатури.

Огласот за потврдата на кандидатурата содржи:

1) назив на општинското собрание и соборот за кој ќе се врши изборот и денот на изборите;

2) име и презиме и место на живеење на сите кандидати, и тоа по оној ред по кој кандидатурите за соодветната изборна единица се потврдени, а кандидатурите од истата кандидатура по оној ред по кој во неа се наведени;

3) назив на изборната комисија што го извршила потврдувањето на кандидатурата и имињата на нејзините членови.

Општинската изборна комисија ќе обезбеди, во соработка со надлежниот општински орган, огласите на кандидатурите да бидат изложени на подрачјето на изборната единица за која се поднесуваат кандидатурите, и тоа најдоцна пет дена пред денот на изборите. На секое избирачко место ќе му се достави најмалку по еден примерок од огласот на потврдените кандидатури, најдоцна пет дена пред денот на изборите.

5) Избирачки места и изборен материјал

Член 70

Гласањето на изборите за одборници на општинското собрание се врши на избирачки места што ги определува општинската изборна комисија по предлог од надлежниот општински орган. Општинската изборна комисија ги определува избирачките места најдоцна петнаесет дена пред денот на одржувањето на изборите.

Член 71

На секое избирачко место на подрачјето на општината му се определува реден број.

Најдоцна пет дена пред денот на изборите во сите избирачки места на подрачјето на изборната единица, општинската изборна комисија ќе објави кои избирачки места се определени, со означување кои избирачи на кое избирачко место ќе гласаат.

Член 72

Избирачките места се определуваат така што на едно избирачко место да гласаат приближно петстотини избирачи.

Во болниците, санаториумите, породилиштата, инвалидските домови и слични установи во кои има повеќе од дваесет и пет избирачи се определува посебно избирачко место.

За избирачко место се определува посебна просторија.

Во просторијата каде што се врши гласањето ќе се уреди барем еден, а по можност и повеќе простори, така оградени што никој од другиот дел на просторијата да не може да види како избирачот го пополнува гласачкото ливче.

Член 73

Изборен материјал обезбедува општинската изборна комисија.

Општинската изборна комисија ќе подготви благовремено за секоја изборна единица потребен број гласачки ливчиња и ќе обезбеди друг изборен материјал.

Член 74

Секое гласачко ливче содржи:

1) назив на општинското собрание и соборот за кој се врши избор и денот на изборите;

2) означување на изборната единица и колку одборници за соборот во неа се избираат;

3) име и презиме на сите кандидати од потврдениите кандидатури за изборната единица.

На гласачкото ливче имињата на кандидатите се испишуваат по оној ред по кој се потврдени нивните кандидатури од општинската изборна комисија.

Пред името на секој кандидат се става реден број.

Општинската изборна комисија секое гласачко ливче го заверува со својот печат.

Член 75

Надлежниот општински орган е должен спроти денот на изборите да му го предаде на избирачкиот одбор потребниот материјал за гласање (гласачки кутии, гласачки ливчиња, извод од постојаниот избирачки список, оглас на изборната комисија), а избирачкиот одбор е должен истиот ден да утврди дали сите подготовки потребни за гласање се правилно извршени и за тоа ќе состави записник.

6) Гласање

Член 76

На денот на изборите, во 7 часот, ќе се состане избирачкиот одбор во просторијата определена за гласање, и за нејзината состојба и за состојбата на материјалот за гласање (член 75) ќе состави записник, што го потпишуваат сите членови на избирачкиот одбор и присутните претставници на кандидатите.

Претседателот на избирачкиот одбор веднаш потоа го објавува почетокот на гласањето.

Член 77

За сето време на гласањето мораат да бидат присутни сите членови на избирачкиот одбор односно нивните заменици. Ако некој претставник на кандидатите го напушти избирачкото место тоа ќе се внесе во записникот, но гласањето продолжува без него.

Член 78

Претседателот на избирачкиот одбор се грижи, со помош на другите членови на одборот, за одржување на редот и мирот за време на гласањето. Во случај на потреба претседателот ќе побара помош од припадниците на милицијата, кои, кога ќе дојдат на избиралиштето, се под негово раководство.

Никој не може да пристапи на избиралиштето под оружје или со опасно орудие, освен во случаите предвидени во став 1 на овој член.

Член 79

Во просторијата во која се гласа не може во исто време да има повеќе од десет избирачи.

Претседателот на избирачкиот одбор е должен при предавањето на гласачкото ливче да му го објасни на избирачот начинот на гласањето.

Членовите на избирачкиот одбор се должни на избирачот, кога тоа тој ќе го побара, повторно да му го објаснат начинот на гласањето, а особено ќе внимаваат на избирачот никој да не му пречи во пополнувањето на гласачкото ливче и во потполност да биде обезбедена тајноста на гласањето.

Член 80

Избирачот, откако ќе го прими гласачкото ливче оди во оградениот простор определен за пополнување на гласачкото ливче.

Избирачот може да гласа само за кандидатите чии имиња се наведени во гласачкото ливче.

Избирачот може да гласа за онолку кандидати колку одборници на општинското собрание се избираат во соодветната изборна единица.

Откако ќе го пополни гласачкото ливче со заокружување на редниот број пред името и презимето на кандидатот за кого сака да гласа, избирачот го спушта свитканото ливче во гласачката кутија.

Избирачот е должен, откако ќе гласа, да го напушти избиралиштето.

Член 81

Избирачот, кој поради некоја телесна мана или поради тоа што е неписмен не може да гласа на начинот определен во член 80 на овој закон, има право со себе да поведе пред избирачкиот одбор лице што наместо него ќе го пополни гласачкото ливче односно ќе го спушти ливчето во гласачката кутија. За ова избирачкиот одбор ќе донесе одлука и ќе ја забележи во записникот.

Член 82

Избирачкиот одбор не може да го спречи да гласа лицето што е запишано во изводот од постојаниот избирачки список. Ако одделен член на избирачкиот одбор или претставник на кандидатот во поглед на одделен избирач има нешто да забележи, тоа ќе се внесе во записникот.

Ако некој избирач се јави да гласа, а на негово име некој веќе гласал, претседателот на избирачкиот одбор ќе нареди името и презимето, занимањето и местото на живеење на тоа лице да се внесе во записникот за гласањето, но нема да му дозволи да гласа.

Член 83

Гласањето трае непрекинато до 19 часот. Само во случај на неред избирачкиот одбор може да го прекине гласањето додека редот не се воспостави. Времето за кое гласањето морало да биде прекинато и причините за прекинувањето на гласањето се внесуваат во записникот за гласањето. Во 19 часот се затвора избиралиштето и потоа никој не се пушта во него, но на избирачите што се затекнале во избиралиштето ќе им се дозволи да гласаат. Ако гласањето поради неред било прекинато подолго од еден час, гласањето ќе се продолжи за времето колку што траел прекинот подолго од еден час.

Член 84

За време на гласањето се води записник. Во записникот се внесуваат сите околности што се важни за гласањето. Членовите на избирачкиот одбор и претставниците на кандидатот можат да бараат внесување на определени околности во записникот.

Во записникот се внесуваат и сите дејствија казниви според овој закон или според Кривичниот законик сторени на избиралиштето, со означување името и презимето, занимањето и местото на живеење на сторителот.

Сите членови на избирачкиот одбор мора да го потпишат записникот. Записникот го потпишуваат и претставниците на кандидатите, но ако тие не го потпишат, записникот е полноважен и без нивните потписи.

Секој член на избирачкиот одбор односно претставник на кандидатот може да даде во записникот издвоено мислење или да стави забелешки на записникот.

7) Утврдување на резултатите од гласањето на избирачкото место**Член 85**

По завршеното гласање избирачкиот одбор најнапред ќе ги преброи неупотребените гласачки ливчиња и ќе ги стави во посебен омот, што ќе го затвори и запечати.

Потоа избирачкиот одбор го утврдува, според изводот од избирачкиот список, вкупниот број на избирачите што гласале. По ова, избирачкиот одбор ја отвора гласачката кутија и ги пребројува гласовите. Пребројувањето на гласовите се врши на следниот начин: претседателот на избирачкиот одбор вади од гласачката кутија едно по едно гласачко ливче и од секое гласачко ливче ги чита имињата на кандидатите за кои избирачот гласал и ги одделува оние ливчиња што се прогласени за неважни; еден од членовите на избирачкиот одбор бележи за секој кандидат посебно колку гласови добил, како и колку ливчиња се прогласени за неважни; секое прочитано ливче претседателот го предава на другиот член на избирачкиот одбор.

Претседателот ќе го покаже секое гласачко ливче и на претставникот на кандидатот, ако тој тоа го бара.

Како неважно се смета гласачкото ливче на кое е заокружен редниот број пред имињата на повеќе кандидати од колку што се избираат одборници како и ливчето на кое се внесени и заокружени нови имиња, исполнетото ливче, како и ливче што е пополнето така да не може со сигурност да се утврди за кој кандидат избирачот гласал.

Ако на гласачкото ливче се заокружени редните броеви на помал број кандидати отколку што се избираат одборници во соодветната изборна единица, се смета дека избирачот гласал само за оние кандидати пред чии имиња се заокружени редните броеви.

Ако се појави разлика меѓу бројот на гласовите според изводот од избирачкиот список и бројот на гласовите според гласачките ливчиња, важни резултатот на гласањето според гласачките ливчиња.

Член 86

Откако избирачкиот одбор ќе го утврди резултатот на гласањето, во записникот за гласањето ќе внесе особено: колку избирачи имало според изводот од избирачкиот список на тоа избирачко место; колку избирачи гласале според изводот од избирачкиот список; колку гласови добил секој одделен кандидат и колку имало неважни гласачки ливчиња. Во записникот ќе се внесат и издвоените мислења на членовите на избирачкиот одбор.

Записникот го потпишуваат сите членови на избирачкиот одбор и присутните претставници на кандидатите.

Секој член на избирачкиот одбор и претставник на кандидатот може да стави забелешки на записникот.

На претставниците на кандидатите ќе им се издаде, на нивно барање, потврда за резултатот од гласањето.

Претседателот на избирачкиот одбор ќе го објави јавно резултатот на гласањето пред зградата во која се гласало.

Член 87

По завршеното пребројување на гласовите избирачкиот одбор ќе го стави во одделен омот записникот со изводот од избирачкиот список, употребените гласачки ливчиња како и неупотребените гласачки ливчиња, одделно.

Избирачкиот одбор потоа најитно и по најкус пат, омотот со изборните акти го доставува на надлежната општинска изборна комисија, на начинот што ќе го определи Републичката изборна комисија.

Член 88

По завршеното утврдување на резултатите на гласањето, а најдоцна следниот ден, избирачкиот одбор е должен да му го врати изборниот материјал на органот од кого го примил материјалот.

8) Утврдување на резултатите на гласањето во изборната единица**Член 89**

Резултатот на изборите за одборници во секоја изборна единица го утврдува општинската изборна комисија на основа на изборните акти примени од избирачките одбори.

Член 90

Ако во изборната единица се избира еден одборник, а во изборот учествува само еден кандидат, за избран за одборник се смета ако за него гласало мнозинството од сите избирачи запишани во избирачките списоци на подрачјето на изборната единица.

Ако во изборната единица се избира еден одборник, а во изборот учествуваат двајца или повеќе кандидати, за одборник е избран кандидатот што добил најголем број гласови.

Ако во изборната единица се избираат двајца или повеќе одборници, а во изборот учествуваат помалку од двоен број кандидати, избрани се оние кандидати што добиле мнозинство гласови од сите избирачи на изборната единица.

Ако во изборната единица се избираат двајца или повеќе одборници, а во изборот учествуваат двоен или поголем број кандидати, избрани се оние кандидати што добиле најголем број гласови.

Ако не се постигне мнозинството од став 1 и 3 на овој член, за непополнетите одборнички места целата изборна постапка се повторува.

Ако на изборите двајца или повеќе кандидати со најголем број гласови добијат ист број гласови, на повторните избори учествуваат само тие кандидати. Ако тие кандидати и на повторните избори добијат ист број гласови, за непополнетите одборнички места целата изборна постапка се повторува.

Член 91

Изборната комисија претходно утврдува колку избирачи вкупно биле запишани во избирачкиот список и колку вкупно гласале во изборната единица, колку гласови добил секој кандидат во целата изборна единица, како и тоа колку неважни гласачки ливчиња имало, и на основа на тоа утврдува кои кандидати, во смисла на член 90 на овој закон, се избрани за одборници.

Ако изборната комисија утврди дека кандидатот што сам учествувал во изборот не го добил потребното мнозинство (член 90 став 1), или дека не е постигнато мнозинството од став 3 на член 90,

или дека двајца или повеќе кандидати со најголем број гласови добиле ист број гласови (член 90 став 6), ќе објави дека во таа изборна единица ниту еден кандидат односно определен број кандидати не се избрани за одборници и за тоа ќе ги извести претседателот на општинското собрание и Републичката изборна комисија.

Член 92

Ако изборната комисија утврди неправилности во спроведувањето на изборите на одделни избирачки места или на целата изборна единица што битно влијаеле или можеле да влијаат на резултатот на изборите, ќе го поништи гласањето на избирачките места на кои имало неправилности односно во целата изборна единица и ќе определи повторно гласање.

Член 93

За својата работа општинската изборна комисија води записник во кој внесува особено: колку одборници за општинскиот собор се избираат во секоја изборна единица; колку кандидати имало во секоја изборна единица; име и презиме и место на живеење на секој кандидат; вкупно и по избирачки места: бројот на сите дадени гласови, бројот на гласовите дадени за секој кандидат и бројот на неважните гласачки ливчиња; име и презиме и место на живеење на кандидатите избрани за одборници на општинскиот собор.

Записникот го потпишуваат сите членови на комисијата. Секој член на комисијата има право да издвои свое мислење и да стави забелешки на записникот. Овие права ги имаат и претставниците на кандидатите, но записникот важи и ако не го потпишат претставниците на кандидатите.

Општинската изборна комисија ќе направи изводи од примените записници за сите казниви дејствија сторени на изборите, ако ги имало, и овие изводи ќе ги достави до јавниот обвинител односно до судијата за прекршоци за покренување на постапка.

Член 94

Општинската изборна комисија на избраните кандидати им издава уверение дека се избрани за одборници на општинскиот собор на општинското собрание.

Член 95

Општинската изборна комисија на основа на изборните акти ќе му поднесе извештај на општинскиот собор за резултатот од изборите, а со извештајот ќе му ги достави и сите изборни акти.

Еден примерок од извештајот општинската изборна комисија ќе ги достави и на Републичката изборна комисија.

Општинското собрание ќе го објави извештајот на изборната комисија на својата огласна табла и на друг погоден начин.

Глава IV

ИЗБОР НА ОДБОРНИЦИ НА СОБОРОТ НА РАБОТНИТЕ ЗАЕДНИЦИ

1) Распоредување на мандатите

Член 96

Одборници на соборот на работните заедници избираат работните луѓе во соодветните групи на дејности и тоа:

1) група стопанство:

а) подгрупа индустрија, која ги опфаќа работните луѓе што работат во работните организации и другите работни заедници во областа на производството, сообраќајот и врските, трговијата, угостителството, занаетчиството, комуналните дејности, банкарството, издавачката, новинската или друга стопанска дејност; занаетчиите — членови на комора, и занаетчиските и другите работници, освен во областа на земјоделството, што работат надвор од работна организација;

б) подгрупа земјоделство, која ги опфаќа работните луѓе запослени во работните организации и во другите работни заедници во областа на земјоделството (земјоделски стопанства, земјоделски задруги и др.); земјоделците — членови на земјоделска задруга или на друга работна организација и членовите на нивните домаќинства што активно се занимаваат со земјоделство, како и земјоделците што се во постојан кооперантски однос со задруга или со друга работна организација, а кои според статутот на задругата односно на другата работна организација имаат определени права во поглед на изборот на органите на управување на задругата односно на другата работна организација; земјоделските работници што работат надвор од работна организација;

2) група просвета и култура, која ги опфаќа работните луѓе што работат во работните организации и другите работни заедници во областа на просветата, науката, уметноста и другите области на културата и физичката култура (основни, средни, виши и високи школи, факултети, научни установи, музеи, библиотеки, театри, радиостаници, телевизиски станици, издавачки и новински установи, установи во областа на информативната служба, ученички домови, установи за дневен престој на деца и др.), редовните студенти на факултетите, уметничките академии, високите и вишите школи што според статутот на школата го имаат тоа својство, како и редовните ученици на средните школи што имаат општо избирачко право;

3) социјално-здравствената група, која ги опфаќа работните луѓе што работат во работните организации и другите работни заедници во областа на здравството и социјалните служби (болници, домови за народно здравје, здравствени станици, диспанзери, медицински центри, заводи за здравствена заштита, аптеки, природни лекувалишта, центри за рехабилитација, центри за социјална работа, домови за возрасни, заводи за социјална работа, заводи за социјално осигурување и други).

Ако во општинското собрание се образуваат повеќе собори на работните заедници, одборници за одделните собори на работните заедници на општинското собрание избираат работните луѓе од соодветните групи на дејности за кои се образувани тие собори.

Во случаите од став 2 на овој член, со статутот на општината, во согласност со одредбите на овој закон, се определуваат групите дејности наведени во став 1 на овој член од кои работните луѓе имаат право да избираат одборници на соодветните собори на работните заедници на општинското собрание.

Член 97

Право да избираат одборници за соборот на работните заедници на општинското собрание имаат работните луѓе од член 96 на овој закон што работат во работните организации и другите работни заедници односно што се зачленети во работните и други организации, на подрачјето на општината и имаат избирачко право.

Правото од став 1 на овој член го имаат и занаетчиските, земјоделските и другите работници што работат надвор од работна организација, што живеат на подрачјето на општината и имаат избирачко право.

Член 98

Ако во општинското собрание се образува еден собор на работните заедници, бројот на одборниците што се избира во одделна група го определува со своја одлука општинското собрание во рамките на вкупниот број на одборниците на соборот на работните заедници утврден со статутот на општината.

Бројот на одборниците што се избира во секоја група се утврдува сразмерно со бројот на работните луѓе, со тоа што на групата на просветата и културата и социјално-здравствената група за-

едно да им припадне најмалку една четвртина од вкупниот број на одборниците на соборот на работните заедници.

Односот на бројот на одборниците во подгрупата на земјоделството спрема бројот на одборниците во подгрупата на индустријата е сразмерен на нивното учество во општествениот бруто производ утврден според последните службени податоци за извршувањето на општествениот план на општината за претходната година.

Бројот на одборниците на групата на просветата и културата и на социјално-здравствената група, во рамките на вкупниот број што на тие групи им припаѓа, се утврдува со оглед на бројот на работните луѓе, важноста и развиеноста на службите во одделните групи.

Секоја група односно подгрупа, без оглед на бројот на работните луѓе што ги опфаќа, избира најмалку двајца одборници во соборот на работните заедници.

Ако во одделни групи од претходните ставови има помалку од дваесет работни луѓе, таквата група се спојува со друга група со која заедно има повеќе од дваесет работни луѓе, а бројот на одборниците што се избира во припоената група се определува според одредбите на став 4 на овој член.

Ако во општинското собрание се образуваат повеќе собори на работните заедници, бројот на одборниците што се избира во одделните групи дејности за кои се образувани тие собори го определува со своја одлука општинското собрание во рамките на вкупниот број одборници на соодветниот собор на работните заедници утврден со статутот на општината и на основа нормите од став 3—6 на овој член.

2) Изборни единици

Член 99

Изборните единици за избор на одборници на соборот на работните заедници се образуваат по одделните групи дејности, а во групата на стопанството—по подгрупи.

Член 100

Изборните единици опфаќаат определени работни организации и други работни заедници, како и други работни луѓе што имаат избирачко право за избор на одборници на соборот на работните заедници.

Секоја изборна единица опфаќа определен број работни луѓе што е сразмерен на бројот на одборниците што се избира во неа.

Бројот на работните луѓе за образување изборна единица се утврдува на тој начин што бројот на работните луѓе во групата односно во подгрупата се дели со бројот на одборниците за соборот на работните заедници што се избираат во соодветната група односно подгрупа.

Член 101

Во рамките на секоја група односно подгрупа изборните единици се образуваат така што во една изборна единица да се избира, по правило, еден одборник а по исклучок и повеќе, но најмногу пет одборници.

Во работна организација чиј број на работни луѓе е поголем од бројот на работните луѓе за образување на изборна единица според став 3 на член 100, можат да се образуваат две или повеќе изборни единици.

Работни организации од иста група, во кои според бројот на работните луѓе во нив, не може да се образува посебна изборна единица во смисла на став 3 на член 100, се групираат во заедничка изборна единица. Во таква изборна единица се избира еден одборник.

Член 102

Изборните единици и бројот на одборниците што се избираат во нив ги определува со одлука општинското собрание.

Одлуката за утврдување на изборните единици и бројот на одборниците што се избираат во нив се објавува најдоцна три дена по распишувањето на изборите. Оваа објавување се врши со оглас што се истакнува на огласната табла на општинското собрание и се доставува на сите работни организации односно работни заедници.

Секоја изборна единица има свој реден број. Редните броеви на изборните единици се определуваат во рамките на групите.

Член 103

Изборните единици се определуваат според бројот на работните луѓе запишани во избирачките списоци на работните организации и другите работни заедници.

3) Предлагање на кандидати од собираите на работните луѓе

Член 104

Собирите на работните луѓе се одржуваат во рамките на изборната единица, по правило, за секоја работна организација (стопанска организација, земјоделска задруга, установа) односно друга работна заедница, а можат да се одржуваат и за две или повеќе работни организации односно работни заедници со помал број членови на работниот колектив.

Член 105

Општинското собрание, најдоцна пет дена од денот на распишувањето на изборите, определува со одлука за кои работни организации, погонска или деловна единица на работна организација односно за кои други работни заедници се одржува одделен собир, кои од тие организации односно заедници одржуваат заеднички собири за предлагање кандидати за одборници, како и местото на нивното одржување, водејќи сметка овие собири да се одржуваат, по правило, за секоја работна организација односно работна заедница, а само сродни организации односно работни заедници со помал број членови да се соединуваат за одржување на заеднички собир за предлагање на кандидати за одборници.

Одлуката од претходниот став општинското собрание веднаш им ја доставува на работните организации односно на другите работни заедници од подрачјето на соодветната изборна единица.

Член 106

Во работната организација која сама претставува изборна единица и во која работат или се зачленети повеќе од три стотини работни луѓе, собири можат да се одржуваат по одделни погонски или деловни единици. Ако во работната организација се запослени или зачленети најмалку дваесет работни луѓе, за нив може да се определи одделен собир. Ако во местото има повеќе од дваесет занаетчи, за нив може да се определи посебен собир.

Ако во работната организација се запослени или зачленети помалку од дваесет работни луѓе, се образува заеднички собир на работните луѓе од таа организација со работните луѓе од други организации од истата изборна единица.

Член 107

Право на предлагање и одлучување на собирот на работните луѓе во работната организација односно во работната заедница имаат само работните луѓе што работат во работната организација односно во работната заедница за која се одржува собирот и другите работни луѓе што согласно член 97 на овој закон имаат право да избираат одборни-

ци за соборот на работните заедници во соодветната група односно подгрупа.

Право на предлагање и одлучување на собирање на работните луѓе што се одржуваат на факултетите, уметничките академии, високите и вишите школи имаат и редовните студенти на овие школи кои имаат општо избирачко право, а на соборите на работните луѓе што се одржуваат во средните школи — и редовните ученици на тие школи кои имаат општо избирачко право.

Член 108

Собирот на работните луѓе во работната организација го свикува претседателот на работничкиот совет, претседателот на задружниот совет односно на нив соодветниот функционер во органот на управување, а во организациите на здружениот труд во состав на работна организација што немаат органи на управување, собирот го свикува раководителот на организацијата на здружениот труд за која се одржува посебен собир (свикувач на собирот).

Ако се одржува заеднички собир на работните луѓе за две или повеќе работни организации односно работни заедници, собирот го свикува свикувачот на собирот на организацијата односно заедницата во која се одржува собирот.

Свикувачот на собирот е должен да свика собир на работните луѓе најдоцна три дена по одредувањето на работните организации односно работните заедници во кои ќе се одржуваат соборите на работните луѓе.

Ако свикувачот на собирот не свика собир на работните луѓе во определениот срок, во натамошен срок од пет дена собирот ќе го свика општинската изборна комисија.

Свикувањето на собирот на работните луѓе се објавува во сите погони, работилници односно одделенија или деловни единици на работните организации од подрачјето на изборната единица, најдоцна три дена пред неговото одржување, со означување на дневниот ред, местото и времето за одржување на собирот.

Времето и местото за одржување на собирот на работните луѓе се определува така што да се овозможи присуство на што поголем број работни луѓе.

Член 109

Собирот на работните луѓе свикан за предлагање на кандидати за одборници може да се одржи ако присуствува најмалку една десетина од вкупниот број работни луѓе што имаат избирачко право, а се запослени во работните организации односно работните заедници за кои се одржува собирот, со тоа што овој број не може да биде помал од триесет.

Ако вкупниот број на работни луѓе на собирот кој се одржува за една или повеќе работни организации односно работни заедници е помал од сто, собирот може да се одржи само ако присуствува најмалку една третина од вкупниот број на работните луѓе што имаат избирачко право.

Ако се одржува заеднички собир на работните луѓе, од секоја работна организација односно работна заедница треба да присуствува најмалку една третина од работните луѓе.

Ако на собирот не присуствува бројот на работните луѓе определен во став 1 до 3 на овој член, собирот може да се одржи по истекот на еден час од времето определено за почеток на собирот со присутниот број на работни луѓе или одржувањето на собирот може да се одложи односно да се свика нов собир на работните луѓе.

Член 110

Собирот на работните луѓе го отвора и со него раководи, до изборот на претседателството на собирот, свикувачот на собирот.

Ако собирот го свикала општинската изборна комисија, собирот го отвора и со него раководи, до изборот на претседателството на собирот, лицето што ќе го определи комисијата.

Член 111

Во изборната единица во која за кандидирање на одборници се одржуваат повеќе собори на работните луѓе, како кандидати утврдени на соборите на работните луѓе се сметаат сите кандидати чија кандидатура е прифатена на соборите што опфаќаат најмалку една петтина од вкупниот број работни луѓе запишани во избирачките списоци на подрачјето на изборната единица, или чија кандидатура е прифатена најмалку во една третина од соборите на работните луѓе во изборната единица.

Член 112

Ако со одредбите на член 104 до 111 на овој закон не е поинаку определено на работата на соборите на работните луѓе за предлагање на кандидати за одборници за соборот на работните заедници на општинското собрание, сходно ќе се применуваат одредбите на член 43 до 52, 54 и 55 на овој закон.

4) Потврдување на кандидатурите

Член 113

Предлозите на кандидатурите се поднесуваат до општинската изборна комисија најдоцна петнаесет дена пред денот определен за одржување на изборите.

Потписниците на предлогот на кандидатурата на собирот на работните луѓе се сметаат како подносителите на предлогот на кандидатурата.

Член 114

На основа примените предлози на кандидатурите, а откако ќе установи дека во нив нема недостатоци или дека утврдените недостатоци во определен срок се отстранети, општинската изборна комисија најдоцна во срок од 48 часа ќе ја потврди кандидатурата и во решението за потврдување ќе го означи времето кога е примен предлогот и кој е по ред. За потврдувањето на предлогот на кандидатурата комисијата ги известува подносителите на предлогот со решение кое го објавува на огласната табла во своите службени простории. Ова објавување го заменува доставувањето на решението.

Член 115

Во поглед на потврдувањето и огласувањето на кандидатурите сходно ќе се применуваат одредбите на член 56 до 69 на овој закон.

5) Избирачки места и изборен материјал

Член 116

Гласањето се врши на посебни избирачки места образувани во работните организации односно во другите работни заедници што ги определува општинската изборна комисија по нивни предлог. Комисијата ги определува избирачките места најдоцна петнаесет дена пред денот на изборите.

Член 117

На секое избирачко место во групите дејности му се определува реден број.

Ако во општинското собрание се образувани повеќе собори на работните заедници, редниот број на избирачките места се определува одделно за секој собор.

Најмалку пет дена пред денот на изборите општинската изборна комисија во сите изборни единици ќе објави кои избирачки места се определени, со означување кои работни луѓе на кое избирачко место ќе гласаат.

Член 118

Избирачките места се определуваат така што на едно избирачко место да гласаат приближно триста работни луѓе.

За секоја работна организација односно работна заедница во која работат односно се зачленети најмалку дваесет работни луѓе се определува посебно избирачко место.

За две или повеќе работни организации односно работни заедници во кои работат односно се зачленети помалку од дваесет работни луѓе се определува заедничко избирачко место.

Во работните организации односно во другите работни заедници во кои се образуваат две или повеќе избирачки места, за секое избирачко место ќе се направи извод од избирачкиот список на соодветната работна организација односно работна заедница. За работните организации односно работните заедници од иста изборна единица во кои работат помалку од дваесет работни луѓе, а поради поголема оддалеченост не може да се образува заедничко избирачко место, општинската изборна комисија, по исклучок, може да образува посебни избирачки места.

Во случај кога во целата група бројот на работните луѓе е помал од дваесет, општинската изборна комисија може да определи овие работни луѓе да гласаат во најблиското избирачко место за избор на одборници на соборот на работните заедници во друга група. Во таков случај изборната комисија за овие работни луѓе ќе му достави извод од избирачкиот список како и потребен број гласачки ливчиња на избирачкиот одбор на она избирачко место на кое тие ќе гласаат. На избирачкото место таквиот избирач добива гласачко ливче во кое се испишани имињата на сите кандидати во таа изборна единица и омот адресиран до општинската изборна комисија. Откако гласа, избирачот го става гласачкото ливче во омотот, го затвора и го предава на претседателот на избирачкиот одбор.

Избирачките одбори во местата во кои се гласа во смисла на одредбите во претходниот став, за ова гласање водат посебен записник, кој по завршеното гласање, заедно со изводот од избирачкиот список и затворените гласачки ливчиња, ги доставуваат во посебен омот до општинската изборна комисија.

Член 119

Гласачкото ливче, покрај податоците од член 74 на овој закон, мора да содржи и означување за која група односно за кој собор на работните заедници се врши изборот на одборници.

6) Гласање

Член 120

Времето за гласање на избирачкото место го определува избирачкиот одбор, во согласност со општинската изборна комисија, така што на сите работни луѓе што гласаат на тоа избирачко место да им се овозможи гласањето.

Во согласност со работната организација односно работната заедница може да се определи гласањето да почне и пред седум часот или да сврши по 19 часот, ако е тоа нужно да се овозможи гласањето на одделни работни смени. Во таков случај гласањето не може да почне пред 4 часот, ниту да заврши по 22 часот.

7) Примена на одредбите од глава III

Член 121

Доколку со одредбите на оваа глава не е поинаку определено, во поглед изборот на одборниците на соборот на работните заедници на општинското собрание, сходно се применуваат одредбите на глава III на овој закон.

Глава V

ПОВТОРНИ И ДОПОЛНИТЕЛНИ ИЗБОРИ

1) Повторни избори и повторно гласање

Член 122

Повторни избори за одборници на општинското собрание се вршат:

1) ако надлежната општинска изборна комисија го поништи гласањето поради неправилности при спроведувањето на изборите (Член 92);

2) ако кандидатите не го добиле мнозинството гласови на сите избирачи од изборната единица (член 90 став 1 и 3);

3) ако двајца или повеќе кандидати со најголем број гласови добиле ист број гласови (член 90 став 6);

4) ако во постапката за верификација на мандатите се поништи изборот на одборник поради неправилности во спроведувањето на изборите.

Член 123

Ако гласањето се поништи поради неправилности при спроведувањето на изборите на одделни избирачки места, повторно гласање се врши само на избирачките места на кои се установени неправилностите.

Член 124

На повторните избори за одборници што се вршат од причината наведена во член 122 став 1 точка 1 на овој закон, гласањето се врши според постојните и според дополнително потврдените кандидатури, а на повторните избори што се вршат од причината наведена во член 122 став 1 точка 2 на овој закон, гласањето се врши само според дополнително потврдените кандидатури.

Предлозите за нови кандидатури се поднесуваат најдоцна десет дена пред денот определен за спроведување на изборите.

Во случаите од член 122 став 1 точка 3 на овој закон, повторен избор се врши само меѓу кандидатите што добиле еднаков број гласови.

Надлежната општинска изборна комисија ги огласува потврдените кандидатури најдоцна пет дена пред денот определен за повторни избори.

Член 125

Повторните избори за одборници ги распишува надлежната општинска изборна комисија.

Ако повторните избори се вршат на основа на одлука на собор на општинското собрание (член 122 став 1 точка 4), изборите ги распишува надлежниот собор на општинското собрание.

Со одлуката за распишувањето на повторните избори се определува денот на одржувањето на изборите, како и денот од кога почнуваат да течат сроковите за изборните дејствија.

2) Дополнителни избори

Член 126

Дополнителни избори се вршат кога на одборникот на општинското собрание ќе му престане мандатот поради настанување на некој од случаите наведени во член 20 од овој закон.

Член 127

Дополнителни избори се распишуваат најдоцна петнаесет дена од денот на престанокот на мандатот на одборникот.

Дополнителните избори за одборник на општинското собрание се распишуваат само ако до истекувањето на мандатот преостануваат повеќе од шест месеци.

Член 128

Дополнителните избори за одборници на општинското собрание се одржуваат во срок од два месеци од денот кога е упразнето местото на одборник.

Член 129

Доколку со одредбите на оваа глава не е поинаку определено, на повторните и дополнителните избори сходно се применуваат одредбите на глава III и IV на овој закон.

Глава VI

ОТПОВИКУВАЊЕ НА ОДБОРНИЦИ

1) Предлагање на отповикувањето

Член 130

Постапката за отповикување на одборник на општинскиот собор се покренува по предлог од соборите на избирачите, ако за покренувањето на постапката се изјасни мнозинството на избирачите на соборите што опфаќаат најмалку една петтина од сите избирачи на изборната единица во која е избран одборникот чие отповикување се предлага, или ако предлогот е прифатен најмалку на една третина од вкупниот број на соборите на избирачите од подрачјето на соодветната изборна единица.

Член 131

Постапката за отповикување на одборник на собор на работните заедници на општинското собрание се покренува по предлог од соборите на работните луѓе во работните организации и другите работни заедници од соодветната област на трудот и другите работни луѓе што имаат право да предлагаат одборници за соборот на работните заедници, и ако за покренување на постапката се изјасни мнозинството на работните луѓе на соборите што опфаќаат најмалку една петтина од сите работни луѓе од подрачјето на изборната единица во која е избран одборникот чие отповикување се предлага, или ако предлогот е прифатен најмалку на една третина од вкупниот број собори на работните луѓе во соодветната изборна единица.

Член 132

Предлог за свикување на соборите на избирачите односно на соборите на работните луѓе на подрачјето на изборната единица заради покренување на постапка за отповикување на одборник можат да поднесат мнозинството членови на соодветниот собор на општинското собрание, или собир на избирачите односно собир на работните луѓе од подрачјето на изборната единица.

Секој собир на избирачите односно собир на работните луѓе од став 1 на овој член се свикува по предлог од најмалку десет избирачи односно десет работни луѓе од подрачјето на тој собир. Овие собири можат да одлучуваат само ако на соборот присуствува најмалку една десетина од вкупниот број избирачи односно работни луѓе од подрачјето за кое се одржува соборот.

Член 133

Предлогот за свикување на соборите на избирачите заради покренување на постапка за отповикување на одборник на општинскиот собор се поднесува писмено до надлежната општинска изборна комисија.

Општинската изборна комисија откако ќе утврди дека се исполнети условите од член 130 на овој закон, предлогот веднаш го доставува до претседателот на општинското собрание.

Член 134

Предлог за свикување на соборите на работните луѓе заради покренување на постапка за отповикување на одборник на собор на работните заедници на општинското собрание се поднесува писмено до надлежната општинска изборна комисија.

Општинската изборна комисија откако ќе утврди дека се исполнети условите од член 131 на овој закон, предлогот веднаш го доставува до свикувачите на соборите на работните луѓе.

Член 135

Соборот на избирачите за покренување на постапка за отповикување на одборник го свикува претседателот на општинското собрание, а соборот на работните луѓе — свикувачот на соборот на кого му е упатен предлогот за свикување на соборот.

Ако претседателот на општинското собрание односно свикувачот на соборот не свика собир на избирачите односно собир на работните луѓе во срок од петнаесет дена од денот на поднесувањето на предлогот, соборот во натамошен срок од пет дена ќе го свика општинската изборна комисија.

Член 136

Со работата на соборот на избирачите односно со работата на соборот на работните луѓе, свикан заради покренување на постапка за отповикување на одборник, до изборот на претседателството на соборот, раководи свикувачот на соборот.

Член 137

По изборот на претседателството на соборот, претседавачот ја објавува целта на свикувањето на соборот и начинот на неговата работа, го чита текстот на предлогот за свикување на соборот и го повикува претставникот на предлагаачот да го образложи предлогот за покренување на постапката за отповикување на одборникот.

На соборот присутните избирачи односно работни луѓе го претресуваат предлогот и по завршениот претрес гласаат за или против предлогот за покренување на постапка за отповикување.

Гласањето се врши јавно, со кревање на рака. Предлогот за покренување на постапка за отповикување е усвоен на соборот ако за него гласа мнозинството од присутните избирачи односно работни луѓе.

Член 138

За работата на соборот се води записник, што го потпишуваат сите членови на претседателството, заверувачите на записникот и записничарот.

Записникот содржи особено: место на одржувањето на соборот; означување на општината, денот и часот на почнувањето на соборот; означување за кое подрачје односно за кои работни организации се одржува соборот; кој го предложил, свикал и отворил соборот; име и презиме на членовите на претседателството на соборот, заверувачите на записникот и записничарот; вкупниот број на избирачите односно на работните луѓе што имаат право да учествуваат на соборот; бројот на присутните лица и дневен ред на соборот; име и презиме и место на живеење на одборникот чие отповикување се предлага, со означување на соборот на општинското собрание чиј е член; резултатот од гласањето по предлогот за покренување на постапка за отповикување и причините за покренување на таа постапка, ако предлогот е усвоен; на кој начин е утврден резултатот на гласањето; други околности од значење за работата на соборот; час на завршувањето на соборот.

Член 139

Ако соборот го усвои предлогот за покренување на постапка за отповикување на одборник, се составува предлог за отповикување.

Предлогот за отповикување го составува претседателството на соборот. Предлогот го потпишуваат членовите на претседателството.

2) Содржина на предлогот за отповикување

Член 140

Предлогот за отповикување мора да содржи:

1) име и презиме и место на живеење на одборникот чие отповикување се предлага, означување на општинското собрание и соборот чиј е член и на изборната единица во која е избран;

2) причините поради кои се предлага отповикувањето.

Покрај потписот од секој потписник на предлогот за отповикување мора со печатни букви да се испише неговото име и презиме, занимање и место на живеење.

Кон предлогот за отповикување на собирот на избирачите односно на собирот на работните луѓе мора да биде приложен и записникот за работата на собирот на кој предлогот е усвоен.

Член 141

Предлогот за отповикување на одборник на општинско собрание се поднесува писмено до надлежната општинска изборна комисија.

3) Испитување на предлогот и распишување на гласање за отповикување

Член 142

Општинската изборна комисија испитува дали поднесениот предлог за отповикување е составен согласно одредбите на овој закон, не влегувајќи во испитување на оправданоста на причините изнесени во предлогот.

Ако предлогот содржи само формални недостатоци, комисијата предлогот ќе им го врати на подносителите за да ги отстранат недостатоците, определувајќи истовремено и срок во кој тоа мора да биде извршено.

Комисијата со решение ќе го одбие предлогот за отповикување што не ги исполнува условите според одредбите на овој закон, или ако подносителите на предлогот во определениот срок не ги отстраниле формалните недостатоци. Комисијата ги известува за тоа подносителите на предлогот со доставување на образложено решение. За подносителите на предлогот се сметаат потписниците на предлогот.

Член 143

Ако општинската изборна комисија утврди дека предлогот за отповикување на одборник ги исполнува условите според одредбите на овој закон, ќе го потврди предлогот и ќе распише гласање за отповикување во изборната единица во која одборникот е избран, најдоцна триесет дена од денот на потврдувањето на предлогот за отповикување.

Решението за распишување на гласање за отповикување содржи: име и презиме на одборникот за чие отповикување ќе се гласа; назив на општинското собрание и соборот чиј е член одборникот чие отповикување се предлага; означување на изборната единица во која ќе се гласа и денот определен за гласање.

Од денот на донесувањето на решението за распишување на гласање за отповикување до денот на гласањето не може да помине помалку од петнаесет ниту повеќе од триесет дена.

Гласањето за отповикување на одборник на општинскиот собор се врши само во недела.

Член 144

Општинската изборна комисија е должна за распишување на гласањето за отповикување на одборник да ги извести соборот на општинското собрание чиј е член одборникот чие отповикување се предлага, како и самиот одборник.

Решението на комисијата за распишување на гласањето за отповикување се објавува во службеното гласило на општината, како и на друг вообичаен начин, најдоцна петнаесет дена пред денот определен за гласање.

4) Гласање за отповикување и утврдување на резултатите од гласањето

Член 145

Гласањето за отповикување на одборник на општинското собрание се врши на избирачките места на подрачјето на изборната единица во која одборникот е избран.

Општинската изборна комисија е должна најдоцна седум дена пред денот определен за гласање за отповикување да ги определи избирачките места на кои ќе се гласа и за секое избирачко место да образува избирачки одбор што ќе раководи со гласањето за отповикување.

Член 146

Општинската изборна комисија е должна да издаде оглас за распишување на гласање за отповикување на одборник.

Овој оглас мора да содржи: име и презиме на одборникот за чие отповикување ќе се гласа; означување на соборот чиј е член одборникот; означување на изборната единица во која ќе се врши гласањето за отповикувањето и денот на гласањето.

Општинската изборна комисија е должна да обезбеди огласот за распишување на гласањето за отповикување да биде објавен најдоцна седум дена пред денот определен за гласање за отповикување во сите места на подрачјето на изборната единица во која се врши гласањето за отповикување, како и по еден примерок од тој оглас да биде доставен до секој избирачки одбор.

Член 147

На секое избирачко место се поставува гласачка кутија за гласање за отповикување на која се истакнува оглас за распишување на гласањето за отповикување.

Член 148

Претседателот на избирачкиот одбор на секој избирач му предава гласачко ливче.

Гласачкото ливче содржи:

1) означување на општинското собрание и неговиот собор, како и изборната единица во која е избран одборникот за чие отповикување се гласа;

2) име и презиме на одборникот за чие отповикување се гласа.

Под името на одборникот отпечатени се еден под друг зборовите „За отповикување“ и зборовите „Против отповикување“.

Ако гласачот гласа за отповикување на одборникот, ги заокружува зборовите „За отповикување“, а ако гласа против неговото отповикување ги заокружува зборовите „Против отповикување“.

Гласачките ливчиња на кои не се заокружени зборовите „За отповикување“, ниту зборовите „Против отповикување“, како и гласачките ливчиња пополнети така да не може со сигурност да се утврди дали избирачот гласал за или против отповикувањето, се сметаат за неважни.

Член 149

По завршеното гласање се врши пребројување на гласачките ливчиња и се утврдува бројот на ливчињата на кои е гласано за отповикувањето, бројот на ливчињата на кои е гласано против отповикувањето, како и бројот на неважните гласачки ливчиња.

По завршеното пребројување се составува записник за работата на избирачкиот одбор, во кој особено се внесува: колку, според изводот од избирачкиот список, имало избирачи на тоа избирачко место, колку избирачи гласале според изводот од избирачкиот список, бројот на гласачките ливчиња на кои е гласано за отповикувањето, бројот на гласачките ливчиња на кои е гласано против отповикувањето и бројот на неважните ливчиња.

По завршената работа претседателот на избирачкиот одбор, пред зградата во која е извршено гласањето, го објавува резултатот од гласањето на тоа избирачко место.

Избирачкиот одбор најитно и по најкус пат го доставува до надлежната општинска изборна комисија записникот за гласањето со гласачките ливчиња и сите други изборни материјали.

Член 150

На основа на материјалот примен од избирачките одбори, општинската изборна комисија утврдува колку вкупно избирачи гласале во изборната единица, колку гласале за отповикувањето, колку против отповикувањето, бројот на неважните гласачки ливчиња, како и вкупниот број на избирачите запишани во избирачките списоци на подрачјето на изборната единица, и на основа тоа установува дали одборникот е отповикан. Овие податоци комисијата ги внесува во записникот за својата работа.

За резултатот од гласањето за отповикување комисијата писмено го известува одборникот на општинското собрание за чие отповикување се гласало.

Член 151

Откако општинската изборна комисија ќе го утврди резултатот од гласањето за отповикување, ќе го објави на огласната табла на општинското собрание и без одлагање ќе му достави на општинското собрание, чиј е член одборникот за чие отповикување се гласало, извештај за својата работа со сите акти што се однесуваат на постапката за гласањето за отповикување.

Член 152

Ако предлогот за покренување на постапка за отповикување на одборникот не биде усвоен од собирите на избирачите односно од собирите на работните луѓе, или ако избирачите односно работните луѓе на гласањето се изјаснат против отповикувањето на одборникот, не може од истите причини повторно да се покренува постапка за отповикување на тој одборник.

Член 153

Ако со одредбите на оваа глава не е поинаку определено, во поглед на спроведувањето на постапката за отповикување ќе се применуваат одредбите на глава III и IV на овој закон.

Глава VII

ЗАШТИТА НА ИЗБОРНИТЕ ПРАВА

1) Приговори и жалби

Член 154

Поради неправилности во работата на собирите на избирачите односно собирите на работните луѓе на кои е извршено кандидирање за избор на одборници или поради неправилности во работата на собирите на избирачите на кои е претресуван предлог за покренување на постапка за отповикување на одборник, како и поради неправилности во работата на избирачкиот одбор при изборите односно отповикувањето на одборник, секој кандидат односно одборник чие отповикување се предлага, како и секој избирач, имаат право да поднесат приговор до надлежната општинска изборна комисија.

Ако општинската изборна комисија, по повод приговорите поднесени пред истекот на рокот за поднесување на предлозите на кандидатурите на потврдување, утврди неправилности во работата на собирите кои битно влијаеле или можеле да влијаат врз утврдувањето на кандидатурата на собирите, ќе ја поништи работата на собирот на кој имало неправилности, и за тоа ќе го известат собирот и ќе определи во определен рок да се свика нов собир на избирачите односно собир на работните луѓе.

Ако група од најмалку десет работни луѓе во работна организација или во работна заедница смета дека кандидатот за одборник на соборот на работните заедници на општинското собрание не ги исполнува законските услови да биде избран во тој собор, може да поднесе приговор до надлеж-

ната општинска изборна комисија, која по приговорот одлучува при решавањето за потврдување на кандидатурата.

Член 155

Против решението на општинската изборна комисија за одбивање на предлогот на кандидатурата, како и против решението на таа комисија со кое се утврдува дека не се исполнети условите за потврдување на кандидатурата, подносителите на соодветниот предлог на кандидатура можат да изјават жалба до Врховниот суд на Македонија во рок од 48 часа од приемот на решението. Врховниот суд на Македонија ќе донесе решение по жалбата во рок од 48 часа по приемот на жалбата.

Против решението на општинската изборна комисија со кое е потврдена кандидатурата на одборник на соборот на работните заедници, групата работни луѓе што поднела приговор во смисла на член 154 став 3 на овој закон, може да изјави жалба до Врховниот суд на Македонија, ако смета дека кандидатот не ги исполнува условите да биде избран во тој собор.

Член 156

Против решението на општинската изборна комисија, освен против решенијата од член 155 на овој закон, секој кандидат и секој избирач односно работен човек можат да изјават жалба до Републичката изборна комисија и до соодветниот собор на општинското собрание. Тие можат да му укажат на надлежниот собор на општинското собрание и на неправилностите во работата на избирачкиот одбор или во работата на собирот на избирачите односно на собирот на работните луѓе во поглед на предлагањето на кандидати.

Одборник за чие отповикување се гласа и секој избирач односно работен човек, можат против решението на општинската изборна комисија донесено во врска со спроведувањето на одлуката за отповикување на одборник, да изјават жалба до Републичката изборна комисија односно до надлежниот собор на општинското собрание.

Жалбата изјавена до денот на изборите односно до денот на гласањето за отповикување се поднесува до Републичката изборна комисија, а жалбата изјавена по тој ден — до соодветниот собор на општинското собрание.

Жалбата до соборот на општинското собрание се поднесува најдоцна до денот на состанокот на верификационата комисија, а жалбата што се однесува на дополнителниот избор или на гласањето за отповикување на одборник — во рок од петнаесет дена од денот на изборите односно гласањето за отповикување.

Член 157

Против решението на општинската изборна комисија за одбивање на предлогот за отповикување на одборник, подносителите можат да изјават жалба до Врховниот суд на Македонија. Жалбата се поднесува во рок од три дена од денот на приемот на решението.

2) Казнени одредби

Член 158

Со парична казна или со казна затвор до 1 година ќе се казни за кривично дело:

1) кој со подмитување влијае врз избирач на изборите или при гласањето за отповикување на одборници да гласа за или против определен кандидат, односно за или против отповикувањето на одборник или воопшто да не гласа, или да потпише предлог на кандидатура или предлог за отповикување, или да го одрече потписот ставен на предлогот;

2) избирач кој гласал и повторно гласа или се обиде да гласа на изборите за одборник за ист собор или при гласањето за отповикување на одборник во иста изборна единица;

3) избирач кој на изборите или при гласањето за отповикување гласа или се обиде да гласа наместо друг избирач под негово име;

4) кој спротивно на одредбата на член 78 став 2 на овој закон ќе дојде на избиралиштето под оружје или со некое опасно орудие, како и кој без покана од претседателот на избирачкиот одбор ќе нареди да се доведе вооружена сила на избиралиштето, или ќе ја доведе без негова наредба;

5) кој уништи, прикрие, оштети или однесе некоја исправа за изборите или за гласањето за отповикување, или некој предмет што служи за избор или за гласање за отповикување;

6) службено лице кое ќе повика избирач на одговорност поради гласањето, или од него ќе бара да каже за кого гласал или зошто не гласал, односно дали гласал за или против отповикувањето.

Член 159

Со парична казна до 1.000 динари или со казна затвор до три месеци ќе се казни за кривично дело член на избирачки одбор или на изборна комисија, како и секое друго лице кое на кој и да било начин ќе ја повреди тајноста на гласањето.

Член 160

Со парична казна до 500 динари или со казна затвор до еден месец ќе се казни за прекршок:

- 1) кој при гласањето непристојно се однесува;
- 2) кој агитира на избиралиштето;

3) кој откако гласал односно откако се утврди дека не е запишан во избирачкиот список, по опомената од претседателот на избирачкиот одбор, не го напушти избиралиштето;

4) кој ја попречува работата на избирачкиот одбор или на изборната комисија.

Глава VIII

ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 161

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престануваат да важат Законот за избор на одборници на општинските собранија и Градското собрание на Скопје („Службен весник на СРМ“ бр. 8/65) и Законот за изменување и дополнување на Законот за избор на одборници на општинските собранија и Градското собрание на Скопје („Службен весник на СРМ“ бр. 4/67).

Член 162

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Социјалистичка Република Македонија“.

СОДРЖИНА

	Страна
17. Одлука за прогласување на Уставните амандмани — — — — —	65
Уставни амандмани — — — — —	65
18. Одлука за прогласување на Уставниот закон за спроведување на Уставниот амандман X — — — — —	68
Уставен закон за спроведување на Уставниот амандман X — — — — —	68
19. Закон за избор на пратеници на Собранието на Социјалистичка Република Македонија — — — — —	68
20. Закон за избор на одборници на општинските собранија — — — — —	89